

BIJLAGEN LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

CAMPING GULPERBERG

Opdrachtgever:
Projectnr:

Camping Gulperberg B.V.
DIP169

Datum:

6 februari 2018

krachtten

BIJLAGE 1 HANDVAT KERNKWALITEITEN NATIONAAL LANDSCHAP ZUID-LIMBURG

**Handvat Kernkwaliteiten Berghem 1, Gulpen Camping
Panorama**

Naam: Zuyderborg

Datum: 15-11-2017

HANDVAT KERNKWALITEITEN NATIONAAL LANDSCHAP ZUID- LIMBURG

HET HANDVAT KERNKWALITEITEN NATIONAAL LANDSCHAP ZUID-LIMBURG

Het Handvat Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg biedt een handreiking voor initiatiefnemers van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen om antwoord te geven op de motiveringsvraag van de landschappelijke kernkwaliteiten uit de Omgevingsverordening Limburg 2014.

In de Omgevingsverordening bij het Provinciaal Omgevingsplan (POL 2014) wordt de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan gevraagd om een beschrijving te geven van de kernkwaliteiten van de te ontwikkelen locatie en haar omgeving. De initiatiefnemer geeft daarbij aan op welke wijze de voorgenomen ontwikkeling zorgt voor het behoud of de ontwikkeling van de aanwezige kernkwaliteiten en hoe eventuele negatieve effecten worden gecompenseerd. Dit alles om bij te dragen aan de tien kernwaarden uit POL 2014 en daarmee aan de kwaliteiten van Nationaal Landschap Zuid-Limburg.

De kernkwaliteiten van het landschap zijn de waarden van het landschap die zorgen voor herkenbaarheid en onderscheid van de landschapstypen. In dit Handvat wordt het werken met de kernkwaliteiten praktisch

toepasbaar gemaakt door middel van een aantal 'leidende beginselen' en 'ontwerpprincipes'. De leidende beginselen zijn een eerste set van maatregelen bezien vanuit het landschap, bedoeld om het landschap met zijn kernkwaliteiten op een hogere schaalniveau in de juiste richting te ontwikkelen. De ontwerpprincipes geven meer specifieke handreikingen op een lager schaalniveau en geven aan hoe om te gaan met de kernkwaliteiten en hoe deze concreet versterkt kunnen worden in relatie met een ontwikkeling.

Handvat Kernkwaliteiten Berghem 1, Gulpen Camping Panorama

Naam: Zuyderborg

Datum: 15-11-2017

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1 - Handvat NLZL	
Hoofdstuk 2 - Inhoudsopgave	
Hoofdstuk 3 - Locatie	Pagina 4
Hoofdstuk 4 - Deelgebied	Pagina 5
Hoofdstuk 5 - Leidende beginselen	Pagina 6
Hoofdstuk 6 - Sector	Pagina 10
Hoofdstuk 7 - Ontwerpprincipes	Pagina 11

LOCATIE

Ingevoerde locatie: Berghem 1, Gulpen

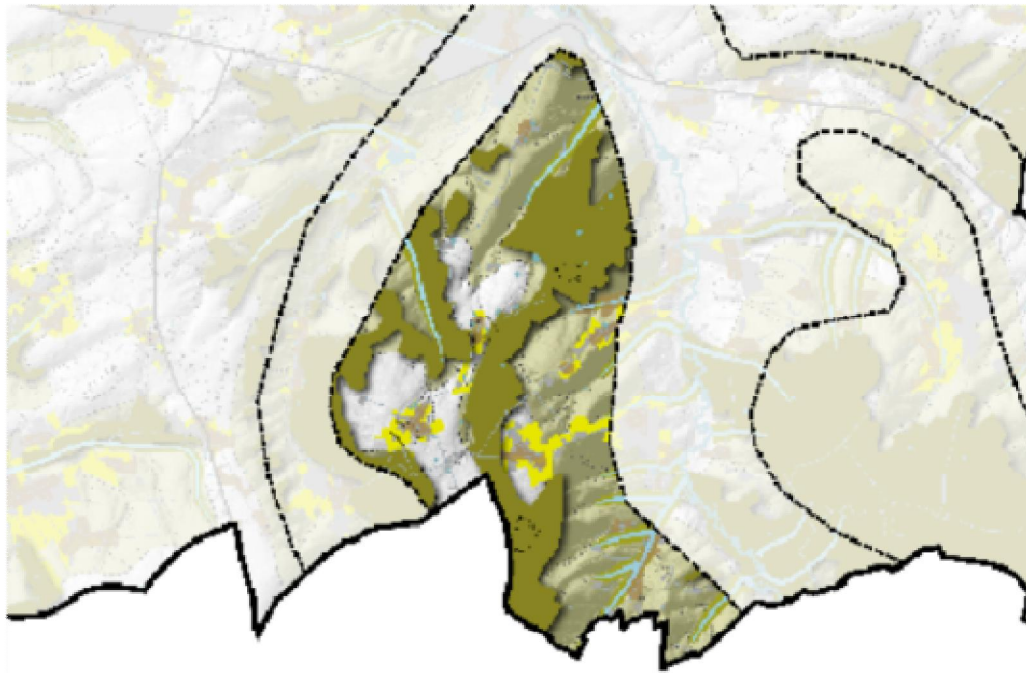
Commentaar initiatiefnemer:

PLATEAU VAN EPERHEIDE

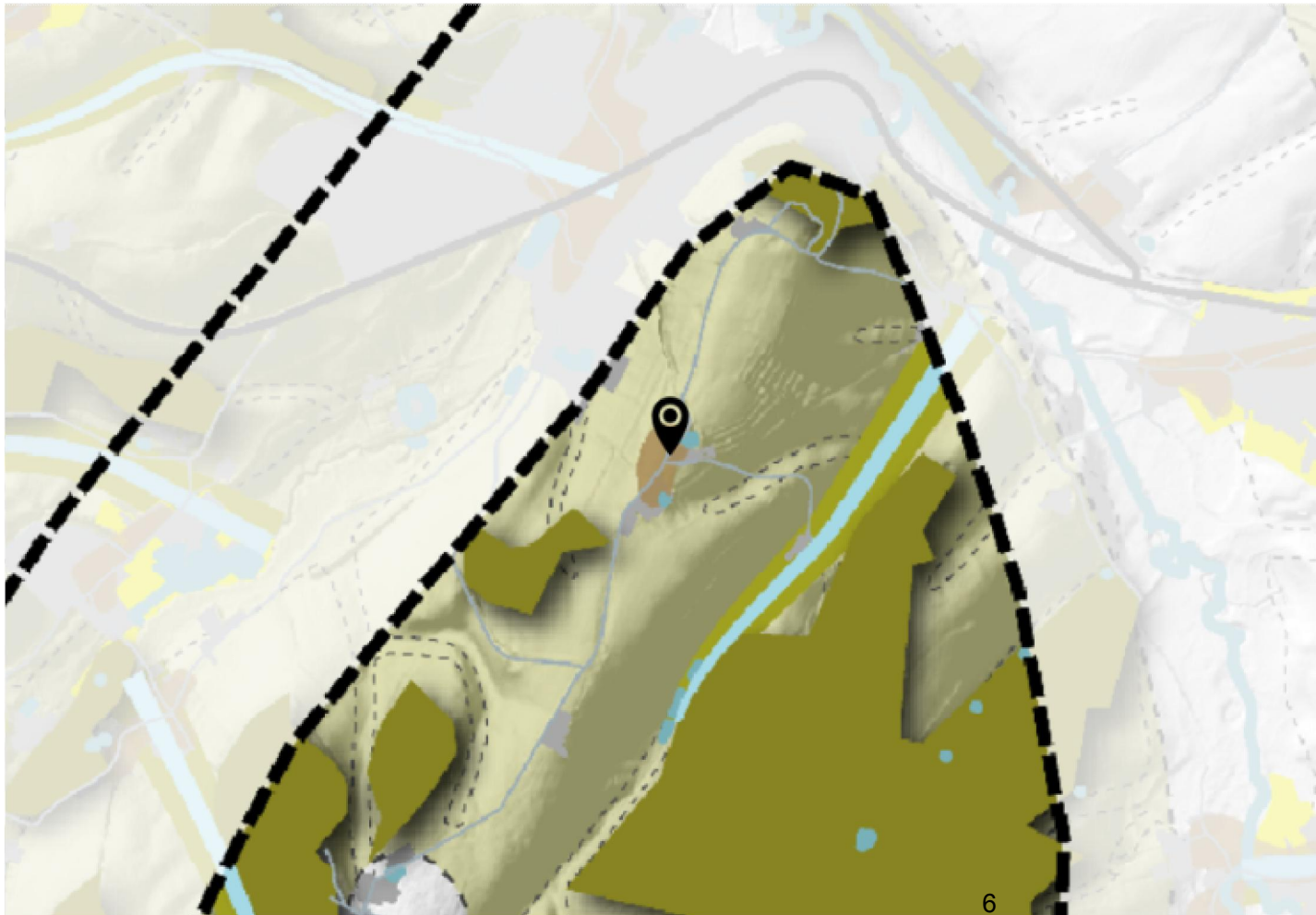
Het Plateau van Eperheide is een smal plateau met steile hellingen richting enerzijds het Gulpdal en anderzijds het Geuldal en kan daardoor ook gezien worden als uitloper van een hoge rug. Kenmerkend is dat het bosgebied zich niet beperkt tot de hellingen maar zich ver over de plateaurand uitstrekt tot op het vlakke gedeelte van het plateau. Het relatief grote areaal bos is een restant van de late ontginning van dit plateau en zorgt voor een duidelijke groene omranding van het open middengedeelte.

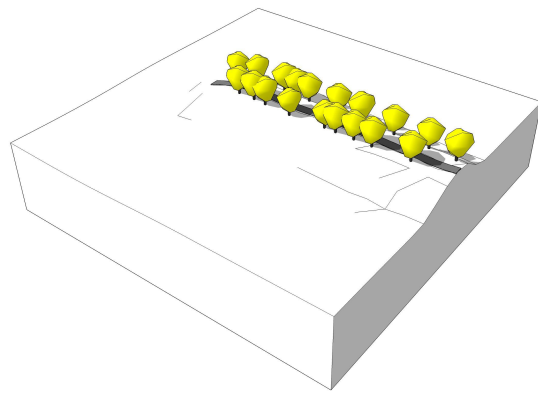
Zoals de naam al zegt is er op het plateau recent ook weer een klein areaal heide te vinden; een overblijfsel van een groot heidegebied dat pas in het begin van de 20ste eeuw werd ontgonnen. Bebouwing op het plateau zelf is schaars en beperkt zich tot de kleine kernen Crapoel, Heijenrath en Eperheide. In de laatste zijn nog een groot aantal authentieke vakwerkhuisen te vinden. Juist doordat de droogdalen een groot gedeelte van het gebied innemen zijn er brede uitzichten richting het dal vanaf de smalle plateautop. Bijzonder is het panorama ten oosten van Eperheide, van waaruit het Vijlenerbos, het Geuldal en België te zien zijn.

LEIDENDE BEGINSELEN

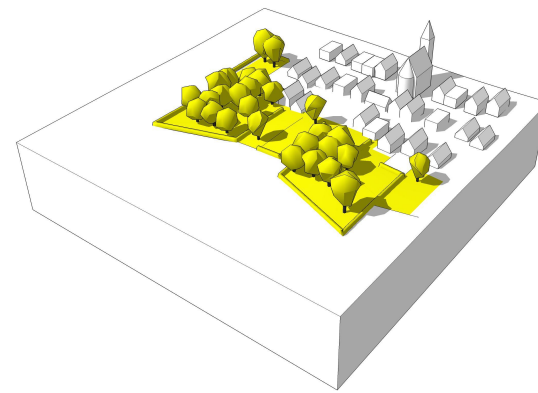
De vier kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap zijn niet vanzelfsprekend en zijn daarom gebaat bij een zorgvuldige omgang en bescherming. Ze vormen het kapitaal van de omgeving. Om een raamwerk voor deze bescherming te bieden zijn er een aantal zogenaamde leidende beginselen gesteld. De leidende beginselen zijn algemene principes met als doel de vier kernkwaliteiten van het NLZL te behouden dan wel te versterken. Door het algemene karakter gelden de leidende beginselen voor meerdere landschapstypen.

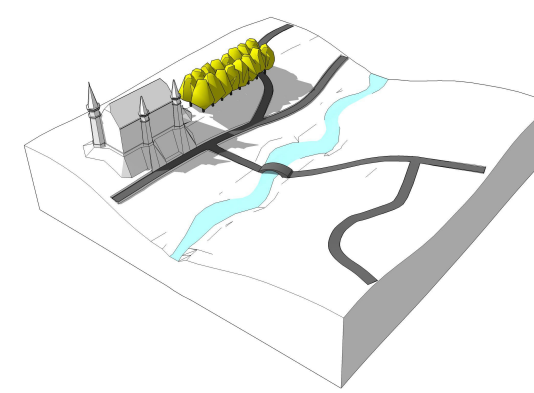
L04 Benadrukken hogere delen van plateau's

Dit beginsel pleit voor het tot uitdrukking brengen van de hoge delen in het landschap, bijvoorbeeld door hier de wegen te beplanten met laanbeplanting. Hiermee wordt niet alleen het landschap versterkt maar wordt ook zowel de zichtbaarheid van deze hogere delen als kleinschalige ecologische 'eilanden' verbeterd. Het is zaak om de uitzichten niet te blokkeren met beplanting.

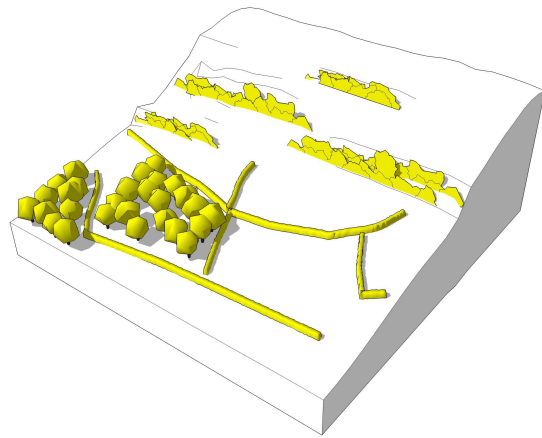
L05 Vergroenen dorpsranden

Het vergroenen van dorpsranden versterkt het cultuur- landschap, verbetert het uitzicht op de dorpsranden, creëert kleinschalige ecologische verbindingen, geeft ruimte voor de teelt van regionale producten, markeert dorpsranden en verbetert de lokale recreatiemogelijkheden. Geïnspireerd door het historische landschap worden dorpen op de plateaus bij voorkeur omzoomd met kleine weilanden, heggen en hoogstamboom- gaarden.

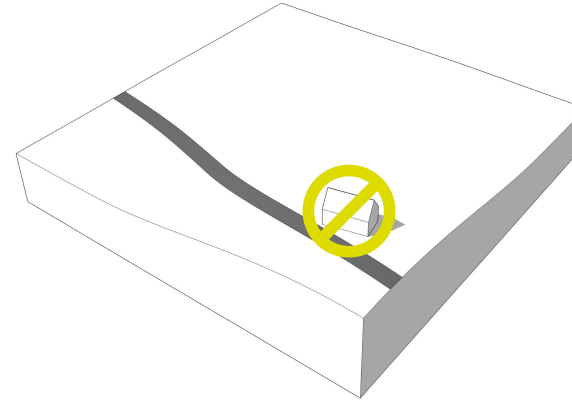
L01 Benadrukken cultuurhistorisch erfgoed

Het aanwezige cultuurhistorische erfgoed; historische geografie, historische bouwkunst en archeologie, is mede bepalend voor de eigenheid en leesbaarheid van een gebied. Het gaat hierbij enerzijds om behoud van het aanwezige erfgoed, anderzijds om bij nieuwe ontwikkelingen de cultuurhistorie in te zetten als inspiratie voor nieuwe ontwikkelingen. Beide dienen ervoor om verarming en nivellering van het landschap tegen te gaan.

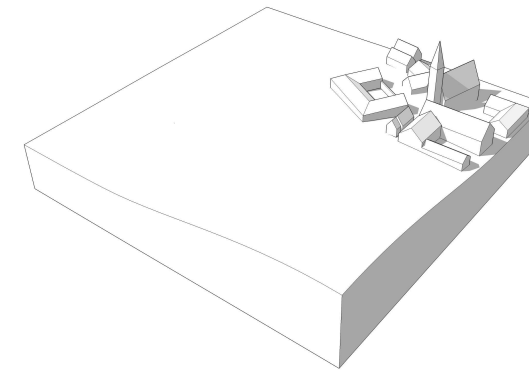
L06 Herstel van kleine landschapselementen

Het herstellen van kleine landschapselementen zoals graften, heggen en boomgaarden draagt bij aan versterking van het historische cultuurlandschap, de uitbreiding van ecologische verbindingen, tegengaan van erosie en de beperking van overstromingsrisico's. Door deze elementen weer te herstellen wordt een meer divers cultuurlandschap gecreëerd met een uitgebreider scala aan landschappelijke belevingen.

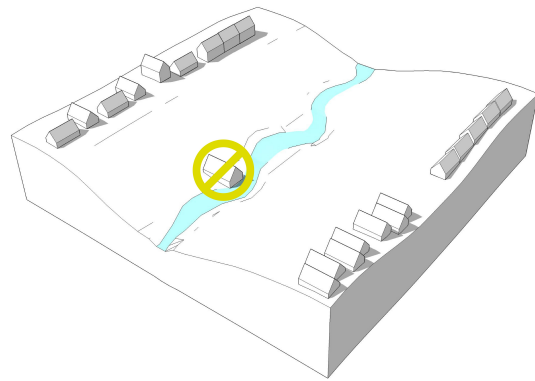
L08 Zorgvuldige omgang met bebouwing in kwetsbare delen

Door ongestructureerde verspreide bebouwing te ordenen naar landschappelijke logica en te zorgen voor buffers tussen bebouwde gebieden wordt verrommeling voorkomen. Op de dalbodems, steile hellingen en op de hoge delen van de plateau's is het wenselijk terughoudend om te springen met verdere bebouwing. Daarentegen zijn er, mits een zorgvuldige inpassing, in de lagere delen, soms wel ontwikkelingen mogelijk.

L09 Passend bouwen in dorpsstructuur en dorpsilhouet

De dorpsstructuren en -silhouetten in de regio Zuid-Limburg zijn karakteristiek en uniek. Om dit te behouden is het belangrijk aandacht te besteden aan een zorgvuldige inpassing van nieuwe bebouwing in het dorpsilhouet. Ongestructureerde verspreide bebouwing wordt hiermee beperkt en wordt een bijdrage geleverd aan de logica van het landschap.

L10 Herstructurering bebouwd gebied

Vernieuwing en herstructurering van stedelijke en suburbane gebieden wordt idealiter gestuurd door de onderliggende landschapsstructuur. Zo worden er bijvoorbeeld zorgvuldige, op het landschap gebaseerde overwegingen gemaakt waar te bouwen en waar mogelijk bebouwing te saneren. Bebouwing op de dalbodem, steile hellingen en op de hogere delen van de plateau's wordt waar mogelijk vermeden.

TOERISME EN RECREATIE

Limburg heeft op het vlak van de vrijetijdseconomie het imago van een A-merk. Dit uit zich in de kwaliteit van het landschap (de X-factor) én beeldbepalende en onderscheidende vrijetijdsproducten en -diensten zoals (inter)nationale topevenementen, attracties, kooptoeisme, zakelijk toerisme, waterrecreatie, streekproducten en het bourgondische leven. De sector vrijetijdseconomie is daarom gebaat bij een kwalitatief hoogwaardig NLZL.

Met name de verblijfsrecreatie heeft door haar verschijningsvorm invloed op het landelijk gebied van het NLZL. Onder verblijfsrecreatie verstaat men onder andere campings, hotels, pensions en bungalowparken. Waar hotels en pensions zich veelal binnen de kern bevinden hebben de campings en bungalowparken door hun ligging in het buitengebied een veel grotere invloed op het landschap. Door de hoogteverschillen in het NLZL is bij deze vormen van verblijfsrecreatie het risico op verstoring van het landschap groot. Vanwege de zichtbaarheid is een goede inpassing op veel locaties vaak niet goed mogelijk.

Uit onderzoek in het kader van het 'Inspiratieboek Kamperen & Landschap' bleek dat zo'n 60% van de onderzochte campings- en bungalowparken in Zuid-Limburg landschappelijk slecht tot zeer slecht is ingepast. Hier is, vooral bij de kamperen-bij-de-boer locaties, nog veel landschappelijke winst te halen. Deze locaties hebben vaak, door het ontbreken van groenmassa en het optimaal willen bieden van zoveel mogelijk uitzicht, een grote zichtbaarheid. Daarnaast zijn kampeerterreinen vaak gelegen in landschappelijk kwetsbare gebieden. Hier biedt het 'Inspiratieboek Kamperen & Landschap' concrete aanknopingspunten om deze terreinen op een aantrekkelijker manier in te passen in het landschap.

Gezien het huidige aanbod in Zuid-Limburg zal er binnen de verblijfsrecreatie een omslag moeten plaatsvinden van kwantiteit naar kwaliteit. Er is een toenemende vraag naar meer luxe en een afnemende vraag naar kamperen. Dit leidt tot initiatieven voor modernisering van bestaande terreinen. Deze ontwikkeling gaat vaak gepaard met een vervanging van traditionele seizoensgebonden kampeerplekken door bungalows.

Sommige bestaande verblijfsrecreatieve complexen hebben nauwelijks of geen verblijfsrecreatieve functie meer. Deze complexen zouden getransformeerd of gesaneerd moeten

worden. Ten aanzien van deze transformatie is het vanuit landschappelijk oogpunt gewenst om uitbreidingen en nieuwe initiatieven beter af te stemmen op de bestaande voorraad in de regio (dynamisch voorraadbeheer). Hierdoor vindt er minder landschappelijke aantasting plaats op nieuwe locaties.

Naast de verblijfsrecreatie zijn er kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen zoals wandel- en fietspaden en (overdekte) zitgelegenheden. Deze voorzieningen kunnen over het algemeen goed worden ingepast in het landschap en maken het landschap beleefbaar. Wel kan bij grote wandel- of fietsevenementen sprake zijn van een grotere druk op kwetsbare delen van het landschap. Het feit dat er steeds meer ijssalons en dergelijke buiten de kernen ontstaan leidt tot lokale parkeerdruk, verkeeronveilige situaties, verrommeling en een afname van de beleefbaarheid van het landschap. Vanuit landschappelijke overwegingen zouden deze voorzieningen zoveel mogelijk in de kern gepositioneerd worden.

De meeste grote dagattracties bevinden zich in Zuid-Limburg in of nabij de stedelijke gebieden. Vanuit landschappelijke optiek zouden nieuwe grote dagattracties ook daar gerealiseerd moeten worden.

KERNKWALITEIT RELIËF

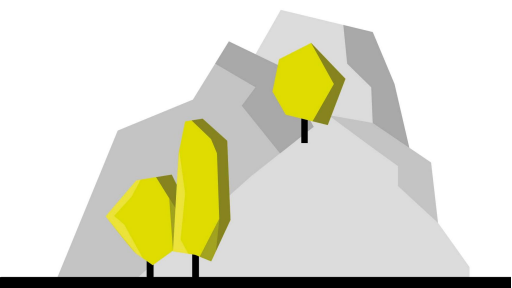
De basis van het landschap en van de drie landschapstypen wordt gevormd door het reliëf.

De rijkdom aan reliëf in Zuid-Limburg is het gevolg van de insnijding van de Maas en de vorming van Maasterrassen door een stijgende bodem én de daaropvolgende versnijding van aanliggende met löss bedekte vlakke landschappen door beken (Geul, Gulp, Geleenbeek, Roode Beek, Worm Jeker en Voer). Op deze manier is de driedeling van het hooggelegen plateau, de tussenliggende helling en het lage dal ontstaan.

Het plateau is een relatief vlak tot glooiend gebied dat wordt begrensd door steile hellingen. Niet alle plateaus zijn hetzelfde van vorm, deze is bepaald door de mate van erosie en insnijding. Naarmate de erosie en insnijding sterker zijn vormen zich smallere en kleinere plateaus.

Een helling vormt de overgang tussen het hoge plateau en het lage dal. In het type helling is er een onderscheid tussen een steile (>8°) en een flauwe hellingen (1°-4°). Steile hellingen zijn voornamelijk te vinden aan de plateaurand terwijl flauwe hellingen vaak op de grens van het dal liggen.

Het dal is het laag natuurlijke afwateringsdal hebben een stroomt. Niet-wat slechts incidenteel

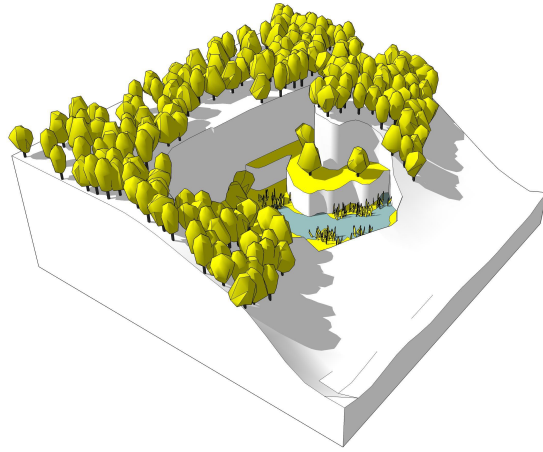

KERNKWALITEIT RELIËF

Legenda

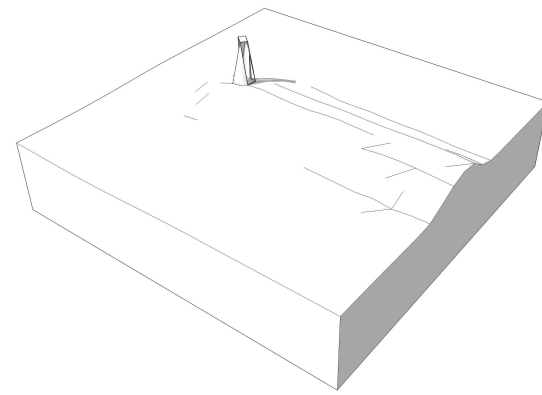
- Bronnen
 - Regenwaterbuffers
 - Oppervlaktewater
 - Pand
 - Plateau
 - Tussenterras
 - Groeve of geïsoleerde heuvel
 - Dalbodem
 - Talud hoogteverschil hoge zijde
 - Isohoogtelijn
- Helling in %
- < 0,5%
 - 0,5 - 1%
 - 1 - 2%
 - 2 - 4%
 - 4 - 8%
 - 8 - 16%
 - 16 - 32%
 - 32 - 64%
 - >64%

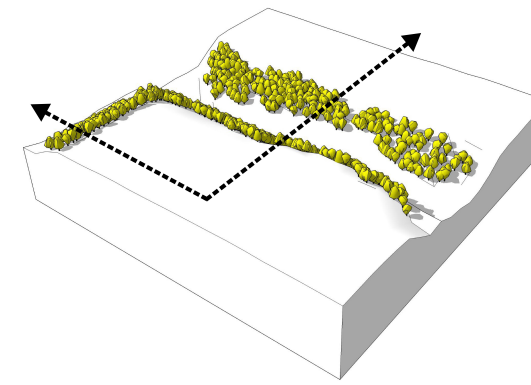
76 Unieke groeve habitats

Een groeve heeft vaak een bijzonder microklimaat en kan een spontane habitat bieden voor unieke flora en fauna. De spontane ontwikkeling van dit bijzondere ecosysteem kan worden gestimuleerd door het afwerken van groeves; nu gericht op herstel van het oorspronkelijk landschap, tot een minimum te beperken.

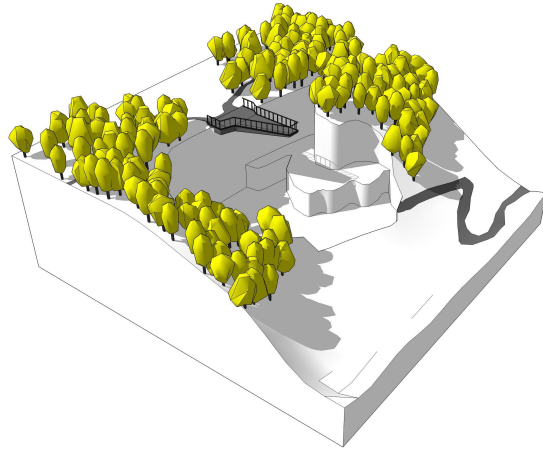
80 Markant bouwen op hoog deel

Hoewel qua ligging in het landschap niet wenselijk, dient nieuwe bebouwing op een hoog deel een passende vormgeving en kwaliteit te hebben. Juist door de zichtbaarheid vanuit het omliggende landschap kan er gekozen worden voor een markant bouwwerk of iconisch element dat de hoge rug extra benadrukt

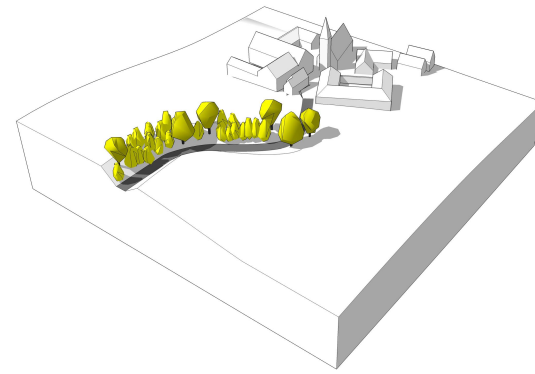
93 Open plateautoppen

Door de toppen van het plateau vrij te houden van opstaande beplanting en nieuwe bebouwing blijft een vrij open zicht over het plateau en naar omliggende plateau's behouden. Het blijft hierdoor mogelijk om over de groene rand van het hellingbos heen te kijken.

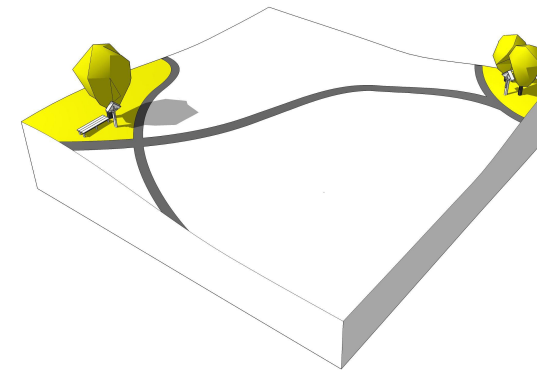
75 Hoogteverschillen beleven

Een uitkijkplatform bovenaan de steile wanden van voormalige dagbouwgroeven maakt het abrupte hoogteverschil beleefbaar en geeft de bezoeker een interessant perspectief zonder het wellicht onveilige of ecologisch gevoelige groevegebied te hoeven ontsluiten.

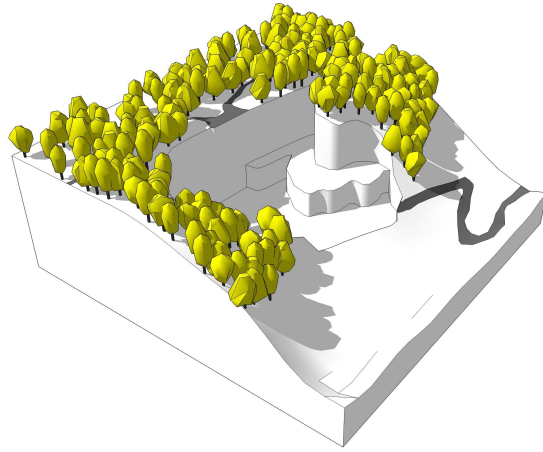
83 Taluds groen vastleggen

Het aanzetten van holle wegen met meer houtachtige beplanting zoals bomen of struiken zorgt voor betere vastlegging van de steile talud en voorkomt ernstige erosie. De markante reliëfverandering als visuele overgang tussen plateau en dal blijft, met het verdwijnen van de hakhoutfunctie van taludbeplanting, beter behouden.

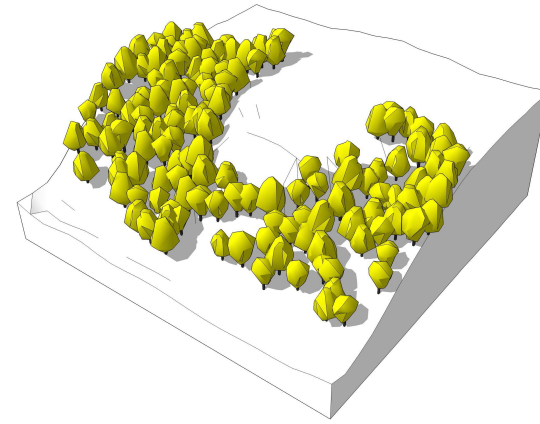

87 Plateautoppen markeren

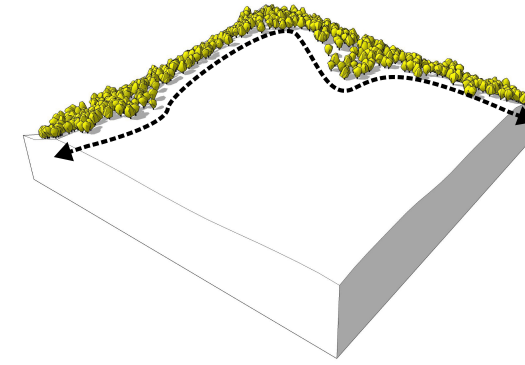
De plek waar wegkruisingen en plateautoppen samenkomen kan worden aangezet met een solitaire boom. Op deze manier wordt een pauzeplek gevormd die, door een zichtrelatie met de andere plateautoppen, de onderlinge samenhang tussen de open plateau's en het vlakke reliëf versterkt.

74 Groeve routes

Dagbouwgroeven in de plateaurand herbergen verborgen open plekken die de beslotenheid van het hellingbos openbreken. Het bereikbaar maken van deze plekken door ze te koppelen aan routes maakt een bijzondere beleving van het landschap mogelijk.

84 Uitlopers open houden

De uitlopers van hogere plateau's vormen als het ware een kaap in het landschap. Door deze open uitlopers vrij te houden van beplanting en bebouwing ontstaan aantrekkelijke panoramische zichtlocaties en pauzeplekken in wandel- of fietsroutes.

92 Plateaurand groen verdichten

Het verdichten van het bos op de plateaurand accentueert de scherpe rand van plateau en verstrekt het contrast tussen het open plateau en het besloten hellingbos.

KERNKWALITEIT CONTRAST TUSSEN OPEN-BESLOTEN

Het contrast tussen de openheid en beslotenheid van het landschap in Zuid-Limburg is in de basis bepaald door het reliëf.

Het hoogteverschil tussen het hooggelegen plateau en het lage dal zorgt voor een scala aan verschillende zichtwerkingen. Doordat het plateau relatief vlak ligt en grootschalig ontgonnen is, heeft dit samen met de verschillende ruilverkavelingen tot het huidige open beeld geleid. De contrasten tussen de weidse openheid van de glooiende hoge plateaus enerzijds en intieme ruimtes op de steile hellingen of in de dalbodems anderzijds vormen een afwisselend landschapsbeeld. Van invloed op de openheid in het landschap is

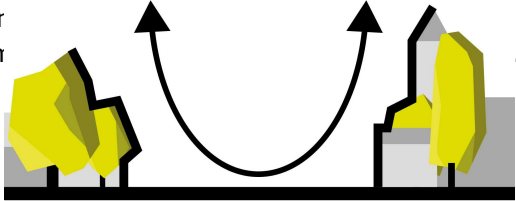
ook de aanwezigheid van opgaande elementen zoals bomen en heggen. Deze spelen een belangrijke rol in het begrenzen van zichten.

Door de combinatie van het vlakke en glooiende reliëf en het grotendeels ontbreken van opgaande beplanting wordt het plateau gekarakteriseerd als een open landschap. Het zichtveld op het plateau is veelal weids en ver. De aanwezigheid van hellingbossen of plateautoppen bepaalt het uitzicht op andere plateaus of beneden in het dal.

De helling vormt het kader van het plateau en de begrenzing van het dal. De aanwezigheid van dichte opgaande beplanting zoals hellingbossen of graften geven steile hellingen een besloten

karakter ter plekke plaatsvindt, is doordat de beplanting een breder zicht richting de open dalbodems oplevert.

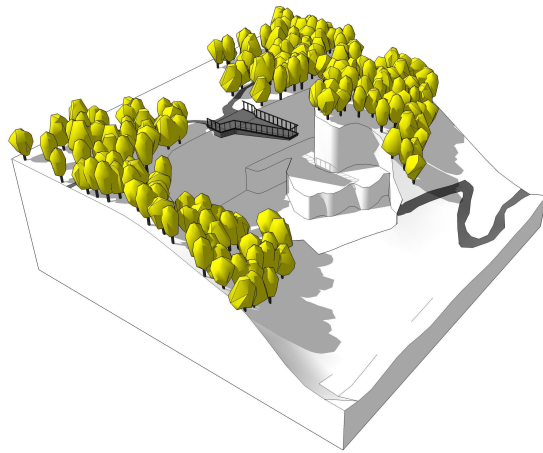
Door de relatief sterke hellingen wordt het zichtveld in grote mate beperkt. Omdat de bebouwing georiënteerd is op lange lengterichting, wordt de openheid van de dalbodems versterkt.

KERNKWALITEIT OPEN-BESLOTEN

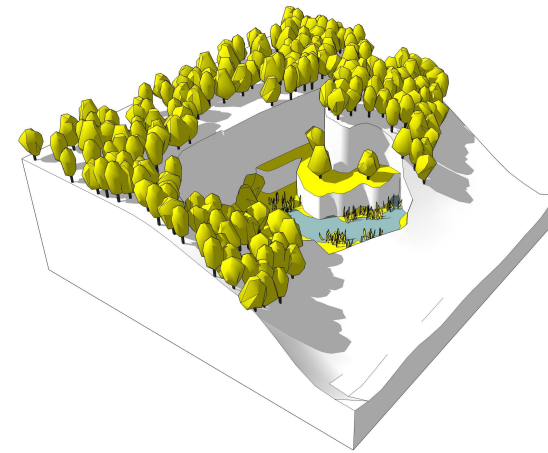
- Legenda**
- Beschermingsgebied NLZL incl kernen
 - Solitaire boom
 - Heg, haag
 - Bomenrij
 - Talud hoogteverschil
 - Spoorlijn
 - Gebouw
 - Dorpsmantel
 - Kleine lage landschapselementen
 - Opgaande landschapselementen
 - Boomgaard, boom- of fruitkwekerij
 - Bos, dodenakker met bos of populierenopstand
 - Plateau
 - Groeve
 - Geïsoleerde heuvel
 - Dalbodem

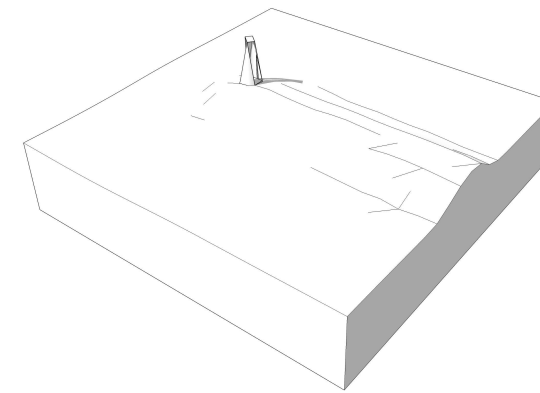
75 Hoogteverschillen beleven

Een uitkijkplatform bovenaan de steile wanden van voormalige dagbouwgroeves maakt het abrupte hoogteverschil beleefbaar en geeft de bezoeker een interessant perspectief zonder het wellicht onveilige of ecologisch gevoelige groevegebied te hoeven ontsluiten.

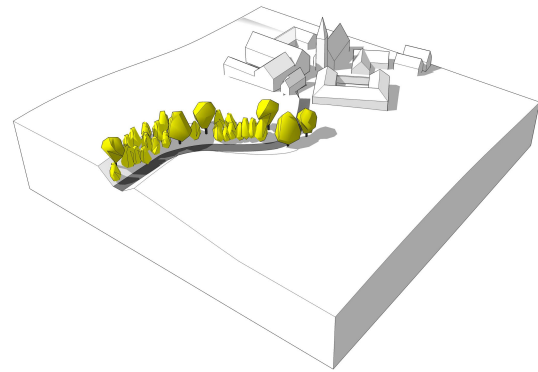
76 Unieke groeve habitats

Een groeve heeft vaak een bijzonder microklimaat en kan een spontane habitat bieden voor unieke flora en fauna. De spontane ontwikkeling van dit bijzondere ecosysteem kan worden gestimuleerd door het afwerken van groeves; nu gericht op herstel van het oorspronkelijk landschap, tot een minimum te beperken.

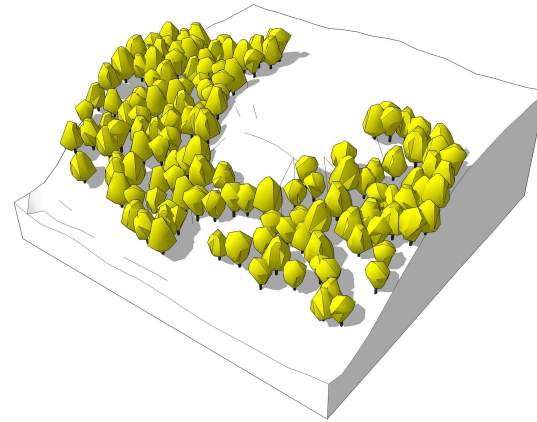
80 Markant bouwen op hoog deel

Hoewel qua ligging in het landschap niet wenselijk, dient nieuwe bebouwing op een hoog deel een passende vormgeving en kwaliteit te hebben. Juist door de zichtbaarheid vanuit het omliggende landschap kan er gekozen worden voor een markant bouwwerk of iconisch element dat de hoge rug extra benadrukt

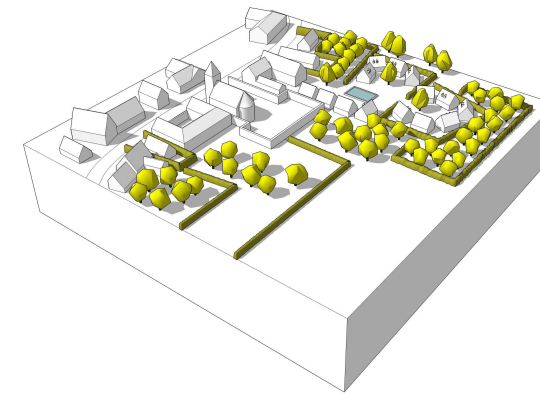
83 Taluds groen vastleggen

Het aanzetten van holle wegen met meer houtachtige beplanting zoals bomen of struiken zorgt voor betere vastlegging van de steile talud en voorkomt ernstige erosie. De markante reliëfverandering als visuele overgang tussen plateau en dal blijft, met het verdwijnen van de hakhoutfunctie van taludbeplanting, beter behouden.

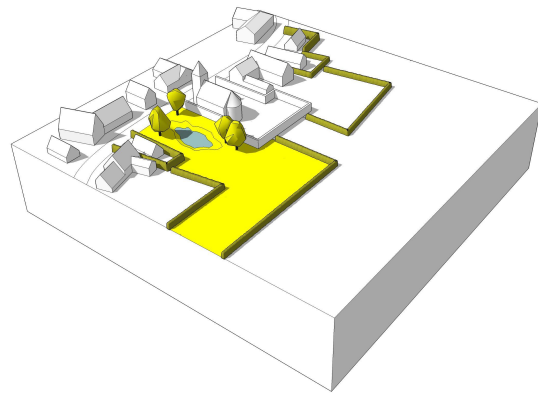
84 Uitlopers open houden

De uitlopers van hogere plateau's vormen als het ware een kaap in het landschap. Door deze open uitlopers vrij te houden van beplanting en bebouwing ontstaan aantrekkelijke panoramische zichtlocaties en pauzeplekken in wandel- of fietsroutes.

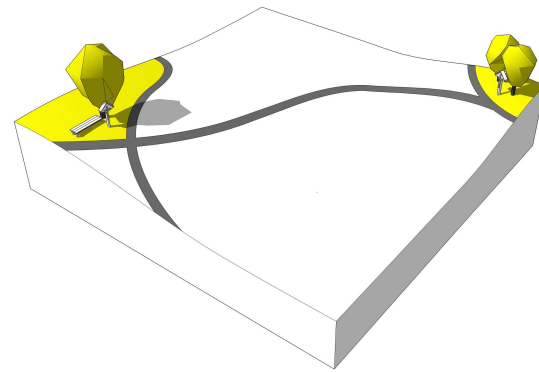
85 Vakantiepark in dorpsstructuur

Door recreatieve ontwikkelingen zoals nieuwe vakantieparken te koppelen aan de bestaande dorpsstructuur blijft het omringende landschap open. Met een passende randbeplanting rond- en architectuur van de vakantiewoningen wordt het beeld van het dorp als besloten groen eiland op het open plateau versterkt.

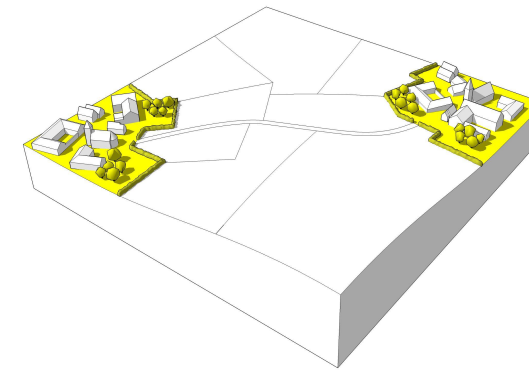
86 Poelen in open lint

In plaats van bebouwing kan een open perceel in een lintdorp plaats bieden aan een poel. Op deze cultuurhistorisch verantwoorde manier wordt het doorzicht naar buiten toe beter beleefbaar. Het landschap wordt tot aan het straatprofiel getrokken waardoor een verdichting en versterking van het lintdorp wordt tegengegaan.

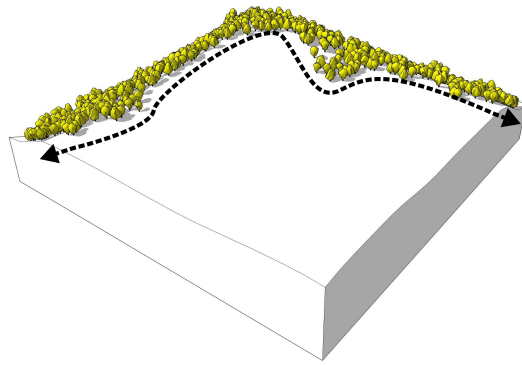
87 Plateautoppen markeren

De plek waar wegkruisingen en plateautoppen samenkomen kan worden aangezet met een solitaire boom. Op deze manier wordt een pauzeplek gevormd die, door een zichtrelatie met de andere plateautoppen, de onderlinge samenhang tussen de open plateau's en het vlakke reliëf versterkt.

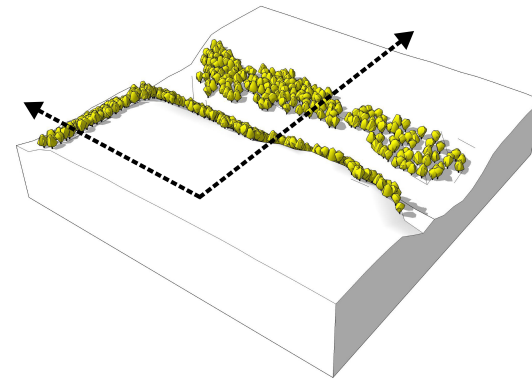
91 Open buitengebied

Door plateau's zoveel mogelijk te vrijwaren van nieuwe bebouwing en opgaande beplanting blijft het contrast tussen de kleinschalige dorpskernen als groene eilanden en het glooiende reliëf van het grootschalige buitengebied behouden.

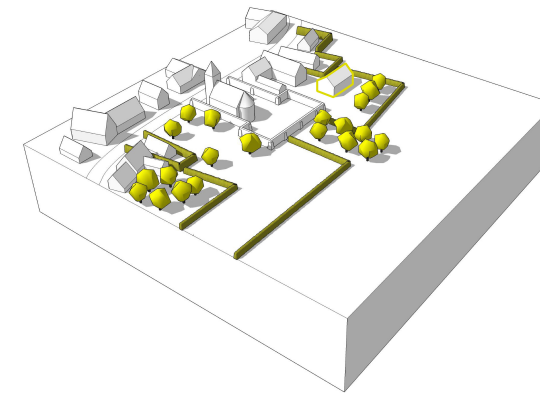
92 Plateaurand groen verdichten

Het verdichten van het bos op de plateaurand accentueert de scherpe rand van plateau en verstrekt het contrast tussen het open plateau en het besloten hellingbos.

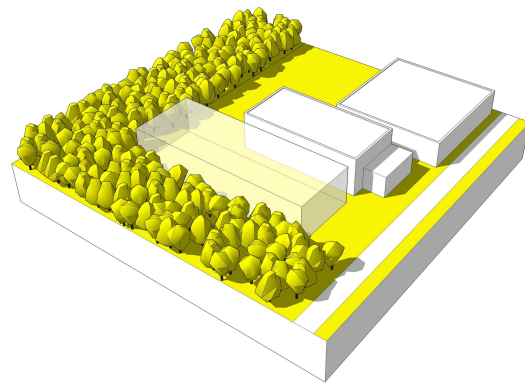
93 Open plateautoppen

Door de toppen van het plateau vrij te houden van opstaande beplanting en nieuwe bebouwing blijft een vrij open zicht over het plateau en naar omringende plateau's behouden. Het blijft hierdoor mogelijk om over de groene rand van het hellingbos heen te kijken.

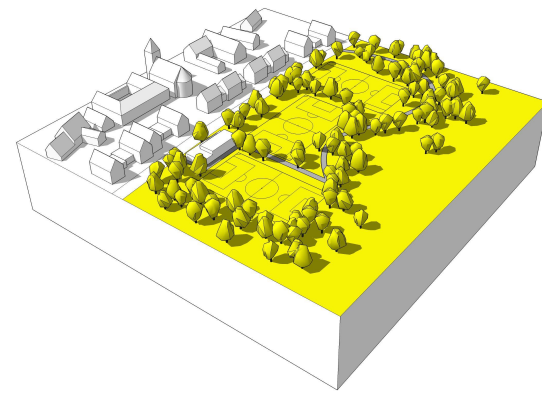
02 Uitbreiding aansluitend

In het algemeen moet verdichting van oude kernen en lintbebouwingen voorkomen worden. Wanneer er toch gezocht wordt naar een mogelijkheid om een woning toe te voegen, behoud dan de bestaande ruimte in het lint en zoek aansluiting bij een bestaand ensemble door bijvoorbeeld op een bestaande kavel te bouwen.

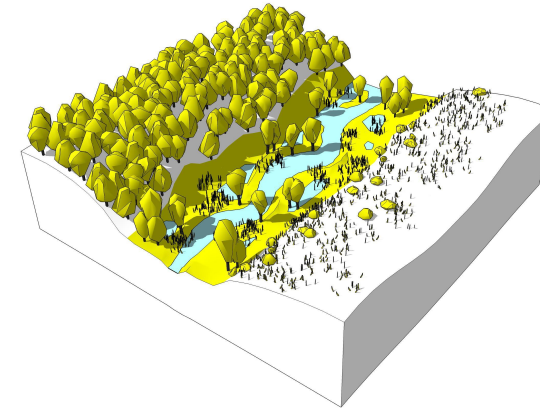
143 Ruime bedrijfsinpassing

Geef een landschappelijke inpassing van een bedrijventerrein een ruime opzet zodat mogelijke nieuwe bedrijfsgebouwen hierbinnen kunnen worden opgenomen zonder dat een nieuwe inpassing noodzakelijk is.

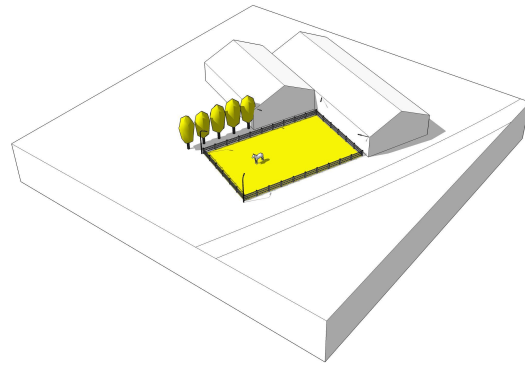
09 Sportvelden in groenzone

Door nieuwe sportvelden aan de kernrand op te zetten als een huisweide wordt een ensemble gecreëerd dat beter aansluit op de historische korrelgrootte van het landschap en de bebouwing. Het sportcomplex draagt hiermee bij aan een aantrekkelijke groenzone rond de kern.

61 Gebiedseigen beplanting

Besteed bij het aanleggen van nieuwe natuur, het versterken van groene landschapselementen of natuurherstel aandacht aan de gebiedseigen beplanting en gebruik deze op een passende manier. Vermijd het gebruik van exotische soorten.

31 Compacte dressuurweiden

Positioneer dressuurvoorzieningen binnen de structuur van de bestaande massa en gebruik de gevelwanden voor de bevestiging van verlichting. Scherm lichtmasten die in de open ruimte staan zo veel als mogelijk af van het open landschap.

KERNKWALITEIT CULTUURHISTORIE

Het Nationaal Landschap Zuid-Limburg kent een lange bewoningsgeschiedenis die teruggaat tot de prehistorie. In het landschap zijn de verschillende relicten en elementen een tastbare herinnering aan verschillende fases in de geschiedenis van dit heuvellandschap. De fasen in de geschiedenis hangen nauw samen met het reliëf en het natuurlijke landschap. In combinatie met het groene karakter vormt cultuurhistorie de huidige aanblik van het pittoreske landschap.

Het plateau is het laatst ontgonnen gebied. Na eerdere pogingen in de Romeinse tijd werd tussen de 10de en de 13de eeuw de definitieve ontginning van de bossen vanuit de beekdalen doorgezet en daarmee min of meer het huidige landschapsbeeld gevormd. Vanuit de dalen werden hiervoor op het plateau

satellietnederzettingen gesticht. De vruchtbare maar relatief droge lössgrond bovenop het plateau is bijzonder geschikt voor akkerbouw en de ontginningswijze is bepalend geweest voor blokkavel- en wegenpatronen.

Hellingen vergden meer moeite om bruikbaar te worden gemaakt voor de mens. Flauwe hellingen zijn door de kap van het bos geschikt gemaakt voor landbouw terwijl de steile hellingen deels onontgonnen zijn gebleven en functioneerden als houtopslag of graasgebieden. Met de ontginning van het plateau vormden zich langzaam maar zeker steeds meer holle wegen in de helling. De winning van mergel heeft geleid tot uitgebreide gangenstelsels.

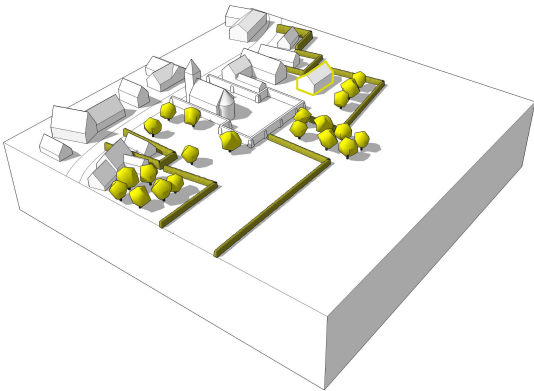
Het dal vormt de l
Limburg. De vroeg
gelegen zones tus
voor hooiland en v
vormden een idea
oudste elementen
Wegen- en nederz
waterloop.

- Legenda**
- Rijksmonumenten
 - Geologisch monument
 - Politiek, juridisch**
 - ⊕ andere bestuurlijke centra: laathof
 - ⊖ andere bestuurlijke centra: leenhof
 - ⊗ centrum van een voormalige heerlijkheid
 - Agrarisch**
 - koele/ poel
 - ▲ dries/ biest/ plein
 - ✂ hek of hakhout
 - ✂ hoogstamboogaard
 - Wonen**
 - 🏰 kasteel of omgracht huis
 - 🏠 verhoogde woonplaats
 - ▲ plaatse/ markt
 - 🏰 kasteel of omgracht huis verdwenen
 - 🏰 motte
 - 🏰 motte (kasteel)
 - 🏰 omgracht huis
 - Waterstaatkundig**
 - nog grotendeels natuurlijke waterloop
 - * wiel
 - * wiel verdwenen
 - * wiel herkenbaar in dijk
 - 🌊 voorde
 - Nijverheid**
 - 🏠 mijnschacht (schachtbok)
 - 🏠 mijnberg
 - 🏠 windmolen
 - 🏠 windmolen (restant)
 - 🏠 windmolen verdwenen
 - 🏠 watermolen verdwenen

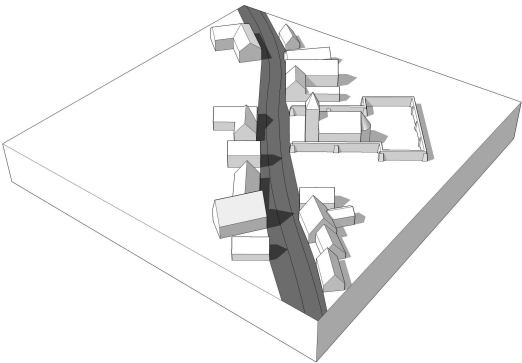

- igfhj
- watermolen (restant)
- watermolen
- steenkoolwinning: overig
- andere groeve
- bruinkoolgroeve
- hoofdgebouw mijnbedrijf (mijnzetel)
- hoofdgebouw mijnonderneming
- ijzersmelterij
- ingang ondergrondse kalkgroeve
- kalkoven
- Verkeer, vervoer
- weg uit periode 1810-1955
- weg ouder gelijktijdig/ ouder ME-verkavekling
- Militair
- schans
- schans verdwenen
- Religie
- grafheuvel of groep grafheuvels
- oude kerkplaats/ resten
- klooster van vóór 1795
- Politiek, juridisch
- grenssloot
- oude grens herkenbaar in terrein
- oude grens herkenbaar in terrein, vóór 1866
- oude grens herkenbaar in terrein, na 1866
- grens ca. 1865 niet herkenbaar
- (tracé) landweer/landgraaf
- (tracé) stadswal of ander vestingwerk
- stadsgracht
- Agrarisch
- oude akkergrens houtwal
- oude akkergrens steilrand
- oude akkergrens glooiing
- oude akkergrens perceelsgrens

02 Uitbreiding aansluitend

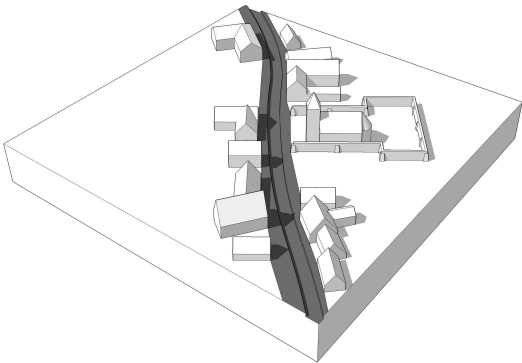
In het algemeen moet verdichting van oude kernen en lintbebouwingen voorkomen worden. Wanneer er toch gezocht wordt naar een mogelijkheid om een woning toe te voegen, behoud dan de bestaande ruimte in het lint en zoek aansluiting bij een bestaand ensemble door bijvoorbeeld op een bestaande kavel te bouwen.

37 Gedeeld weggebruik

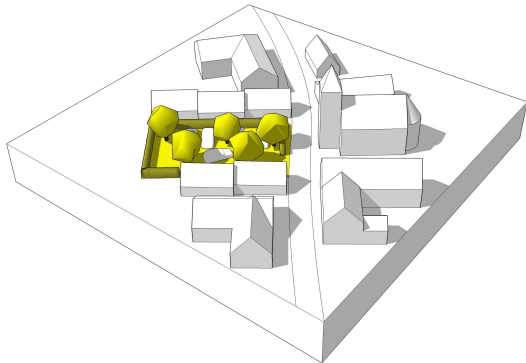
Door het straatprofiel in een bestaand lintdorp te vervlakken en te kiezen voor een uniform materiaal wordt de historische rol van de straat als ruggengraat versterkt en worden gebouwen aan het oude lint geaccentueerd. In het geval van een lage verkeersdruk kan al het weggebruik op één niveau plaatsvinden in een gedeelde ruimte.

- heg
- hoofdstructuurlijn ME-verkaveling
- graft
- visvijver
- Waterstaat**
- andere gegraven waterlopen
- • rivierdijk ouder dan 1806
- • rivierdijk jonger dan 1806
- nog grotendeels natuurlijke waterloop
- natuurlijke waterloop onderbroken
- natuurlijke waterloop getrokken
- natuurlijke waterloop verdwenen
- dijk
- Nijverheid**
- molenbeek
- Verkeer, vervoer**
- wijk turfvaart
- ander scheepvaartkanaal
- weg even oud of ouder dan ME-verkaveling
- Romeinse weg
- veedrift
- veedrift-andere weg uit periode voor 1810
- veedrift-weg uit periode 1810-1955
- veedrift even oud of ouder dan ME-verkaveling
- kerkpad
- laan
- laan-weg uit periode 1810-1955
- laan even oud of ouder dan ME-verkaveling
- holle weg
- holle weg uit periode 1810-1955
- holle weg ouder of gelijktijdig ME-verkaveling
- holle weg- andere weg uit periode voor 1810
- onverh. weg uit periode 1810-1955
- onverh. weg ouder of gelijktijdig ME-verkaveling
- onverh. of andere weg uit periode voor 1810

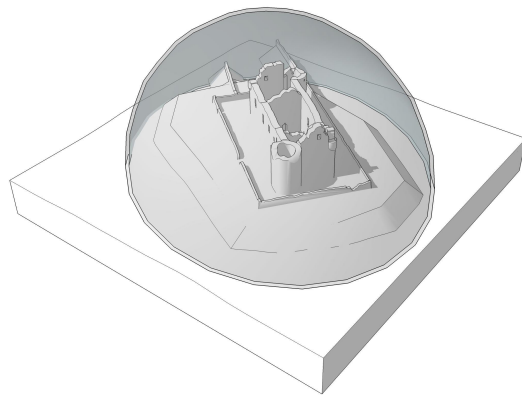
38 Opgedeeld weggebruik

Door het straatprofiel in een bestaand lintdorp te vervlakken en te kiezen voor een uniform materiaal wordt de historische rol van de straat als ruggengraat versterkt en worden gebouwen aan het oude lint geaccentueerd. In het geval van een hoge verkeersdruk kan er gekozen worden voor hoger gelegen, gescheiden trottoirs.

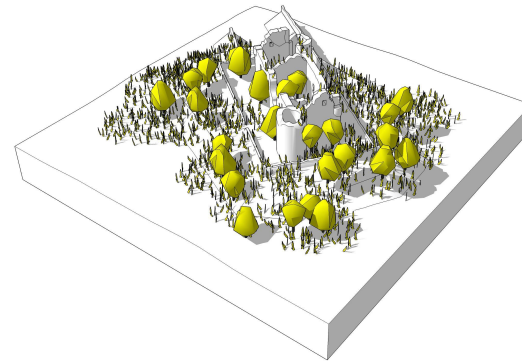

39 Parkeren in huisweide

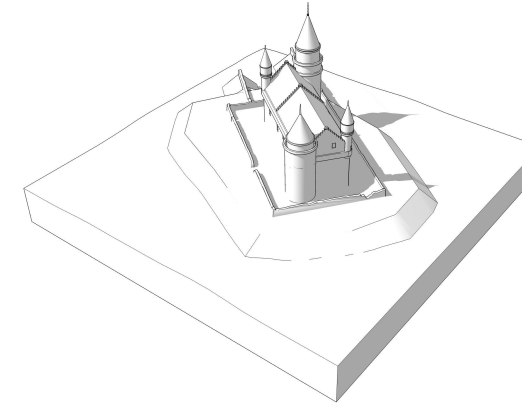
Nieuwe parkeerfuncties kunnen worden ondergebracht in oude, bestaande huisweiden of in de vorm van nieuwe huisweiden. In combinatie met de aanplant van hoogstam en het gebruik van een groene halfverharding houden deze weiden hun klassieke karakter en vervullen ze een moderne functie.

41 Cultuurhistorie fixeren

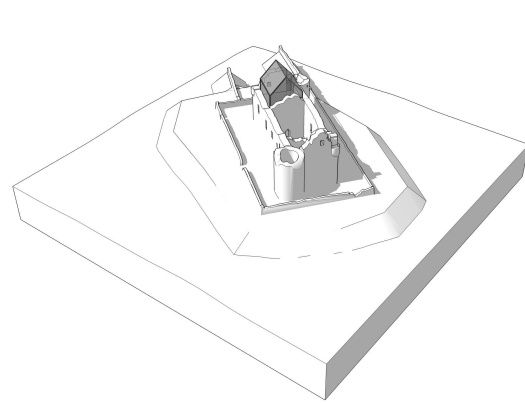
Door een element of ensemble door middel van duurzaam en minimaal onderhoud te fixeren in de huidige staat, wordt het mogelijk om een fase in de geschiedenis van de plek te benadrukken. Er wordt als het ware een stomp over het element of ensemble geplaatst.

42 Cultuurhistorie vervallen

Een vervallen element of ensemble wordt aan zijn lot overgelaten. De natuur krijgt hier de kans om haar natuurlijke loop te gaan. Op deze manier kan het proces van verval op een interessante manier worden verbeeld en kunnen zich mogelijkwijs bijzondere natuurwaarden ontwikkelen.

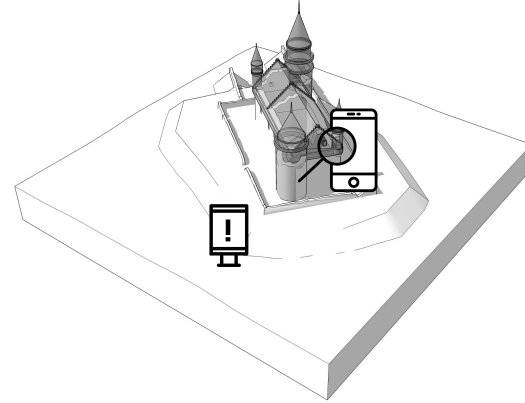
43 Cultuurhistorie herstellen

Reeds verdwenen bouwwerken of elementen, of bestaande ruïnes kunnen in hun oorspronkelijke staat worden hersteld met behulp van moderne technieken.

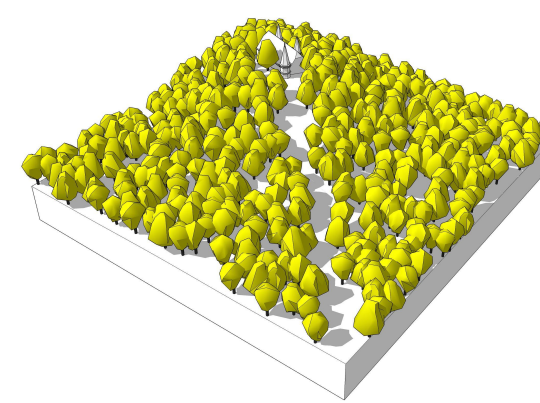
44 Cultuurhistorie inspireren

Door het toevoegen of aanhaken van nieuwe architectuur met een knipoog naar het verleden kan een element of ensemble een nieuwe plek krijgen in de structuur van de tegenwoordige tijd. De typologie van de plek kan inspiratie bieden voor de verschijningsvorm een nieuwe toevoeging.

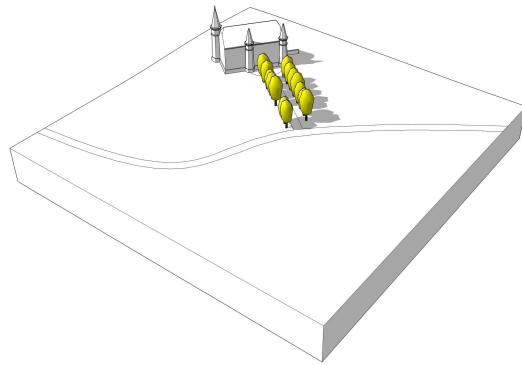
45 Cultuurhistorie informeren

Met het plaatsen van informatieborden, het ontwikkelen van apps en augmented-reality kunnen onzichtbare verhalen toegankelijk en inzichtelijk gemaakt worden. Het element of ensemble kan bijvoorbeeld digitaal worden gereconstrueerd.

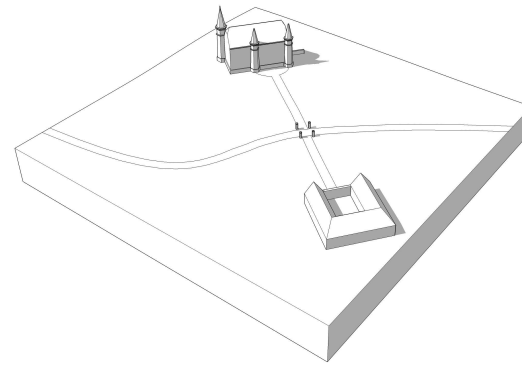
46 Zichtlijnen herstellen

Waar mogelijk en historisch passend kan een locatie of element zichtbaar worden gemaakt door zicht- lijnen in het landschap te herstellen of nieuw aan te leggen.

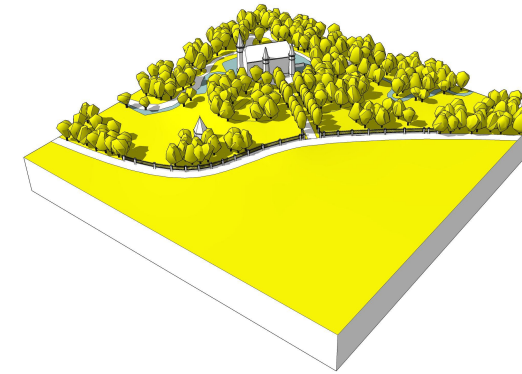
47 Oprit accentueren

Een cultuurhistorisch element of ensemble kan vanaf de weg zichtbaar worden gemaakt door de oprit te accentueren met een passende wegbeplanting.

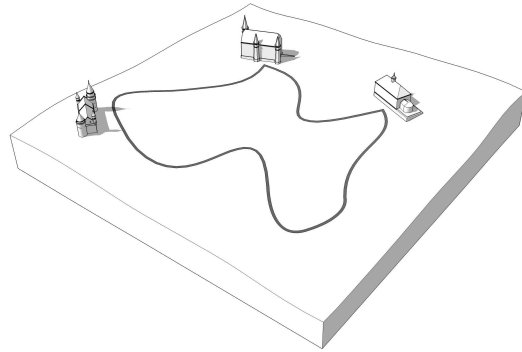
48 Relaties zichtbaar maken

In sommige gevallen is de relatie tussen verschillende cultuurhistorische eenheden niet meer duidelijk zichtbaar. De onderlinge relaties tussen de cultuurhistorische eenheden kan op subtiele weer zichtbaar worden gemaakt. Dit versterkt niet alleen beide eenheden maar ook de omgeving.

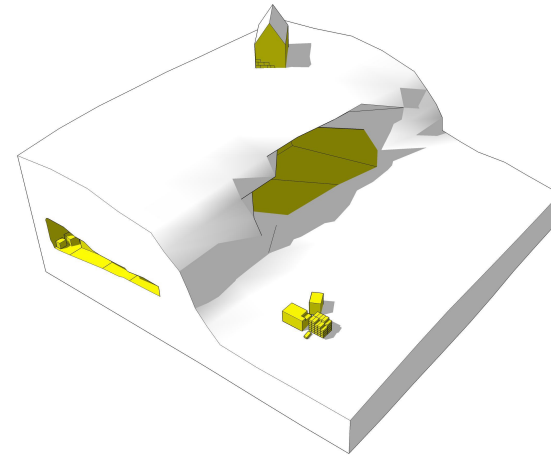

49 Oude tuinen herstellen

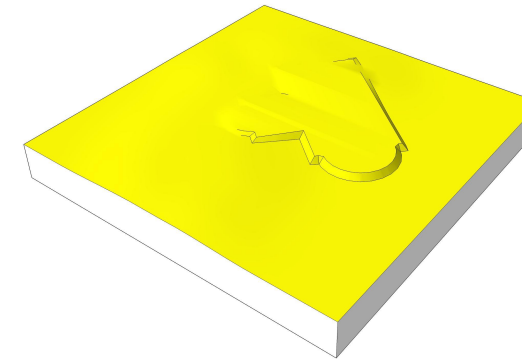
Landhuizen, kastelen of boerderijen kenden in veel gevallen een uitgebreide tuin of hadden een deel van het landschap in beheer. Waar deze relatie vertroebeld is kan een aanzienlijke bijdrage worden geleverd aan de eenheid van het landschap door deze tuinen of landschapselementen te herstellen.

50 Cultuurhistorie thematiseren

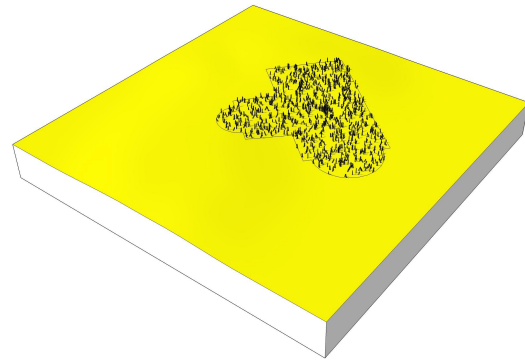
Een locatie of gebied kan worden verbonden in thematische- of tijdgebonden routes. Een gebied dat zich profileert met een samenhangend, kenmerkend thema of verhaal is aantrekkelijker om te bezoeken dan een enkel element of ensemble.

51 Gebiedseigen materiaal

Het gebruik van gebiedseigen materiaal versterkt de identiteit van de streek. Op deze manier kan de bron, het ambacht en de (nieuwe) architectuur aan elkaar gekoppeld worden.

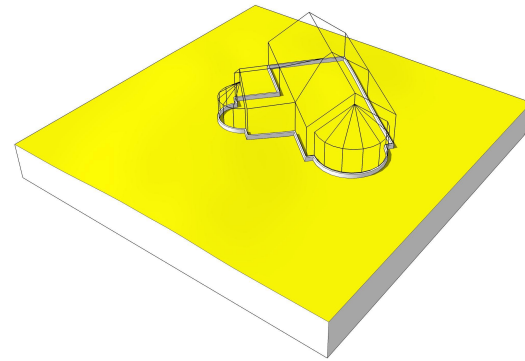
52 Talud als markering

Archeologische locaties die niet meer als zodanig zichtbaar zijn in het landschap kunnen op een subtiel zichtbaar worden gemaakt door middel van een grondlichaam of taluds.

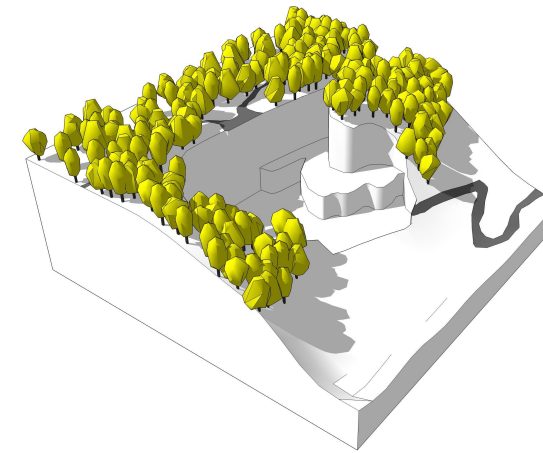
53 Beplanting als markering

Onzichtbare archeologische locaties kunnen door middel van beplanting weer een plek krijgen in het landschap. Hierbij kan de beplanting bijvoorbeeld worden ingezet om bepaalde vormen of contouren te duiden.

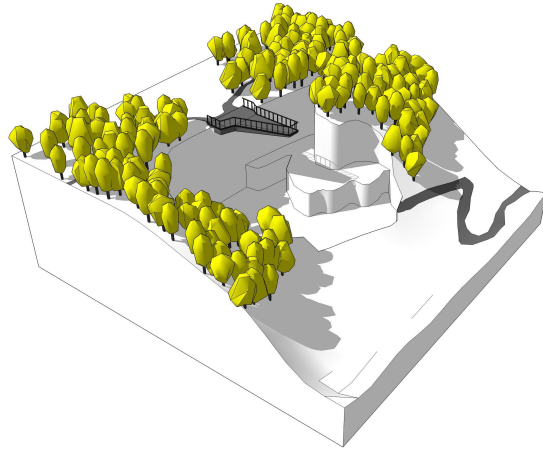
54 Kunstwerk als markering

Een archeologische locatie kan worden geduid door de contouren te benadrukken in de vorm van een kunstwerk. De locatie kan hierbij tevens een dubbelfunctie vervullen als ontmoetingsplek, pauzeplek of speelvoorziening.

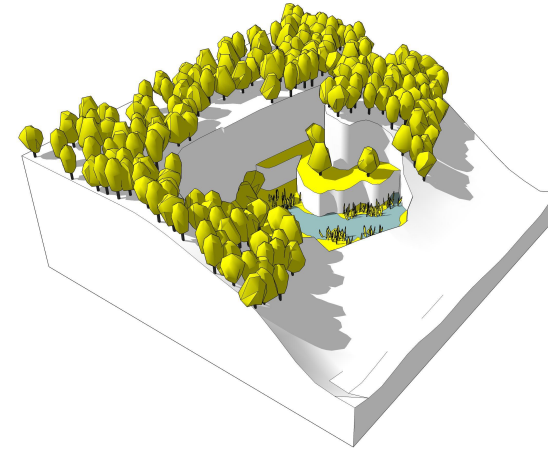
74 Groeve routes

Dagbouwgroeves in de plateaurand herbergen verborgen open plekken die de beslotenheid van het hellingbos openbreken. Het bereikbaar maken van deze plekken door ze te koppelen aan routes maakt een bijzondere beleving van het landschap mogelijk.

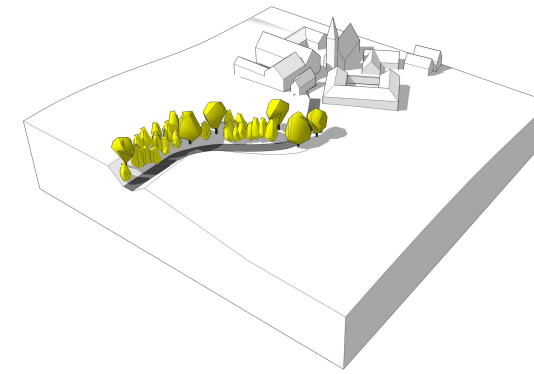
75 Hoogteverschillen beleven

Een uitkijkplatform bovenaan de steile wanden van voormalige dagbouwgroeven maakt het abrupte hoogteverschil beleefbaar en geeft de bezoeker een interessant perspectief zonder het wellicht onveilige of ecologisch gevoelige groevegebied te hoeven ontsluiten.

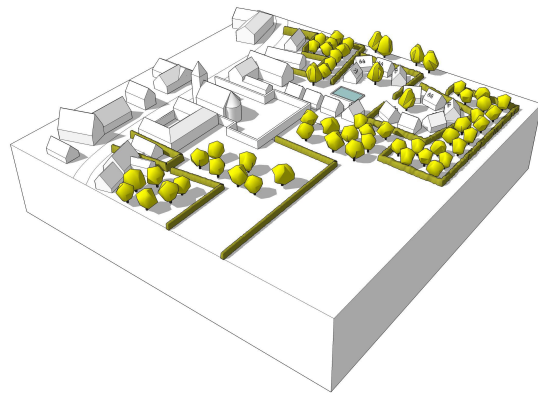
76 Unieke groeve habitats

Een groeve heeft vaak een bijzonder microklimaat en kan een spontane habitat bieden voor unieke flora en fauna. De spontane ontwikkeling van dit bijzondere ecosysteem kan worden gestimuleerd door het afwerken van groeves; nu gericht op herstel van het oorspronkelijk landschap, tot een minimum te beperken.

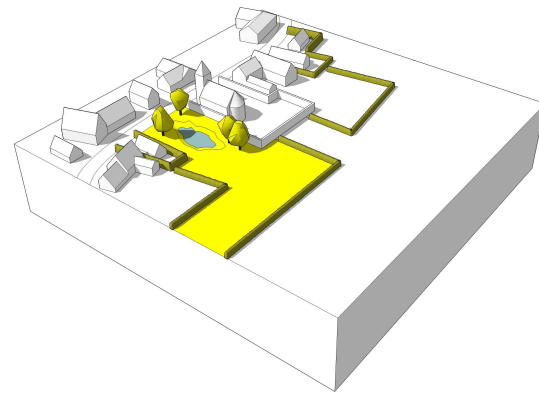
83 Taluds groen vastleggen

Het aanzetten van holle wegen met meer houtachtige beplanting zoals bomen of struiken zorgt voor betere vastlegging van de steile talud en voorkomt ernstige erosie. De markante reliëfverandering als visuele overgang tussen plateau en dal blijft, met het verdwijnen van de hakhoutfunctie van taludbeplanting, beter behouden.

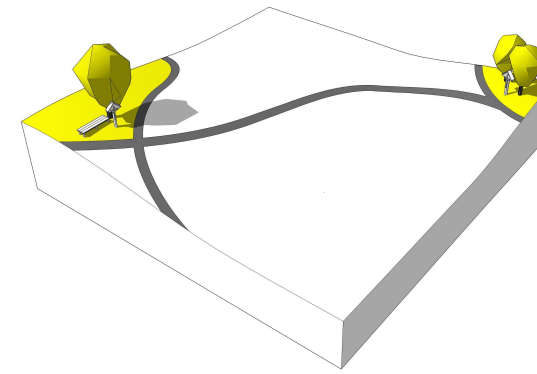
85 Vakantiepark in dorpsstructuur

Door recreatieve ontwikkelingen zoals nieuwe vakantieparken te koppelen aan de bestaande dorpsstructuur blijft het omringende landschap open. Met een passende randbeplanting rond- en architectuur van de vakantiewoningen wordt het beeld van het dorp als besloten groen eiland op het open plateau versterkt.

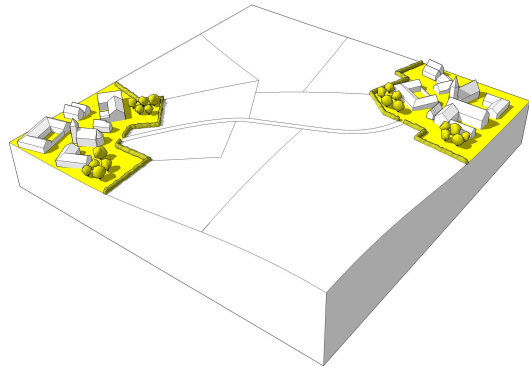
86 Poelen in open lint

In plaats van bebouwing kan een open perceel in een lintdorp plaats bieden aan een poel. Op deze cultuurhistorisch verantwoorde manier wordt het doorzicht naar buiten toe beter beleefbaar. Het landschap wordt tot aan het straatprofiel getrokken waardoor een verdichting en versterking van het lintdorp wordt tegengegaan.

87 Plateautoppen markeren

De plek waar wegkruisingen en plateautoppen samenkomen kan worden aangezet met een solitaire boom. Op deze manier wordt een pauzeplek gevormd die, door een zichtrelatie met de andere plateautoppen, de onderlinge samenhang tussen de open plateau's en het vlakke reliëf versterkt.

91 Open buitengebied

Door plateau's zoveel mogelijk te vrijwaren van nieuwe bebouwing en opgaande beplanting blijft het contrast tussen de kleinschalige dorpskernen als groene eilanden en het glooiende reliëf van het grootschalige buitengebied behouden.

KERNKWALITEIT GROEN KARAKTER

Waar het reliëf de abiotische, oftewel, de niet-levende ondergrond is van het landschap, vormt de kernkwaliteit groen karakter de biotische, oftewel de levende laag in het landschap.

Het groene karakter van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg is een combinatie van natuurlijke invloeden van flora en fauna en menselijke activiteit sinds de prehistorie. Het groene karakter is hierbij niet alleen belangrijk voor de ecologie van het landschap maar heeft ook een visueel aspect.

In het verleden was het gehele landschap bedekt met bos. De mens vestigde zich in het begin vooral langs de beken, maar verplaatste zich in de loop der tijd steeds meer richting plateaus. Bij het ontginnen van het plateau voor landbouw zijn de bossen op

de vlakke en glooiende delen gekapt. Op plateaus is opgaande beplanting tegenwoordig met name te vinden rondom de bebouwde kernen en plekken waar bodemkundig gezien geen landbouw mogelijk is (zoals Eperheide). Het omringende open landbouwgebied kenmerkt zich door landschapselementen zoals heggen, grasbermen, poelen en laanbeplanting.

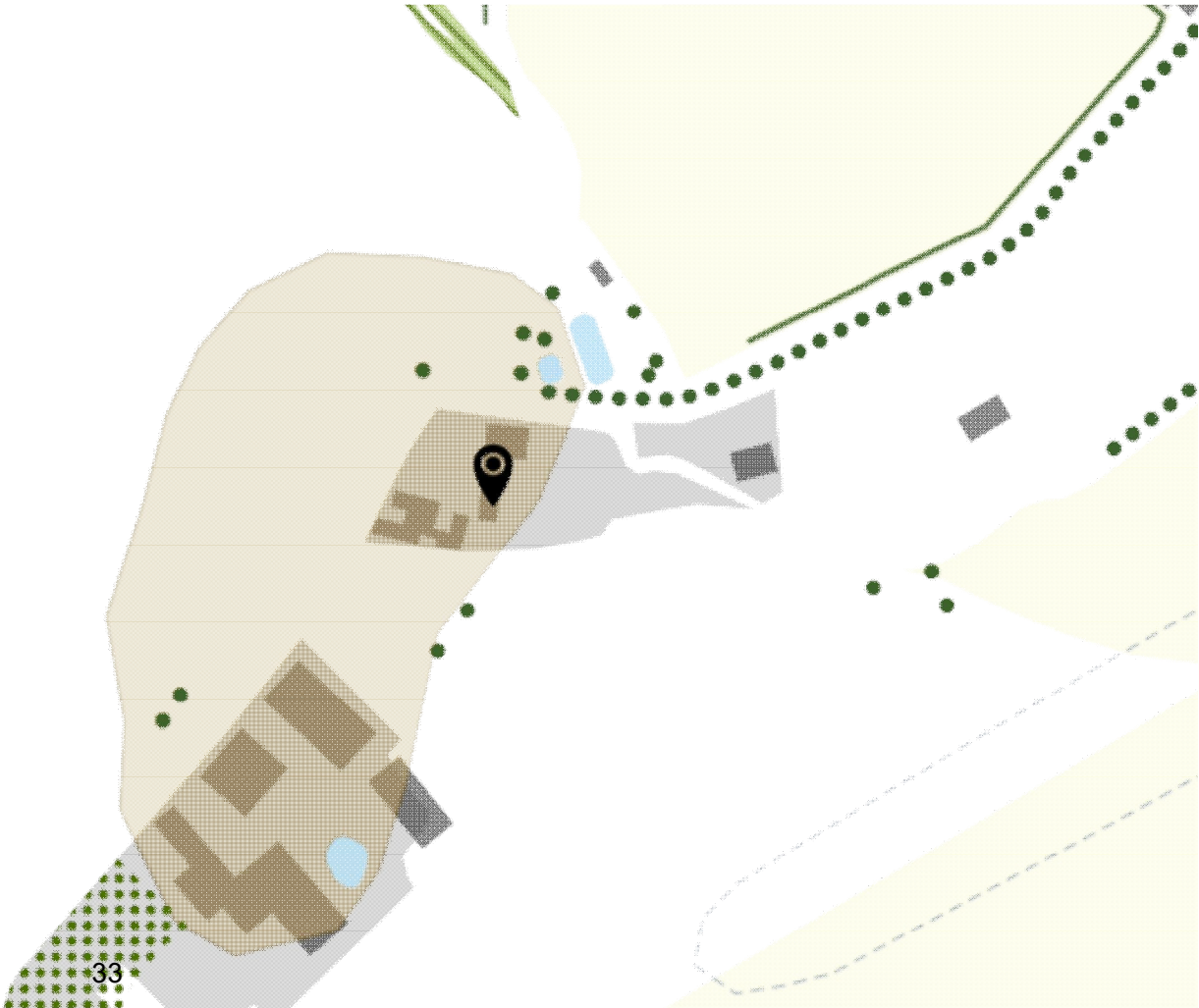
In dit landschapstype is het belangrijk onderscheid te maken tussen steile en flauwe hellingen. Steile hellingen zijn ongeschikt voor ontginning en daardoor voor een groot gedeelte bedekt met bos. Flauwe hellingen zijn geschikt gemaakt voor landbouw door het kappen van het bos, het beplanten van graften en het planten van heggen. Het onderscheid tussen de warme zuidhelling en de relatief koude noordhelling speelt ook een rol in het groene aanzien van het hellinggebied.

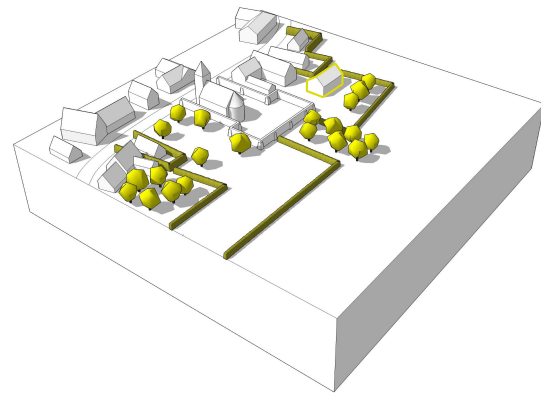
Het groene beeld begeleidende bep
Het groene karakter de bodem en de c
deze groene verdi
gebruik als weide
op enkele populier

Legenda

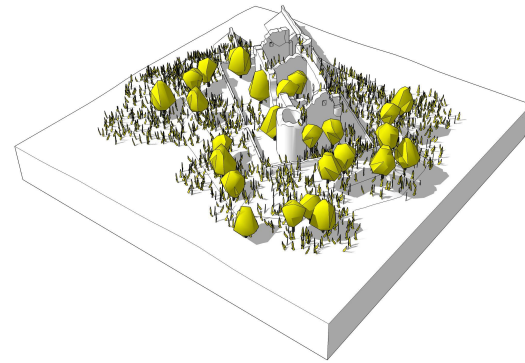
- Beschermingsgebied NLZL ind kernen
- Landschapstype: Dalbodem
- NBP Beheertypenkaart
 - L01 codes
 - N01- tm N13-codes
 - N14- tm N17-codes
- Topografie
 - Boom
 - Bomenrij
 - Boomgaard
 - Talud, hoge zijde
 - Heg, haag
 - Bos
 - Bron
 - Regenwaterbuffer
 - Water
 - Gebouwen
 - Bebouwde kom
 - Dorpsmantel
 - Akkerland
 - Grasland
 - Heide
 - Zand
- Cultuurhistorische elementen: wonen
 - Na 1830 weinig, matig veranderde dorpskern
 - Oude stads- of dorpskern

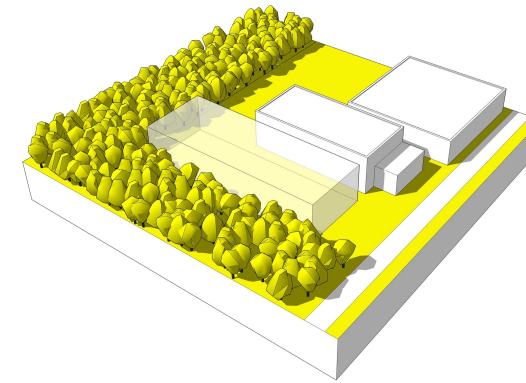
02 Uitbreiding aansluitend

In het algemeen moet verdichting van oude kernen en lintbebouwingen voorkomen worden. Wanneer er toch gezocht wordt naar een mogelijkheid om een woning toe te voegen, behoud dan de bestaande ruimte in het lint en zoek aansluiting bij een bestaand ensemble door bijvoorbeeld op een bestaande kavel te bouwen.

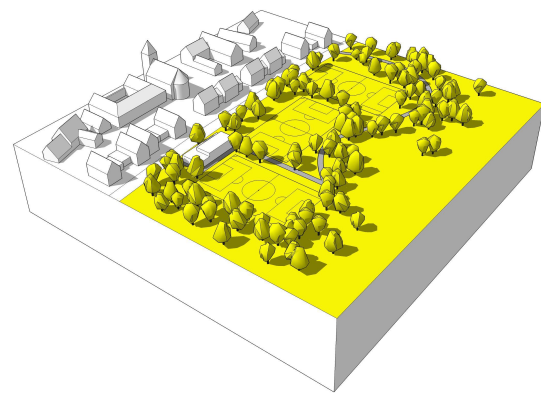
42 Cultuurhistorie vervallen

Een vervallen element of ensemble wordt aan zijn lot overgelaten. De natuur krijgt hier de kans om haar natuurlijke loop te gaan. Op deze manier kan het proces van verval op een interessante manier worden verbeeld en kunnen zich mogelijkwijs bijzondere natuurwaarden ontwikkelen.

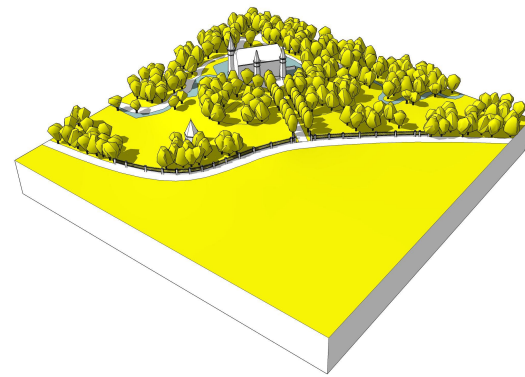
143 Ruime bedrijfsinpassing

Geef een landschappelijke inpassing van een bedrijventerrein een ruime opzet zodat mogelijke nieuwe bedrijfsgebouwen hierbinnen kunnen worden opgenomen zonder dat een nieuwe inpassing noodzakelijk is.

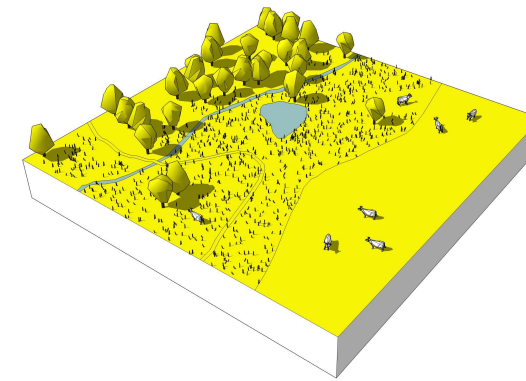
09 Sportvelden in groenzone

Door nieuwe sportvelden aan de kernrand op te zetten als een huisweide wordt een ensemble gecreëerd dat beter aansluit op de historische korrelgrootte van het landschap en de bebouwing. Het sportcomplex draagt hiermee bij aan een aantrekkelijke groenzone rond de kern.

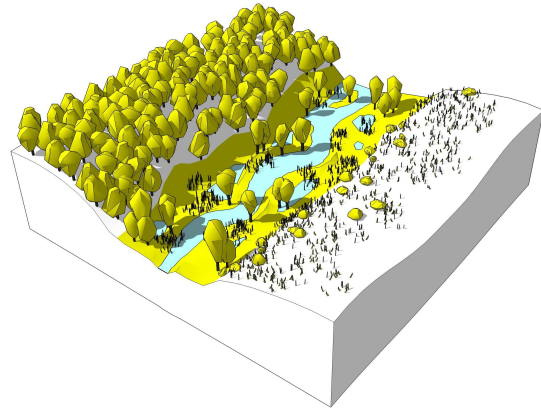
49 Oude tuinen herstellen

Landhuizen, kastelen of boerderijen kenden in veel gevallen een uitgebreide tuin of hadden een deel van het landschap in beheer. Waar deze relatie vertroebeld is kan een aanzienlijke bijdrage worden geleverd aan de eenheid van het landschap door deze tuinen of landschapselementen te herstellen.

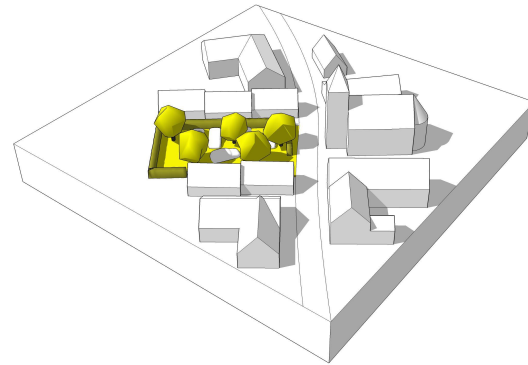
60 Divers overgangsgebied

De ruimte die het overgangsgebied tussen natuur, cultuur en intensief agrarisch landschap biedt kan goed worden gecombineerd met struinpaden, waterberging en bufferzones voor de uitspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen.

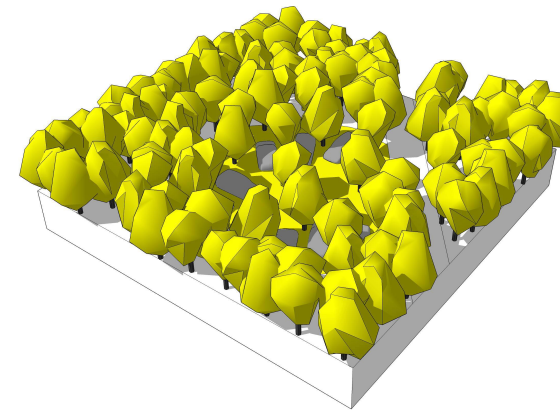
61 Gebiedseigen beplanting

Besteed bij het aanleggen van nieuwe natuur, het versterken van groene landschapselementen of natuurherstel aandacht aan de gebiedseigen beplanting en gebruik deze op een passende manier. Vermijd het gebruik van exotische soorten.

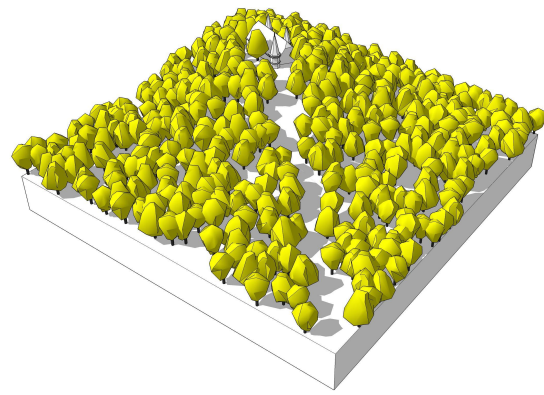
39 Parkeren in huisweide

Nieuwe parkeerfuncties kunnen worden ondergebracht in oude, bestaande huisweiden of in de vorm van nieuwe huisweiden. In combinatie met de aanplant van hoogstam en het gebruik van een groene halfverharding houden deze weiden hun klassieke karakter en vervullen ze een moderne functie.

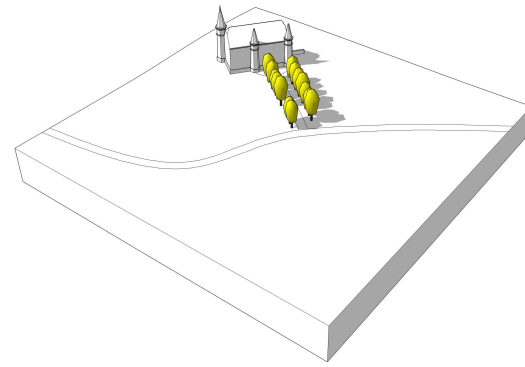
40 Parkeren tussen bomen

Bij recreatieve parkeerplaatsen in een bosrijk gebied is het volledige kaalkappen van een bosperceel niet noodzakelijk wanneer er in een lage dichtheid tussen de bomen geparkeerd kan worden. Op deze manier worden de auto's gecamoufleerd door de groene omgeving.

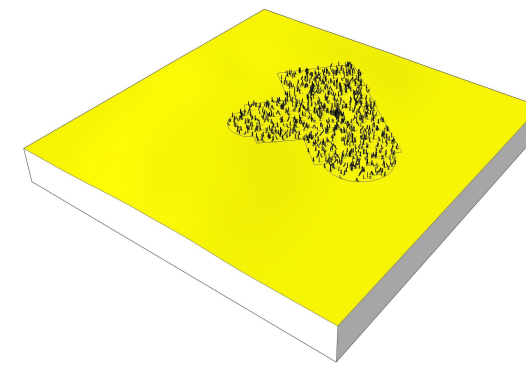
46 Zichtlijnen herstellen

Waar mogelijk en historisch passend kan een locatie of element zichtbaar worden gemaakt door zicht- lijnen in het landschap te herstellen of nieuw aan te leggen.

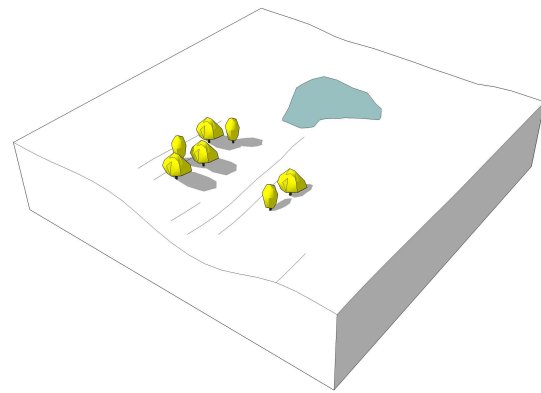
47 Oprit accentueren

Een cultuurhistorisch element of ensemble kan vanaf de weg zichtbaar worden gemaakt door de oprit te accentueren met een passende wegbeplanting.

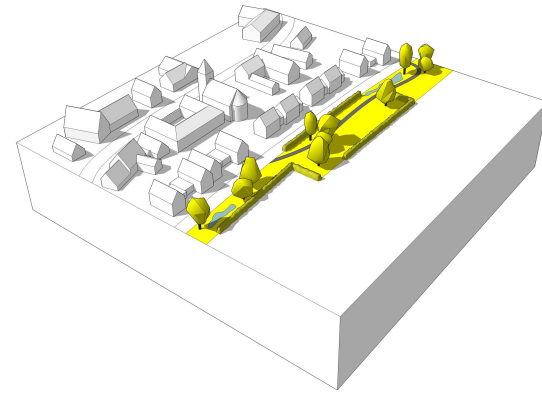
53 Beplanting als markering

Onzichtbare archeologische locaties kunnen door middel van beplanting weer een plek krijgen in het landschap. Hierbij kan de beplanting bijvoorbeeld worden ingezet om bepaalde vormen of contouren te duiden.

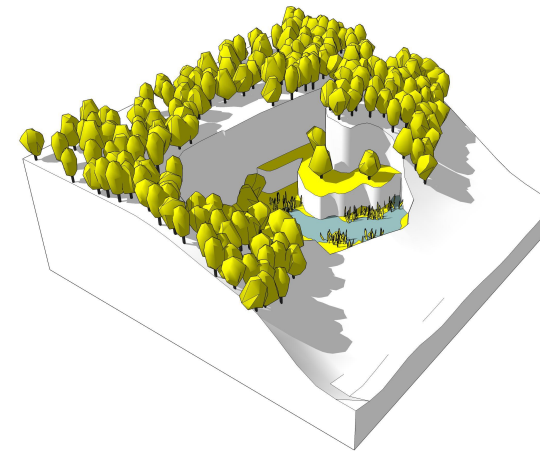
62 Poelen markeren dal

Poelen markeren het begin van het droogdal en vormen tijdelijke waterbuffers, controleren een te snelle afvoer en gaan daardoor een ernstige erosie van het droogdal tegen. Een wisselende waterstand en de toepassing van gebiedseigen beplanting creëert daarnaast een habitat voor amfibieën en waterminnende soorten.

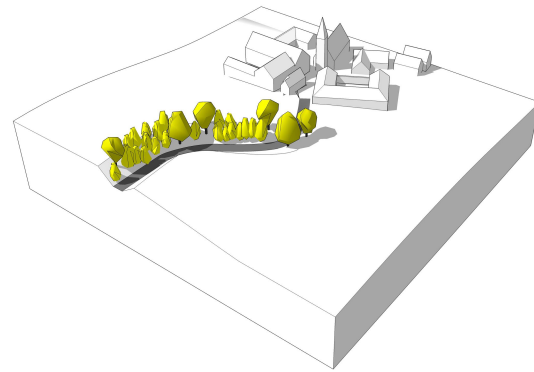
71 Afwisselende dorpsrand

Een brede groene omranding van een dorpskern kan plaats bieden aan een scala van landschappelijke elementen. Door bijvoorbeeld deze rand te ontsluiten kan er een aantrekkelijke (visuele) verbinding worden gemaakt tussen landschap en langzaam verkeer.

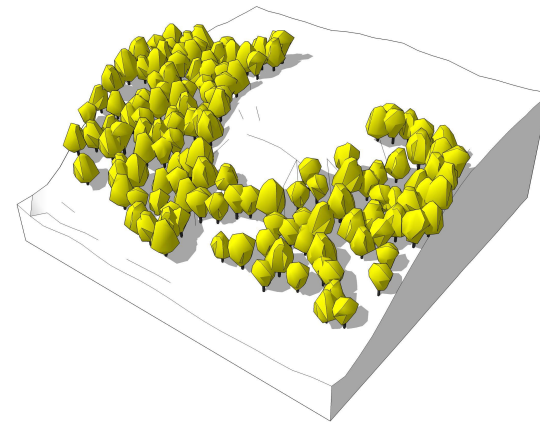
76 Unieke groeve habitats

Een groeve heeft vaak een bijzonder microklimaat en kan een spontane habitat bieden voor unieke flora en fauna. De spontane ontwikkeling van dit bijzondere ecosysteem kan worden gestimuleerd door het afwerken van groeves; nu gericht op herstel van het oorspronkelijk landschap, tot een minimum te beperken.

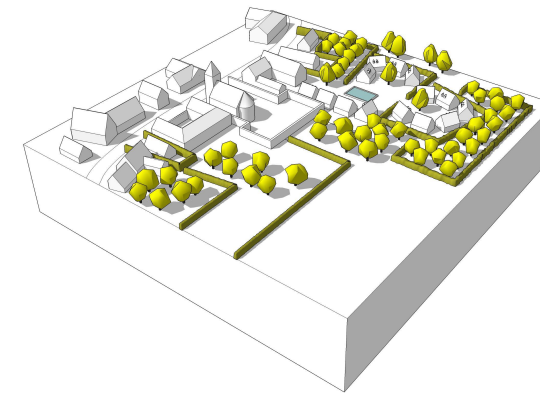
83 Taluds groen vastleggen

Het aanzetten van holle wegen met meer houtachtige beplanting zoals bomen of struiken zorgt voor betere vastlegging van de steile talud en voorkomt ernstige erosie. De markante reliëfverandering als visuele overgang tussen plateau en dal blijft, met het verdwijnen van de hakhoutfunctie van taludbeplanting, beter behouden.

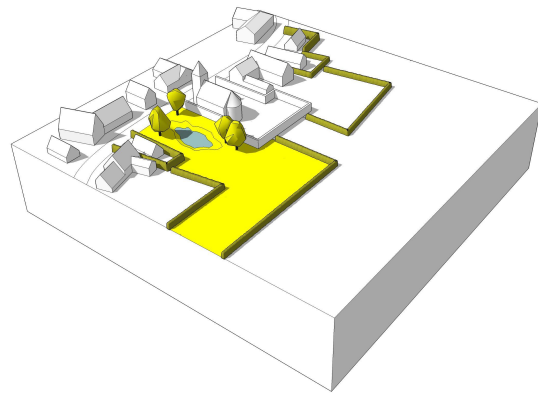
84 Uitlopers open houden

De uitlopers van hogere plateau's vormen als het ware een kaap in het landschap. Door deze open uitlopers vrij te houden van beplanting en bebouwing ontstaan aantrekkelijke panoramische zichtlocaties en pauzeplekken in wandel- of fietsroutes.

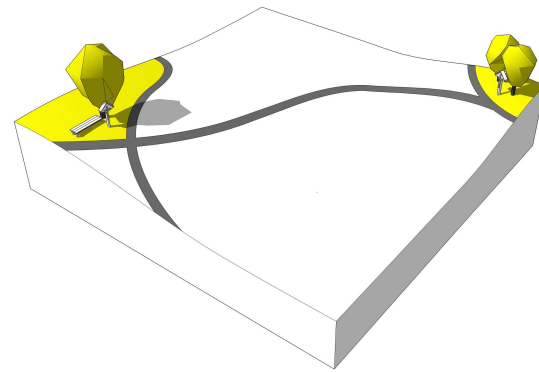
85 Vakantiepark in dorpsstructuur

Door recreatieve ontwikkelingen zoals nieuwe vakantieparken te koppelen aan de bestaande dorpsstructuur blijft het omringende landschap open. Met een passende randbeplanting rond- en architectuur van de vakantiewoningen wordt het beeld van het dorp als besloten groen eiland op het open plateau versterkt.

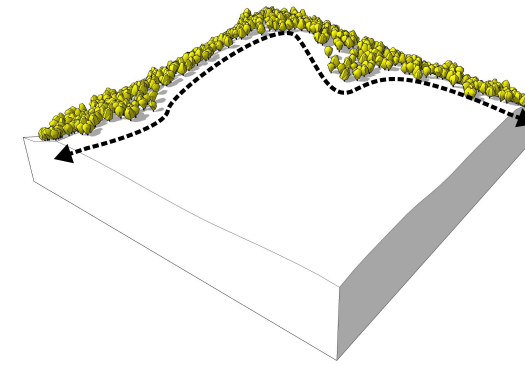
86 Poelen in open lint

In plaats van bebouwing kan een open perceel in een lintdorp plaats bieden aan een poel. Op deze cultuurhistorisch verantwoorde manier wordt het doorzicht naar buiten toe beter beleefbaar. Het landschap wordt tot aan het straatprofiel getrokken waardoor een verdichting en verstening van het lintdorp wordt tegengegaan.

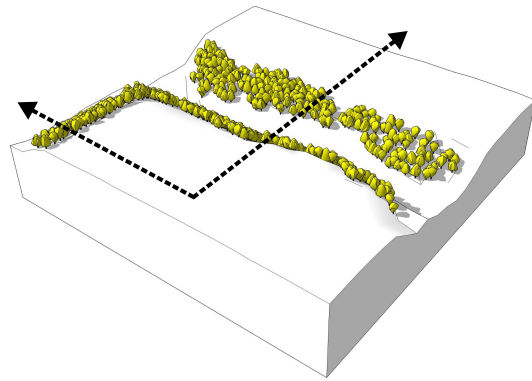
87 Plateautoppen markeren

De plek waar wegkruisingen en plateautoppen samenkomen kan worden aangezet met een solitaire boom. Op deze manier wordt een pauzeplek gevormd die, door een zichtrelatie met de andere plateautoppen, de onderlinge samenhang tussen de open plateau's en het vlakke reliëf versterkt.

92 Plateaurand groen verdichten

Het verdichten van het bos op de plateaurand accentueert de scherpe rand van plateau en verstrekt het contrast tussen het open plateau en het besloten hellingbos.

93 Open plateautoppen

Door de toppen van het plateau vrij te houden van opstaande beplanting en nieuwe bebouwing blijft een vrij open zicht over het plateau en naar omringende plateau's behouden. Het blijft hierdoor mogelijk om over de groene rand van het hellingbos heen te kijken.

BIJLAGE 2 INSPIRATIEBOEK KAMPEREN EN LANDSCHAP

INSPIRATIEBOEK

amperen en
landschap

Inspiratieboek

Kamperen en Landschap

provincie limburg

heusschen copier
de vierde dimensie in stad + landschap

Vooraf

Mijn beeld is dat vijf, niet in het landschap ingepaste, caravans veel hinderlijker zijn dan twintig wel ingepaste caravans. En daarom wil ik u met dit boek vooral inspireren om kampeerreinen, bestaande en nieuwe, goed in het landschap in te passen.

Dit inspiratieboek noemt inrichtingsmaatregelen en ontwerpprincipes voor kampeerreinen in ieder landschapstype in Limburg, die ertoe leiden dat bestaande kampeerreinen en nieuwe ontwikkelingen bij kunnen dragen aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Bij de beoordeling van uitbreidings- en nieuwvestigingsmogelijkheden van kampeerreinen staat wat mij betreft deze ruimtelijke kwaliteit centraal.

Het inspiratieboek is in samenspraak met gemeenten, recreatiesector en enkele individuele ondernemers opgesteld. Om landschappelijke inpassing voor bestaande kampeerreinen extra aantrekkelijk te maken, ga ik mij inspannen om samen met gemeenten en andere partijen een vorm van financiële bijdrage in het leven te roepen.

Ik hoop dat u dit boek gaat gebruiken om de landschappelijke inpassing van campings in Limburg op een goede manier ter hand te nemen. Ik wens u allen een vruchtbaar gebruik van dit inspiratieboek toe.

Patrick van der Broeck

Inhoud

1.	Inleiding	8
1.1	Aanleiding	8
1.2	Doel	8
1.3	Status	8
1.4	Werkwijze	9
1.5	Toepassing van het inspiratieboek	9
2.	Bevindingen en aanbevelingen	12
3.	Tien basale inrichtingsmaatregelen	18

4.	Zuid-Limburg	24
4.1	Plateau	28
4.2	Plateaurand	40
4.3	Helling	52
4.4	Beekdal	70
5.	Midden- en Noord-Limburg	84
5.1	Bos- en Mozaïeklandschap	90
5.2	Rivierdal	94
5.3	Beekdal	102
5.4	Velden	106
5.5	Kampen	110
5.6	Natte heideontginning	114
5.7	Plateau ontginning	118

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De schoonheid van het landschap draagt in belangrijke mate bij aan het imago van Limburg en aan haar aantrekkingskracht om er te wonen en vrije tijd te besteden. Het provinciebestuur heeft in haar coalitieakkoord gesteld dat zij wil dat er in Limburg een leef- en vestigingsklimaat van hoge kwaliteit ontstaat. Daarom wil zij zorgvuldig met dit natuurlijke kapitaal omspringen. Om de aantrekkelijkheid van het landschap te kunnen combineren met de aanwezigheid van kampeerterreinen, moeten deze laatste goed in het landschap ingepast zijn. En ook voor de uitbreiding van bestaande en de vestiging van nieuwe recreatie-bedrijven geldt een kwaliteitsbeleid: ontwikkelingen dienen bij te dragen aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit (Limburgs Kwaliteitsmenu 2012). Daarnaast geldt specifiek voor het nationaal landschap Zuid-Limburg het beleid om bij ruimtelijke ontwikkelingen de landschappelijke kernkwaliteiten te behouden en te versterken. Om beter invulling te geven aan dit kwaliteitsbeleid heeft de provincie Limburg in overleg met een aantal gemeenten, recreatiesector en enkele individuele ondernemers voorliggend inspiratieboek opgesteld.

Dit inspiratieboek is opgesteld op basis van de inventarisatie en analyse van 70 kampeerterreinen door heel Limburg. Hieruit blijkt dat met name de urgentie om te komen tot een betere landschappelijke inpassing van kampeerterreinen in het Zuid-Limburgse landschap groot is. In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste bevindingen uit de inventarisatiefase weergegeven en worden aanbevelingen gedaan die een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan het inpassingsplan en in zekere zin ook aan het planproces. De uitvoeriger resultaten van de inventarisatie en analyse zijn in een separaat verkrijgbaar achtergronddocument vastgelegd.

1.2 Doel

Het doel van dit inspiratieboek is het verschaffen van handvatten om te komen tot een goede landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering van bestaande en nieuw te ontwikkelen kampeerterreinen en hun omgeving. Vanwege de urgentie voor kwaliteitsverbetering in Zuid-Limburg biedt het inspiratieboek en achtergronddocument de basis om in het kader van de verdere uitwerking van het nationaal landschap Zuid-Limburg in gezamenlijkheid met alle belanghebbenden tot kwaliteitsverbetering te komen.

1.3 Status

Dit boekje heeft op zichzelf geen beleidsstatus, het is primair een inspiratiebron gericht op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit op basis van de landschappelijke kernkwaliteiten. Het geeft daarmee wel handvatten voor de toepassing van de kernkwaliteiten van het landschap, die verankerd zijn in het POL (o.a. POL aanvulling Nationaal Landschap, 14 oktober 2005),

inclusief het Limburgs Kwaliteitsmenu, en ook een plek zullen krijgen in de lopende integrale herziening van het POL2014. Dit geldt ook voor de toepassing van het Limburgs Kwaliteitsmenu.

1.4 Werkwijze

Dit inspiratieboek is opgesteld op basis van een inventarisatie en analyse van 70 kampeerterrainen door heel Limburg. Het doel van de inventarisatie en analyse was om beter inzicht te krijgen hoe de landschappelijke kwaliteit en inpassing van deze terreinen kan worden verbeterd op basis van de specifieke eigenschappen van de verschillende Limburgse landschapstypen. De analyse geeft daarmee ook direct inzicht in de kwaliteit van de landschappelijke inpassing van de onderzochte terreinen, dat gezien de omvang van de steekproef representatief is voor heel Limburg.

Een goede landschappelijke inpassing wordt in de basis bepaald door de ruimtelijke eigenschappen van de directe omgeving van de kampeervoorziening. Deze eigenschappen zijn vaak heel specifiek, denk bijvoorbeeld aan de bestaande beplanting, de gesteldheid van de grond, de zon en schaduw plekken, hoogteverschil etc. Dit zijn allemaal zichtbare of tastbare eigenschappen. Er zijn ook minder zichtbare kenmerken die voortkomen uit de geschiedenis van de plek zoals natuurlijke grenzen, cultuurhistorische landschapselementen en verkavelingspatronen. Deze kenmerken bepalen het landschapstype. Vanwege de grote hoogteverschillen is de ruimtelijke impact van een kampeervoorziening in Zuid-Limburg aanzienlijk groter en is inpassing hiervan ook complexer dan in Midden- en Noord Limburg. Dit is een van de redenen waarom voor de landschapstypen van Zuid-Limburg nadrukkelijk ingegaan wordt op de zichtbaarheid in relatie tot de 3D werking van het heuvellandschap. De andere reden voor een uitgebreidere aanpak is de status 'Nationaal Landschap Zuid-Limburg'; dit houdt in dat er extra aandacht is voor het versterken en behouden van de kernkwaliteiten van het landschap.

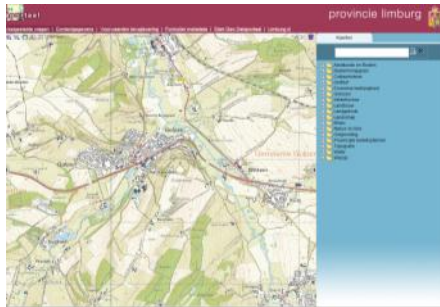
1.5 Toepassing van het inspiratieboek

Stap 1: tijdens het bezoeken van 70 kampeervoorzieningen werd al snel duidelijk dat aanzienlijke kwaliteitswinst behaald kan worden als de landschappelijke inpassing aan een aantal **wezenlijke inrichtingsmaatregelen** voldoet. Deze zijn in het derde hoofdstuk uitgewerkt. Het is eenvoudig om bestaande locaties hieraan te toetsen en indien nodig te verbeteren. Voor nieuwe locaties of uitbreidingen van bestaande locaties zijn het de eerste randvoorwaarden waar een goed landschappelijk inpassingsplan rekening mee houdt.

Stap 2: vervolgens wordt gedifferentieerd naar **landschapstype**. In dit boekje zijn 11 landschapstypen uitgewerkt, 4 voor Zuid-Limburg (hoofdstuk 3) en 7 voor Midden- en Noord Limburg (hoofdstuk 4). Elk landschapstype is zo veel mogelijk op dezelfde manier weergegeven. De eerste pagina's tonen en beschrijven kort de karakteristiek van het type. Aan de hand van tekeningen en voorbeelden worden vervolgens een aantal ontwerpprincipes weergegeven voor inpassing en verkaveling.

In drie klikken naar het landschapstype van een specifieke locatie

Met behulp van de provinciale website http://portal.prvlimburg.nl/geo_dataportaal/viewer.do is het makkelijk om aan de hand van de locatie bijpassend landschapstype op te sporen.

Vink achtergrond aan

en zoek locatie

Kies de kaart Landschap

-> voor ZL: Landschapsvisie ZL kaart 2.20

-> voor NML: Landschapsstructuur NML

2. Bevindingen en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de bevindingen uit de inventarisatiefase weergegeven en worden aanbevelingen gedaan die een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan het inpassingplan en in zekere zin ook aan het planproces.

1. Na analyse van bezochte kampeervoorzieningen blijkt dat het gemiddeld gesteld is met de kwaliteit van de landschappelijke inpassing en vooral in Zuid-Limburg verbetering noodzakelijk is.

- o 50% van de kampeerterreinen in Limburg scoort m.b.t. kwaliteit van de landschappelijke inpassing voldoende tot goed en de andere helft slecht tot zeer slecht.
- o De regio Zuid-Limburg behaalt in grote lijn een overwegend negatieve waardering met 40% voldoende tot goed en 60% slecht tot zeer slecht.
- o De regio Midden- en Noord-Limburg is grotendeels positief gewaardeerd, 64% scoort voldoende tot goed en 36% slecht tot zeer slecht.
- o De overwegend positieve uitslag voor Midden- en Noord Limburg is te danken aan het grote aantal verblijf recreatieve voorzieningen binnen of in de nabijheid van het bos- en mozaïeklandschap. De aanwezigheid van groene massa zorgt voor een introvert karakter van de kampeervoorzieningen.
- o De landschapstypen in Noord- en Midden-Limburg die het meest gevoelig zijn voor verstoring door de aanwezigheid van kampeervoorzieningen zijn het rivierdal (terrascampings aan de Maas) en het open plateaugebied.
- o In Zuid-Limburg is het risico op verstoring van het landschap heel groot door de hoogteverschillen. Steile open hellingen, beek- en rivierdalen zijn zeer gevoelig. Vanwege de driedimensionale beleving is een goede inpassing vaak zeer moeilijk. Om verdere aantasting te voorkomen zal er daar zeer zorgvuldig en terughoudend omgegaan moeten worden met uitbreidingen van bestaande voorzieningen en is het vanuit landschappelijke overwegingen niet wenselijk nieuwe initiatieven toe te laten.
- o In Zuid-Limburg zorgt de grote hoeveelheid kleine kampeervoorzieningen voor concentratiegebieden. Tevens blijkt dat overwegend de kamperen-bij-de-boer locaties een zeer laag percentage opgaand groen binnen hun terrein hebben. Door het ontbreken van groenmassa en het optimaal willen genieten van zoveel mogelijk uitzicht hebben de campings in Zuid-Limburg een extrovert karakter.
- o Met name de kamperen-bij-de-boer locaties zijn gelegen in kwetsbare landschappelijke gebieden.
- o Bij een kamperen-bij-de-boer locatie is de verhouding tussen het boerenerf en het kampeerterrein van groot belang. De kwaliteitscore goed komt alleen voor bij een verhouding < 1:1.
- o Het gemiddelde percentage opgaand groen binnen de camping bedraagt in Zuid-Limburg 12% en in Midden- en Noord-Limburg 26% van de camping oppervlakte.
- o De regio Midden- en Noord-Limburg scoort slecht op het onderdeel beplantingskeuze, 46% van de campings heeft (deels) gebruik gemaakt van uitheemse beplanting in Zuid-Limburg is dit 7%.

2. Vooral in Zuid-Limburg is de noodzaak tot verbetering hoog :

- o voor bestaande kampeerterreinen in Zuid-Limburg is het aan te bevelen om landschappelijke kwaliteitsverbetering te stimuleren;

- o bij bestaande kampeerterreinen in Zuid-Limburg is het aan te bevelen om bij de beoordeling van de landschappelijke impact van een uitbreiding, de noodzaak van de uitbreiding voor de bedrijfsvoering mee te wegen;
 - o aanbevolen wordt om in de omgeving van verblijfsrecreatieve concentratiegebieden, kwaliteitsverbetering van het landschappelijk raamwerk te realiseren waarmee de draagkracht van het landschap wordt vergroot;
 - o aanbevolen wordt om de positionering van een kampeerterrein in het landschap (locatie) zorgvuldig af te wegen;
 - o het is aan te bevelen om prioriteit te geven aan een goede landschappelijke inpassing van een kampeerterrein boven het uitzicht vanaf het kampeerterrein.
- 3. **Voor behoud en ontwikkeling van de recreatieve aantrekkelijkheid van Limburg is een duurzame balans tussen de belevingswaarde van een ‘mooi’ landschap en de gebruikswaarde van het landschap als kampeerlocatie noodzakelijk.** Een hoog ambitieniveau bij de landschappelijke locatie en inpassing van kampeervoorzieningen draagt daar aan bij.
- 4. **De invloed van een kampeervoorziening op de kwaliteit en verschijningsvorm van het landschap is groot.** Dit komt grotendeels door de landschappelijke gevoeligheid van de meeste locaties (buitengebied) en de (toenemende) omvang en verschijningsvorm van de voorzieningen.
- 5. **Er is veel landschappelijke winst te behalen door een goede analyse van de voorgenomen ontwikkeling samen met een goede locatie-afweging.** Ook voor een kamperen bij de boer concept is het vaak mogelijk meerdere locaties te analyseren gericht op een zo goed mogelijke positionering van de kampeervoorzieningen. Resultaat van een locatie afweging kan ook zijn dat de locatie te gevoelig is om een kampeervoorziening te plaatsen.
- 6. **Een goede landschappelijke inpassing is niet: een niet zichtbare camping vanuit de omgeving.** Dit resulteert vaak in situaties waarbij de inrichting niet meer is dan schaamgroen. Het landschap geeft aanleiding en biedt voldoende mogelijkheden om specifieke maatregelen te treffen voor de landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering. Deze kans blijft vaak onbenut doordat partijen onvoldoende kennis en een te laag ambitieniveau hebben.
- 7. **Landschappelijk inpassen en kwaliteitsverbetering vanuit de context van de locatie (genius loci) is essentieel.** Het is niet vanzelfsprekend dat het stapelen van ontwerpprincipes uit het inspiratieboek automatisch de beste landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering oplevert. Vergelijk het met het inrichten van een woonkamer. Als er geen inzicht is in de smaak van de bewoners, de werking en gebruik van de ruimte, levert een verzameling mooie meubels niet per definitie de optimale leefomgeving. De juiste keuze en toepassing van ontwerpprincipes uit het inspiratieboek kan pas gemaakt worden als er een goede visie is op de locatie.

8. **Het versterken van het landschappelijk raamwerk en het landschappelijk inpassen binnen de context van de omgeving vergroot de opnamecapaciteit van het landschap voor de omvang van kampeervoorzieningen.** Op het moment dat de landschappelijke inpassing en kwaliteitsverbetering het niveau van 'postzegelplan' overstijgen en integraal opgepakt worden neemt de kwetsbaarheid van de locatie aanzienlijk af.
9. **De Landschapsvisie Zuid-Limburg en het Landschapskader Noord- en Midden-Limburg bieden inzicht in kansen voor een hoger niveau van kwaliteits-verbetering van het Limburgse landschap.** Ze bieden samen met dit inspiratieboek handvatten voor het formuleren van uitgangspunten en toetsingscriteria voor de landschappelijke inpassing van kampeervoorzieningen in een ruimere landschappelijke context.
10. **Door aan de voorkant van het planproces gezamenlijk met alle partijen op hoofdlijnen overeenstemming te bereiken , kan de kwaliteit van inpassingsplannen aanzienlijk verbeterd worden en kunnen kosten bespaard worden.** Het is belangrijk dat initiatiefnemer, adviseur en toetsende instanties aan de voorkant samenwerken en overeenstemming bereiken over de uitgangspunten en randvoorwaarden waaraan een plan moet voldoen. Dit schept duidelijkheid voor de initiatiefnemer over de risico's die hij loopt (geen inpassingsplan op een foute locatie); de adviseur weet wat van hem verwacht wordt en de gemeente en kwaliteitscommissie weten waaraan ze moeten toetsen. Zo kan ook in een vroeg stadium gezamenlijk gezocht worden naar oplossingen in plaats van later sectoraal te toetsen.
11. **De maatregelen voor landschappelijke inpassing en ontwikkeling moeten bekostigd worden.**
 - o Op dit moment is er bij veel ondernemers de behoefte de omvang van de standplaats te vergroten, dit kan een trigger zijn om landschappelijke verbeteringen door te voeren.
 - o Wanneer meer ondernemers in een gebied actief zijn leveren ze samen een bijdrage.
 - o Bij bestaande campings kan de toeristenbelasting een financiële bron zijn. Immers opbrengsten uit het toerisme vloeien rechtstreeks terug in het gebied waar de toerist verblijft, het landschap wordt zo duurzaam ontwikkeld en in stand gehouden.
 - o Ook kunnen middelen uit gemeentelijke LKM-pot ingezet worden, wanneer gebieden specifiek in de gemeentelijke structuurvisie of een projectenlijst zijn aangeduid.

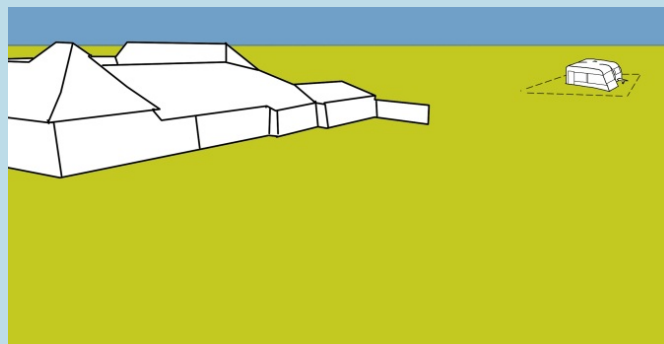
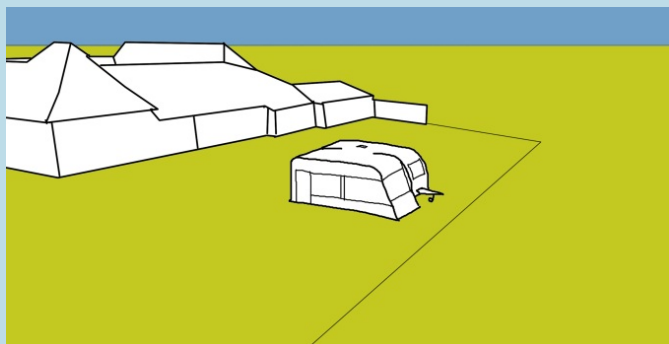

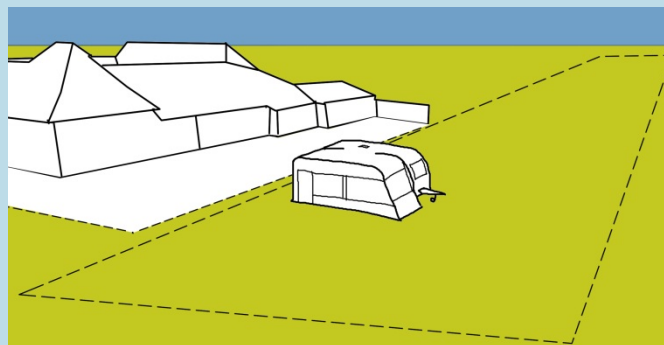
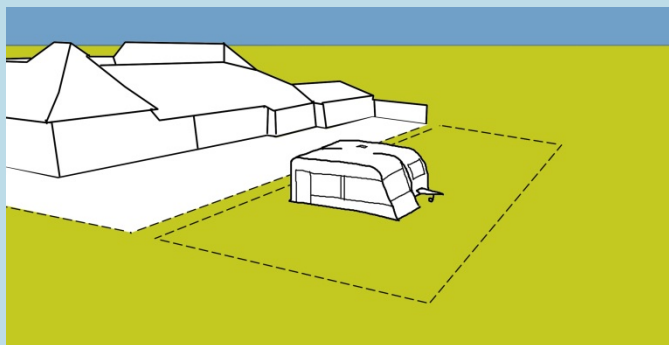
3. Tien basale inrichtingsmaatregelen

Bij een goede landschappelijke inpassing is de kampeervoorziening zo vormgegeven en ingepast dat deze optimaal is afgestemd op de bestaande alsook de nog te ontwikkelen landschapskwaliteiten. De huidige sfeer en eigenheid van de locatie geeft handvatten om de toekomstige situatie logisch in te richten. Het ontwerp daarvoor is door de specifieke locatie en situatie een stukje maatwerk. Toch is er in de basis ook een grote overeenkomst tussen de inpassingsopgaves voor kampeervoorzieningen. Hiervoor zijn tien basale inrichtingsmaatregelen opgesteld. Deze inrichtingsmaatregelen zijn bedoeld als **ontwerpprincipes**. Ze geven geen exacte situatie weer, maar een vereenvoudiging daarvan gebaseerd op een bepaald thema zoals de positie t.o.v. de bestaande bebouwing, de ontsluiting of begrenzing. Bij de uitwerking van een concrete locatie geven deze principes samen met de gebiedsspecifieke kenmerken richting aan het uiteindelijke ontwerp. De afbeeldingen tonen een kleinschalige kampeervoorziening, de maatregelen zijn echter in de basis ook van toepassing op grootschalige campings.

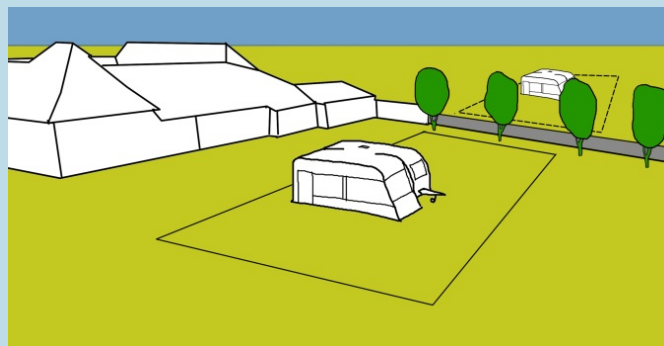
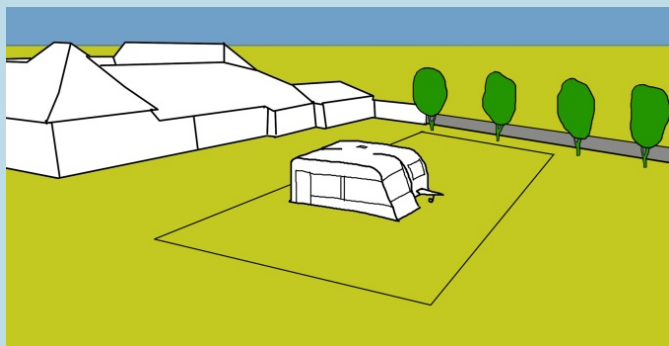
Positioneer de kampeervoorziening zodat hij grenst aan de bestaande bebouwing, maar niet in het open gebied.

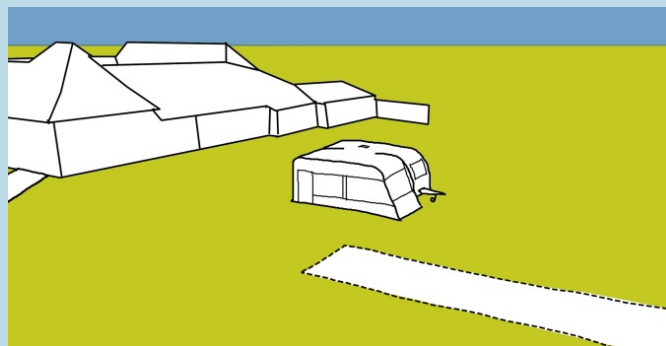
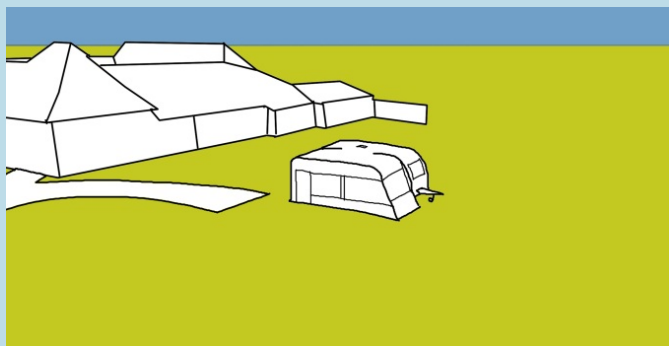
Beperk de oppervlakte van de kampeervoorziening tot een goede verhouding t.o.v. de bedrijfsgebouwen.

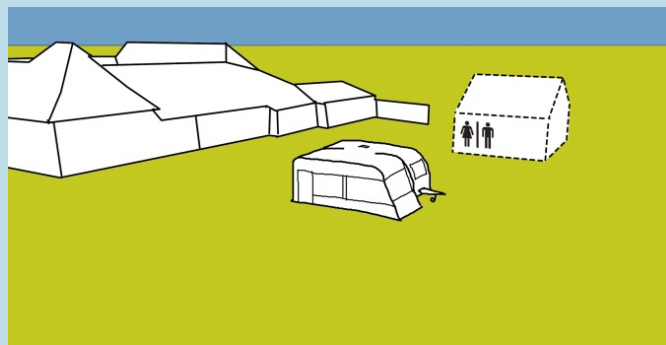
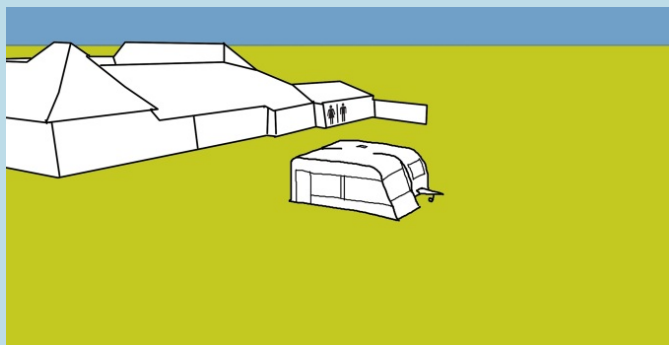
Respecteer vanzelfsprekende grenzen zoals wegen, bestaande groenstructuren of hoogteverschillen.

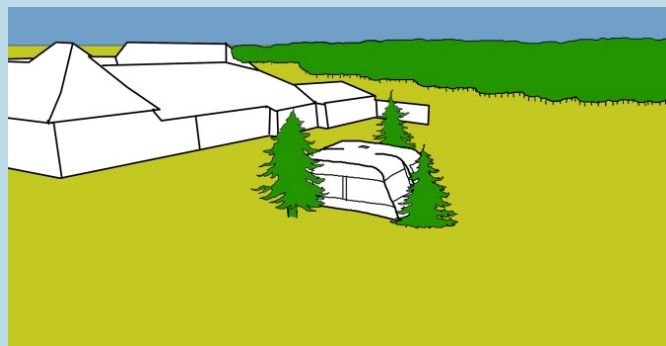
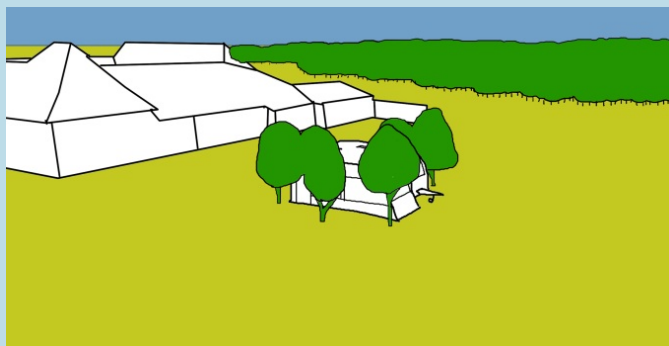
Ontsluit de kampeervoorziening vanuit een bestaande inrit en voorkom onnodige nieuwe verharding.

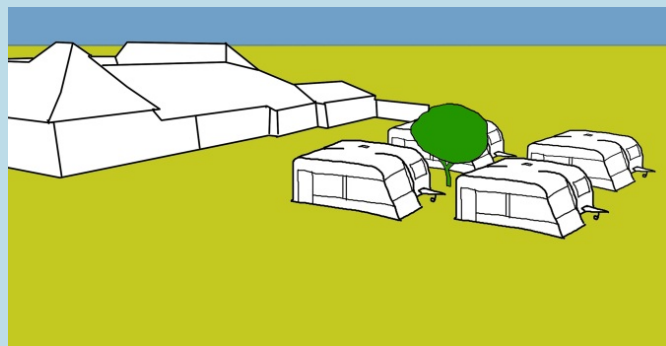
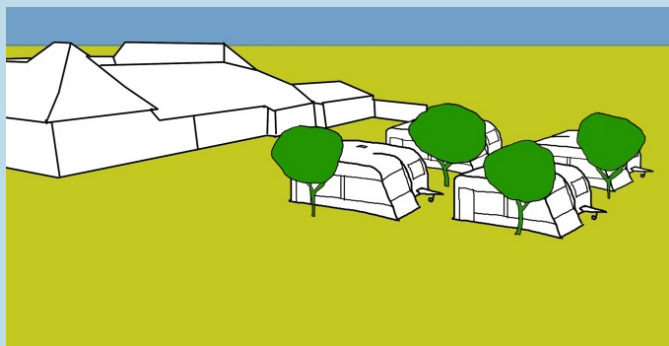
Plaats voorzieningen binnen of aansluitend bij bestaande bebouwing en voorkom overbodige toevoeging van bouwvolumes.

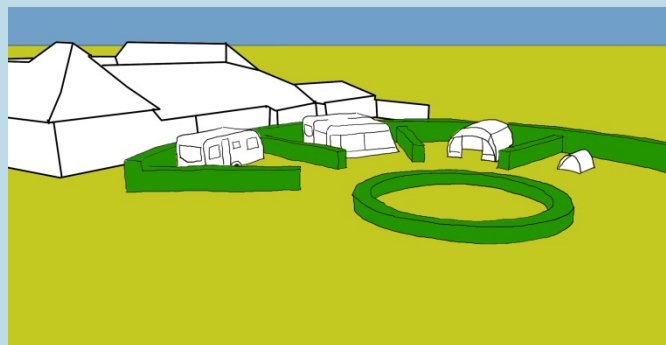
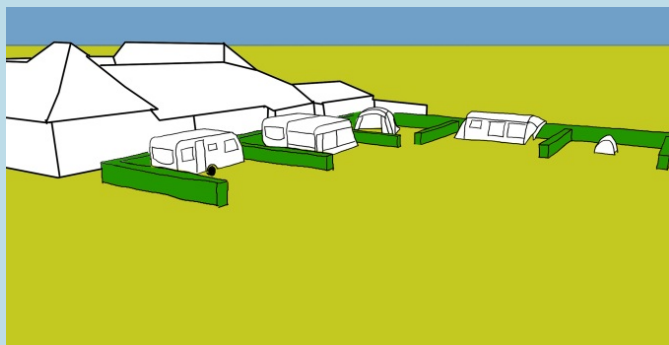
Pas gebiedseigen beplanting toe en voorkom gebiedsvreemde beplanting.

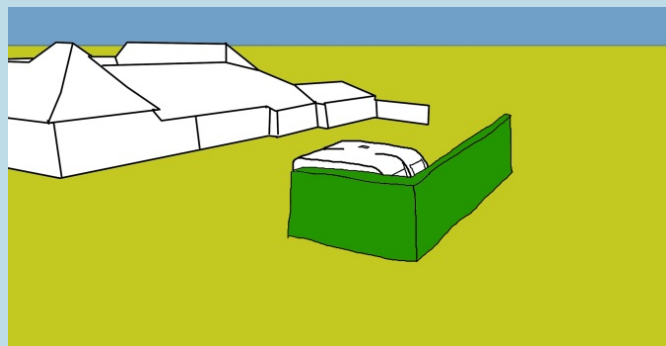
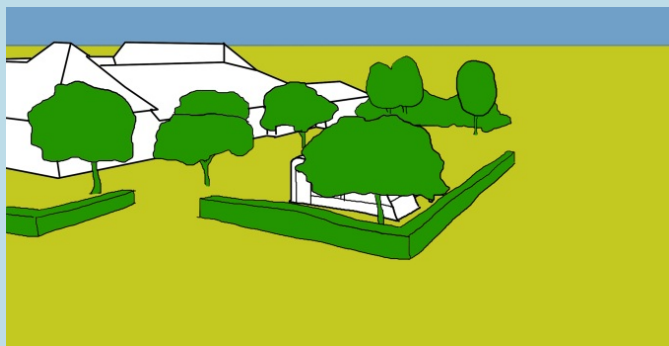
Stem de dichtheid van de groenstructuur af in verhouding tot de dichtheid van de standplaatsen.

Verkavel het terrein in een patroon passend bij het landschap en voorkom tuin-achtige vormen in het buitengebied.

Integreer de voorziening zoveel mogelijk met de omgeving, niet alleen afgeschermd van de omgeving.

Versterk het landschap door een goede inpassing en kwaliteitsverbetering, voorkom misbruik van bestaande waarden.

4. Zuid-Limburg

Landschapstypen Zuid-Limburg

<i>Plateau</i>	<i>pag. 28</i>
<i>Reliëf:</i>	<i>vlak, glooiend</i>
<i>Water:</i>	<i>diep grondwater</i>
<i>Bodem:</i>	<i>löss gronden</i>
<i>Wegenpatroon:</i>	<i>recht, glooiend</i>
<i>Verkaveling:</i>	<i>grootschalig, onregelmatig</i>
<i>Beplanting:</i>	<i>solitaire bomen, geriefbosjes</i>
<i>Bebouwing:</i>	<i>lintbebouwing, incidenteel solitair</i>

<i>Plateaurand</i>	<i>pag.40</i>
<i>Reliëf:</i>	<i>overgang van glooiend naar hellend</i>
<i>Water:</i>	<i>diep grondwater</i>
<i>Bodem:</i>	<i>löss, brikgronden</i>
<i>Wegenpatroon:</i>	<i>recht, glooiend</i>
<i>Verkaveling:</i>	<i>grootschalig, onregelmatig</i>
<i>Beplanting:</i>	<i>bos, struwelen</i>
<i>Bebouwing:</i>	<i>lintbebouwing, incidenteel solitair</i>

<i>Helling</i>	<i>pag. 52</i>
<i>Reliëf:</i>	<i>hellend, sterk reliëf, grubben</i>
<i>Water:</i>	<i>diep grondwater</i>
<i>Bodem:</i>	<i>löss, brikgronden</i>
<i>Wegenpatroon:</i>	<i>haaks of hoogtelijn volgend, slingerend</i>
<i>Verkaveling:</i>	<i>onregelmatig</i>
<i>Beplanting:</i>	<i>bos, kleine landschapselementen</i>
<i>Bebouwing:</i>	<i>incidenteel</i>

Landschapstypen Zuid-Limburg

Beekdal

pag. 70

<i>Reliëf:</i>	<i>ingesneden, vaak asymmetrische dalen</i>
<i>Water:</i>	<i>de beek</i>
<i>Bodem:</i>	<i>leem</i>
<i>Wegenpatroon:</i>	<i>veelal parallel aan beekdal slingerend</i>
<i>Verkaveling:</i>	<i>kleinschalig, onregelmatig</i>
<i>Beplanting:</i>	<i>bos, landschapselementen</i>
<i>Bebouwing:</i>	<i>lintbebouwing, solitair</i>

Rivierdal

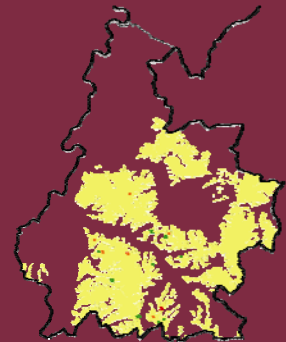
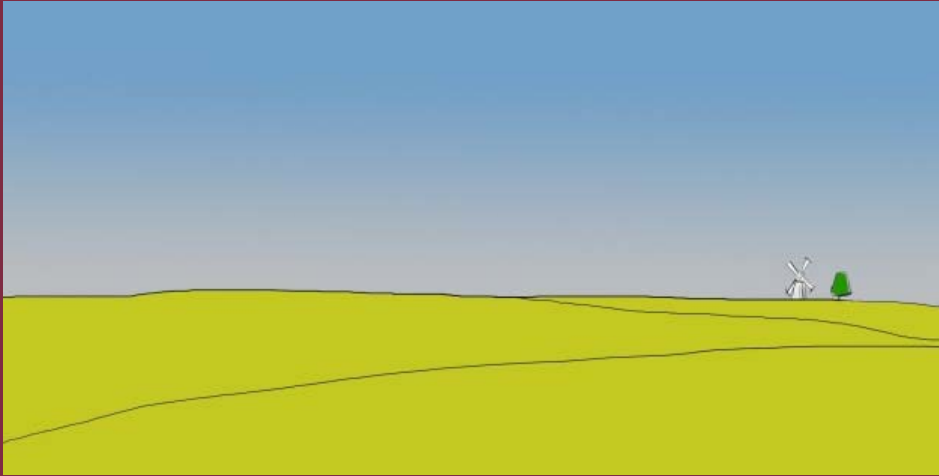
pag. 94

<i>Reliëf:</i>	<i>vlak, glooiend</i>
<i>Water:</i>	<i>rivier, natte uiterwaarden</i>
<i>Bodem:</i>	<i>rivierklei</i>
<i>Wegenpatroon:</i>	<i>veelal parallel aan rivierdal</i>
<i>Verkaveling:</i>	<i>onregelmatig</i>
<i>Beplanting:</i>	<i>landschapselementen</i>
<i>Bebouwing:</i>	<i>lintbebouwing</i>

Uitwerking rivierdal zie Midden- en Noord Limburg

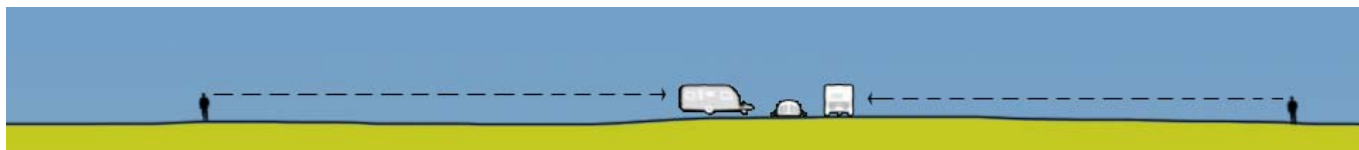
4.1 Plateau

Ongeveer een kwart van het Zuid-Limburgse landschap bestaat uit plateaugebieden. Deze relatief grote oppervlakte wordt door de doorsnijding van de beekdalen opgedeeld in vele kleinere en grotere plateaudelen. De dalen maken de afzonderlijke plateaus herkenbaar, over het dal kijkt men van het ene plateau naar het overliggende plateau. Daar waar deze openheid niet aanwezig is vormt de opgaande beplanting van de steile dalwanden een groene decorwand die het plateau herkenbaar maakt. Helaas is door de uitbreiding van o.a. dorpsbebouwing, ontwikkeling van bedrijventerreinen, nieuwe vestiging van grote agrarische bedrijven en ook kampeervoorzieningen de openheid van de plateaus enorm afgenomen. Bijkomend nadeel is dat door de hoge ligging van de plateaus en de visuele relatie tussen de verschillende plateaus bijna elke ruimtelijke ingreep duidelijk zichtbaar wordt en dit tast de openheid verder aan. Het landschappelijk inpassen van nieuwe ontwikkelingen en het uitbreiden van bestaande initiatieven is op een plateau moeilijk, omdat ook elke vorm van beplanting de open ruimte versnipperd. Natuurlijk verzacht het groen dat ingezet wordt voor de landschappelijke inpassing vaak de stenige ingreep, maar dit vermindert de oppervlakte van het open plateaugebied.

Openheid als kernkwaliteit van het landschap is tegelijkertijd een omgevingskwaliteit van een camping waarvoor de gast zo graag naar Zuid-Limburg komt. Uitzicht en ruimte zijn eigenschappen die in grote mate bijdragen aan het vakantiegevoel.

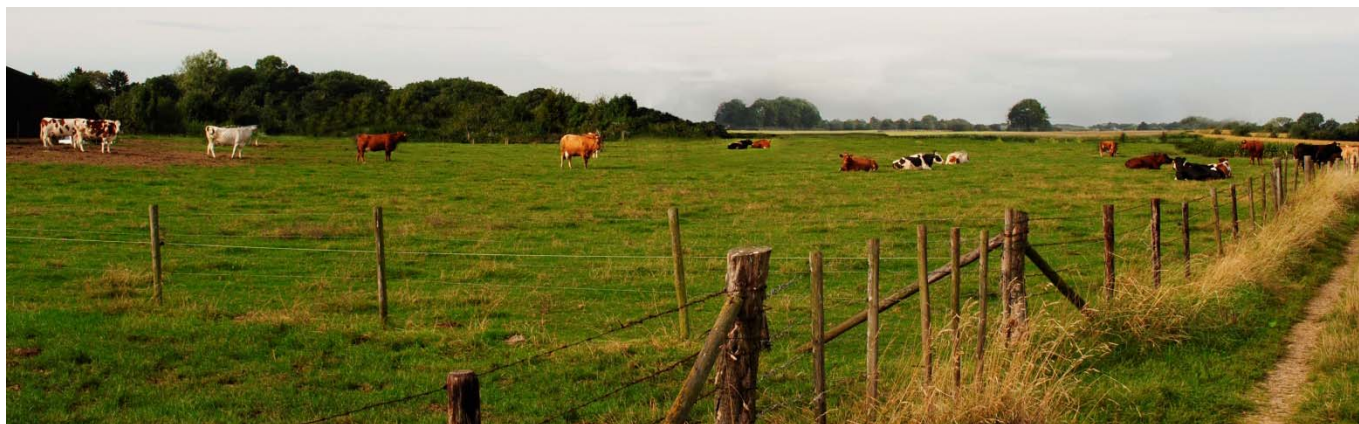
Zichtbaarheid kampeervoorziening in open plateaugebied.

Situatie op het plateau waarbij de camping op ruime afstand ligt van de boerderij. Er is nieuwbouw gepleegd voor de sanitaire voorzieningen. Het terrein is middels erfbeplanting omzoomd. De massa van bebouwing en beplanting zorgen voor versnippering van de open ruimte.

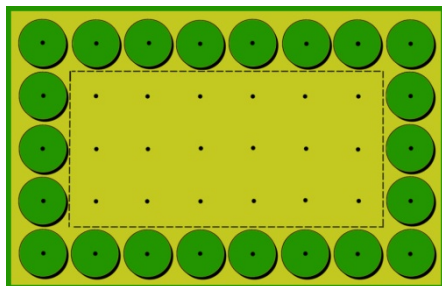
Montage zonder camping

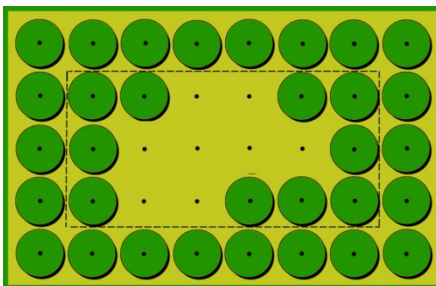
Geschikte mogelijkheden voor de inpassing van een kampeervoorziening op het plateau vormen de **hoogstamboomgaard** en **landschappelijke erfbeplanting**. Beiden hebben een compact karakter. Dit is van belang om het contrast tussen massa en ruimte op het plateau zo groot mogelijk te houden. Bij het boomgaardprincipe is variatie mogelijk door vorm en dichtheid van het beplantingsraster en soortkeuze. Ook bij het toepassen van erfbeplanting is afwisseling mogelijk door vorm en samenstelling van de beplanting. De combinatie van boomgaard en erfbeplanting is ook goed denkbaar. Erfbeplanting in een lossere vorm oogt vaak natuurlijker dan een boomgaard. Afwisseling in beplantingsvorm vooral de interne groenstructuur draagt ook bij aan meer sfeer en betere oriëntatie op de camping.

Inpassingsprincipe kampeervoorziening op plateau met hoogstamboomgaard

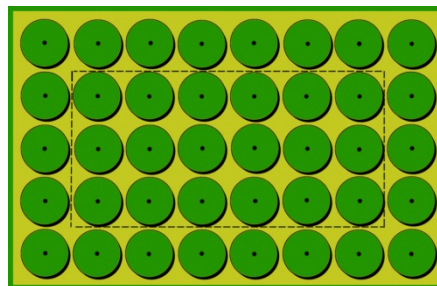
Omzomen van de rand, open karakter

Raster met ruimte voor voorziening

Volledig raster, besloten karakter

Hoogte van de haag en kroonaanzet bepalen zichtbaarheid van de camping

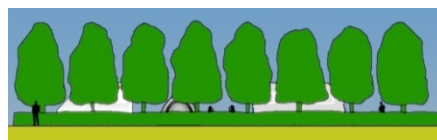
Lage haag, hoge kroonaanzet boom

Hoge haag, hoge kroonaanzet boom

Lage haag, lage kroonaanzet boom

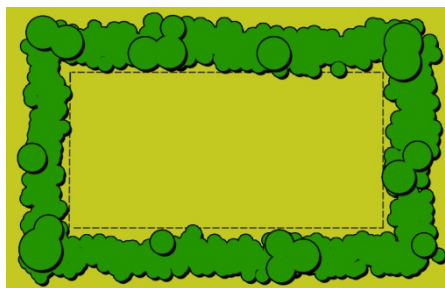

Boerderijcamping op plateau gelegen binnen volwassen hoogstamfruitboomgaard

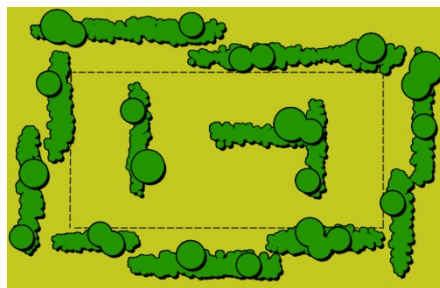

Inpassingsprincipe kampeervoorziening op het plateau met landschappelijke erfbeplanting

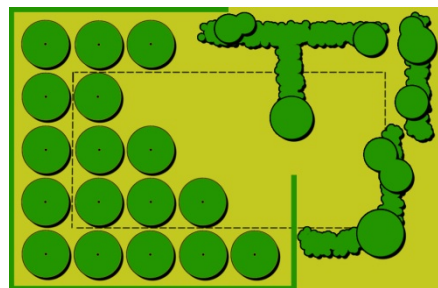
Omzomen met brede rand

Coulisse structuur (ook intern)

Combinatie boomgaard en erfbeplanting

Groene afscherming

Meer dieptewerking

Meer variatie in sfeer

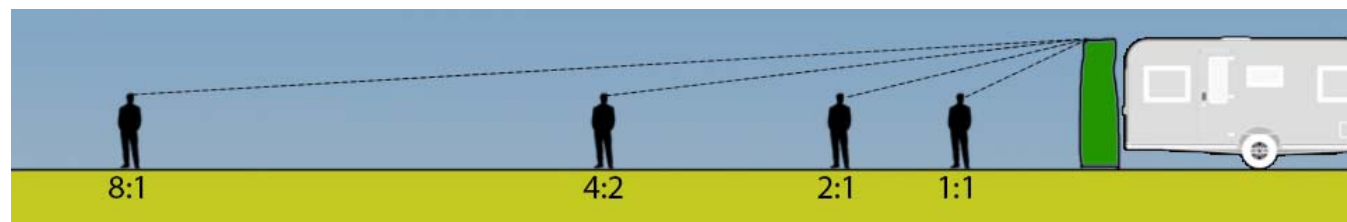

Camping op plateau omgeven door een haag met daarachter een robuuste houtsingel

De situatie rondom een kampeervoorziening is vaak heel verschillend. Aan de voorzijde grenst de camping bijvoorbeeld aan de openbare weg, terwijl de grens aan de achterzijde gevormd wordt door een aansluitend weiland of akker. Van belang is dat de randbeplanting zo goed mogelijk aansluit bij de specifieke situatie. Bij bovengenoemd voorbeeld past aan de voorzijde een hoge haag met daarvoor eventueel een bomenrij. Aan de achterzijde is de toepassing van een lage haag met daarachter een boom die zorgt voor afstand tot de caravan veel geschikter. Van belang hierbij is om voldoende ruimte te reserveren voor de randbeplanting. Een gebrek aan ruimte levert vaak een situatie op waarbij er een abrupte overgang is tussen de kampeervoorziening en de omgeving. De ruimtelijke beleving van deze overgang heeft te maken met de verhouding tussen de afstand tot en de hoogte van (groene) massa. Bij voldoende ruimte is het mogelijk de beplanting in drie etages op te bouwen, hierdoor ontstaat een geleidelijke overgang naar het landschap en wordt tevens afstand gecreëerd tot de camping.

Beleving van ruimte is afhankelijk van de verhouding tussen afstand tot en hoogte van (groene) massa

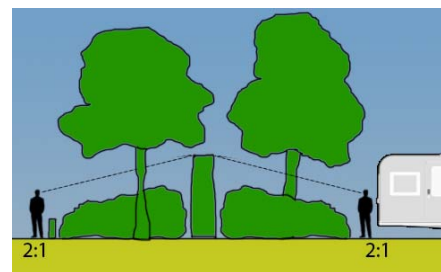
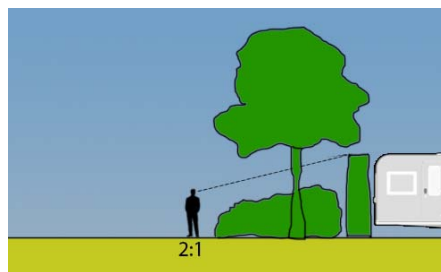
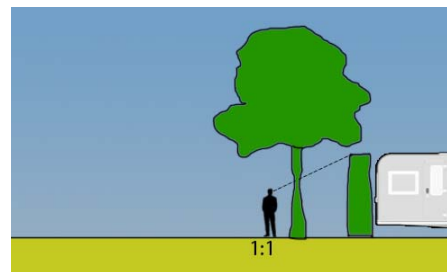

Voorbeelden voor een geleidelijke opbouw van randbeplanting i.r.t. de beleving van massa en ruimte

Door boom voor de haag

Door 3 etages: onderbeplanting, haag en boom

Principe is ook intern toepasbaar

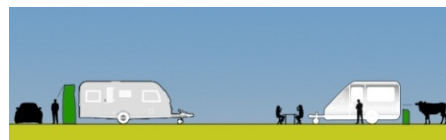

Relatie tussen de breedte en invulling van de randbeplanting en de zichtbaarheid van de camping

Smalle strook, camping zichtbaar

Brede strook camping deels zichtbaar

Brede strook camping onzichtbaar

Voorbeelden randbeplanting

Brede strook, gelaagde opbouw: haag, met houtsingel

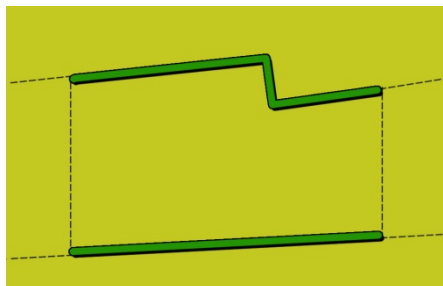

Smalle strook, variatie in hoogte van de haag

Voorbeelden van bestaande landschapselementen die gebruikt worden voor een logische begrenzing van de kampeervoorziening.

Oude kavelgrenzen met hagen

(Veld)wegen met bermbeplanting

Aanzet droogdal met struweel en bomen

Bestaande kavelgrens met haag niet gebruikt als voor de hand liggende begrenzing van het kampeerterrein

Situatie met duidelijke begrenzing van het kampeerterrein

Oude veldweg doorsnijdt camping

Links haag, rechts houtwal

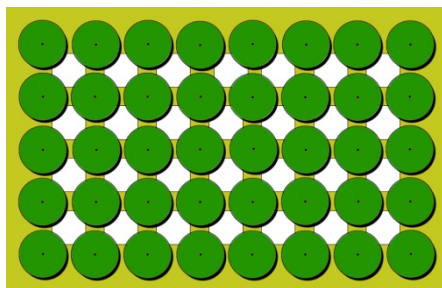
Zicht op parkeervoorziening

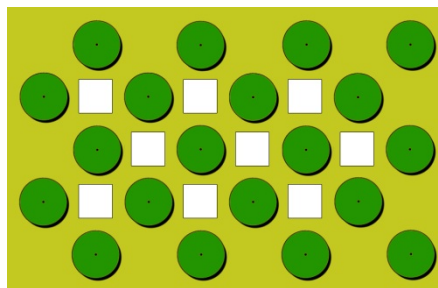
Beplanting wegberm vermindert zicht op parkeervoorziening

Relatie tussen de dichtheid van het bomengrid en de dichtheid van het aantal standplaatsen

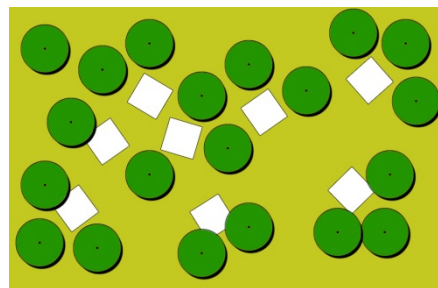
Dicht bomengrid hoge dichtheid

Transparant bomengrid lage dichtheid

Random bomengrid lage dichtheid

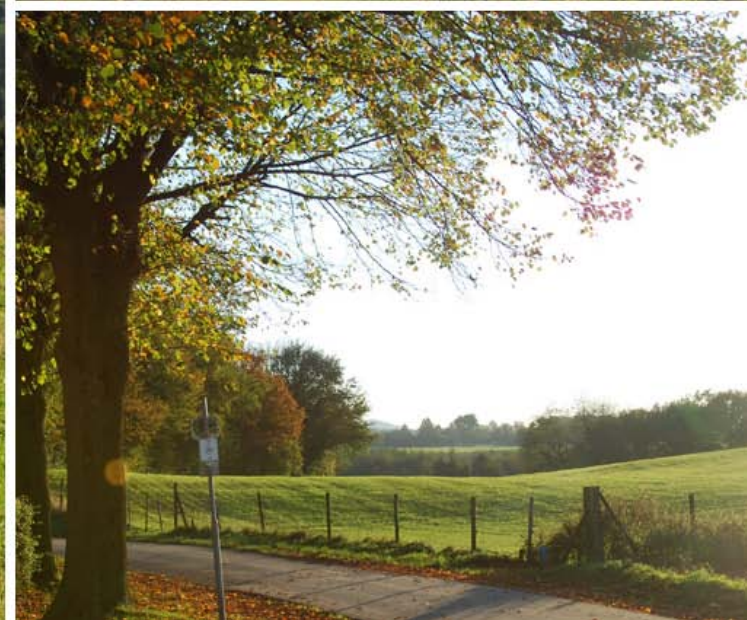

Voorbeelden standplaatsen in boomgaard

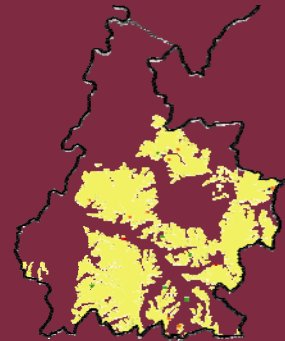

Toepassen van gebiedsvreemde boomsoort (bolacacia)

4.2 Plateaurand

Typisch voor de plateaurand is de scherpe overgang tussen het open plateau en de dichtbeboste helling. Bij de **open plateaurand** is het panoramische zicht kenmerkend. Het blikveld strekt zich uit tot ver over het aangrenzende beek-, of droogdal, vaak tot aan de rand van het volgende plateau. Het **vergezicht als kwaliteit** van het landschap maakt het vaak moeilijk om storende elementen zoals een camping op te nemen in het landschap. Al is het kampeerterrain door groen omgeven, de massa hiervan verstoort bij een dichte plateaurand de scherpe overgang tussen het open plateau en het dichte hellingbos. Bij een open plateaurand versnippert de groenstructuur voor de inpassing de landschappelijke openheid. De mate van aantasting van de kernwaarden door een kampeervoorziening op de plateaurand is afhankelijk van drie belangrijke factoren: een open of gesloten plateaurand, de afstand van de voorziening tot de plateaurand en de positie van waaruit men de camping waarneemt.

Bij een **gesloten plateauwand** verstoort de kampeervoorziening de scherpe overgang met de groene wand van het hellingbos. De dichte omranding van het plateau wordt als het ware onderbroken door het kampeerterrain dat in de buurt ligt. Om de plateauwand herkenbaar te houden is het van belang dat er een duidelijk onderscheidt zichtbaar is tussen het bos van de plateauwand en het groen waarmee de camping is ingepast. Het is een bewuste keuze om de kampeervoorziening niet op te nemen in de groenstructuur van de plateauwand, omdat dit de natuurlijke situatie aantast. Een zone als bufferruimte tussen de rand van het hellingbos en de rand van het kampeerterrain draagt bij aan het niet laten vervagen van de oorspronkelijke begrenzing van het plateau. De kampeervoorziening inpassen in een **hoogstamfruitboomgaard** zorgt voor een duidelijk verschil met de achterliggende bosrand. Ook inpassing door middel van een **landschappelijke erfbeplanting** is mogelijk. Hierbij is het belangrijk dat de erfgrens wordt geaccentueerd met een lage haag. De haag versterkt het contrast tussen de cultuurtechnische erfbeplanting en het natuurlijke hellingbos. Door ruimte vrij te houden tussen de houtsingel en de haag is het mogelijk rondom de camping te wandelen en van de omgeving te genieten.

Inpassingsprincipe kampeervoorziening grenzend aan gesloten plateauwand.

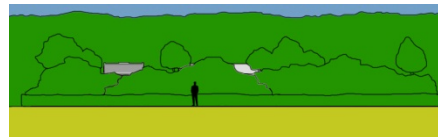
Aanzicht dichte plateauwand

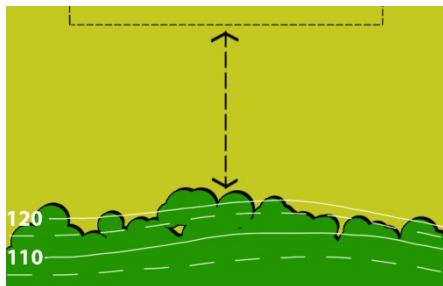
Sterk contrast tussen boomgaard en bosrand

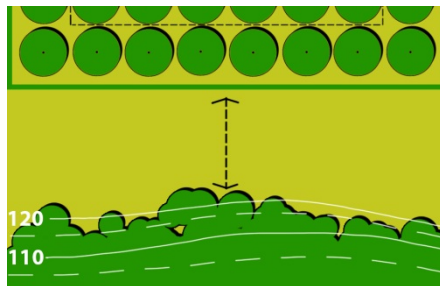
Minder contrast tussen erfbeplanting en bosrand

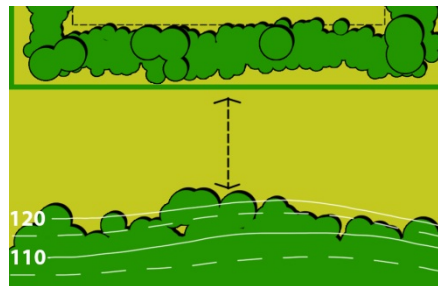
Ruime afstand tot plateauwand respecteren

Inpassing met boomgaard

Inpassing met erfbeplanting

Doorsnede

Transparante wand

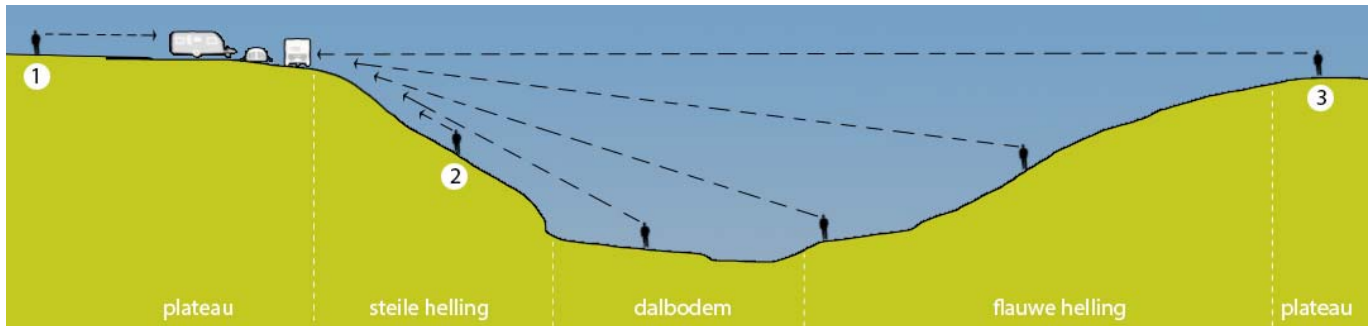

Dichte wand

In het geval van een **open plateaurand** is het mogelijk dat een kampeervoorziening het open uitzicht belemmerd. In tegenstelling tot de dichte plateaurand is de camping ook vanuit de helling of vanuit tegenoverliggend plateau of -top zichtbaar.

Positie i.r.t. zichtbaarheid kampeervoorziening op plateaurand

De voornaamste posities van waaruit een kampeervoorziening op de open plateaurand zichtbaar is zijn:

1. vanaf het plateau waarop de voorziening gelegen is
2. vanuit het dal grenzend aan de plateaurand
3. vanuit het tegenoverliggend plateau of hellingtop

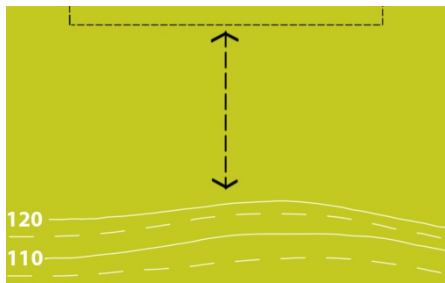
Ad 1: De kernkwaliteit openheid wordt verstoord en het panoramisch uitzicht wordt belemmerd. Bij een grootschalige camping zal over een grote afstand de plateaurand slecht herkenbaar zijn. Om deze hinder zo veel mogelijk te beperken dient het kampeerterrein inclusief landschappelijke inpassing zo compact mogelijk te zijn. Passend bij het plateau bieden de **hoogstamboomgaard** en de **landschappelijke erfbeplanting** de beste mogelijkheid.

Inpassingsprincipe kampeervoorziening grenzend aan open plateaurand.

Aanzicht open plateaurand

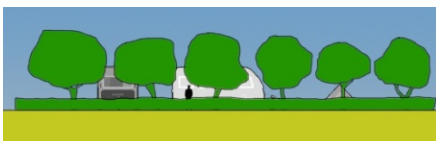
Ruime afstand tot plateaurand respecteren

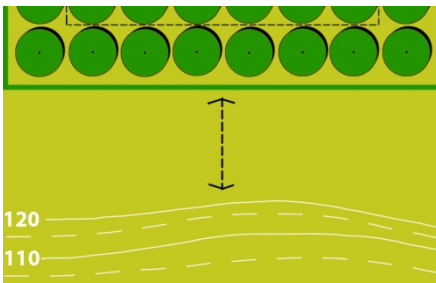
Doorsnede

Transparant aanzicht

Inpassingsprincipe met boomgaard

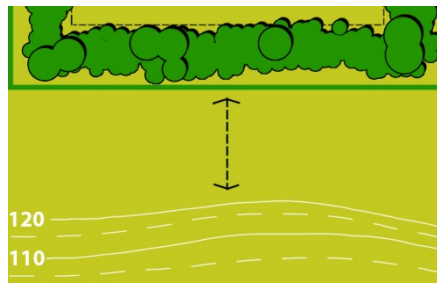
Transparant, doorzicht vanuit overliggende helling

Gesloten aanzicht

Inpassingsprincipe met erfbeplanting

Volledig gesloten rand

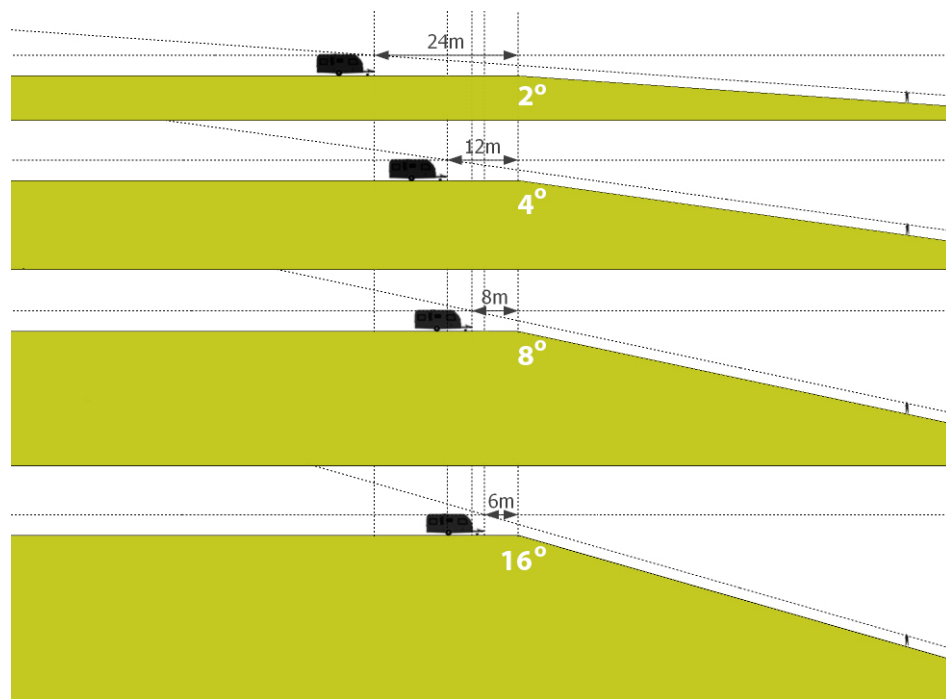

Combinatie van houtsingel, fruitbomen en gemengde haag, geslaagde inpassing van kampeerlocatie op de plateaurand

Ad 2: Het groene karakter van de hellingen wordt aangetast door het zicht op de rand van het kampeerterrein. De natuurlijke horizon is onderbroken door de wandwerking van de kampeerfaciliteit. Het is begrijpelijk dat men het liefst zo dicht mogelijk op de rand een standplaats wil hebben en zo optimaal kan genieten van het prachtige uitzicht. Maar hoe dicht de caravan of tent tegen de rand geplaatst wordt des te zichtbaarder deze is vanuit de omgeving. Bij een open of half-open helling bepaalt de hellingshoek vanaf welke afstand tot de rand de caravan of tent zichtbaar zijn. **Hoe flauwer de helling is des te groter hoort de afstand tot de plateaurand te zijn.** Bij het respecteren van deze afstand zal het terrein vanuit de helling niet zichtbaar zijn.

Afstand van de camping tot de plateaurand i.r.t. het hellingspercentage

Ad 3: Helaas blijkt deze afstand in de praktijk van beperkte waarde, doordat de camping vanuit tegenoverliggend plateau of hellingtop in de verre omgeving wel zichtbaar is. Het afzwakken van deze hinder is alleen mogelijk door maximale afstand te behouden tot de plateaurand. Indien het noodzakelijk is tot dicht tegen de rand van het plateau het terrein te verkavelen dient de resterende ruimte zo **eenduidig mogelijk groen ingericht** te worden. Deze groene massa versterkt de overgang naar de open helling.

Camping op plateaurand, zichtbaar vanuit de verre omgeving

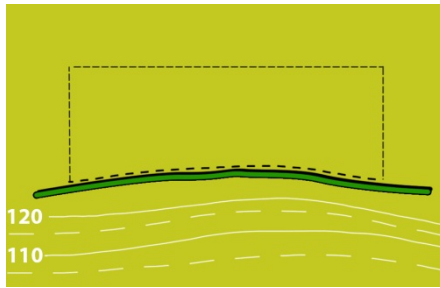

*Minder zichtbaar door het aanbrengen van onderbeplanting
achter bestaande haag*

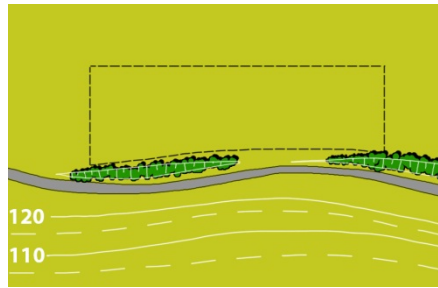

Voorbeelden van logische begrenzing kampeervoorziening op plateaurand

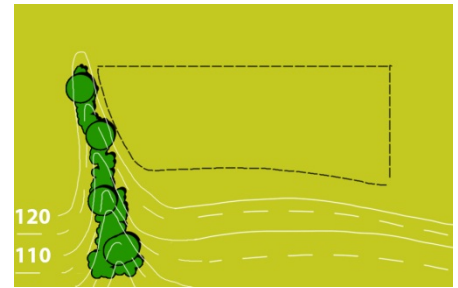
Oude kavelgrenzen met hagen

(Veld)wegen met bermbeplanting

Aanzet droogdal met struweel

Graft niet gebruikt als grens, maar als scheiding tussen twee delen van de camping, er ontstaat wandvorming

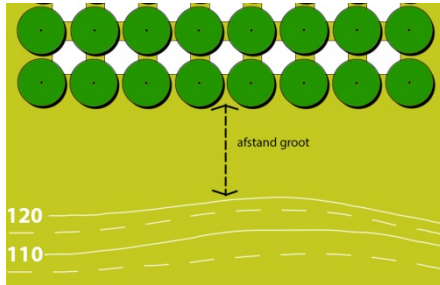

*Goede begrenzing kampeerterrein door aanzet droogdal met ,
bēplanting*

Relatie tussen de dichtheid van het bomengrid en de dichtheid van het aantal standplaatsen

Dicht bomengrid, hoge dichtheid standplaatsen

grote afstand tot plateaurand

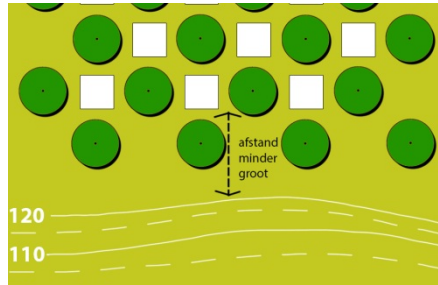

Gesloten randverkaveling, geen doorzicht

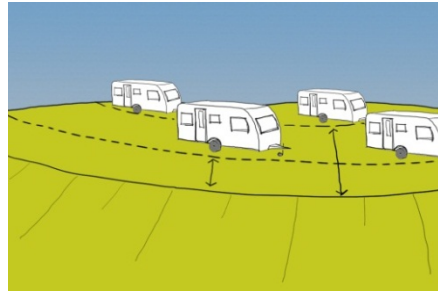

Transparant bomengrid lage dichtheid

minder grote afstand tot plateaurand

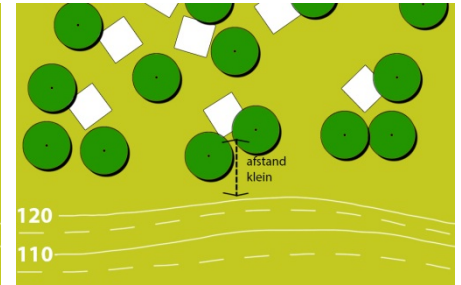

Transparante verkaveling, met doorzicht

Random bomenstructuur lage dichtheid

minder massa op de rand, kleinere afstand tot rand

Voorbeeld inrichting 'balkon' plateaurand

Een gesloten verkaveling op de rand geeft een enkele gast mooi uitzicht, terwijl de rijen hierachter weinig tot geen contact hebben met het landschap. Voldoende afstand tot de rand maakt de camping niet alleen minder storend voor de omgeving, maar biedt **meer campingbezoekers de mogelijkheid van het uitzicht te genieten**. Dit wordt gestimuleerd door een wandelpad met zitvoorzieningen aan te leggen langs de rand van de camping.

Hoge dichtheid grote bebouwingsmassa op plateaurand

Lagere dichtheid transparante rand, massa minder aanwezig

4.3 Helling

De hellingen vormen de groene wanden tussen de plateaus en de dalen en leveren een belangrijke bijdrage aan **de groene kernkwaliteit** van Zuid-Limburg. Juist de steilheid van de hellingen heeft ervoor gezorgd dat deze hun oorspronkelijkheid hebben weten te behouden. Voor de campinggast is een plaats op de helling als een loge van waaruit een panoramisch zicht over het dal mogelijk is. Vaak zijn deze hellingen op het zuiden georiënteerd en is er geen behoefte aan bomen die voor schaduw zorgen. Dit is vaak de reden waarom er geen opgaande beplanting aanwezig is en de camping grotendeels vanuit heinde en verre zichtbaar is. Op een helling is er een groot tegenstrijdig belang tussen de unieke kampeerlocatie in de helling en het genot van een onverstoord landschap voor iedereen.

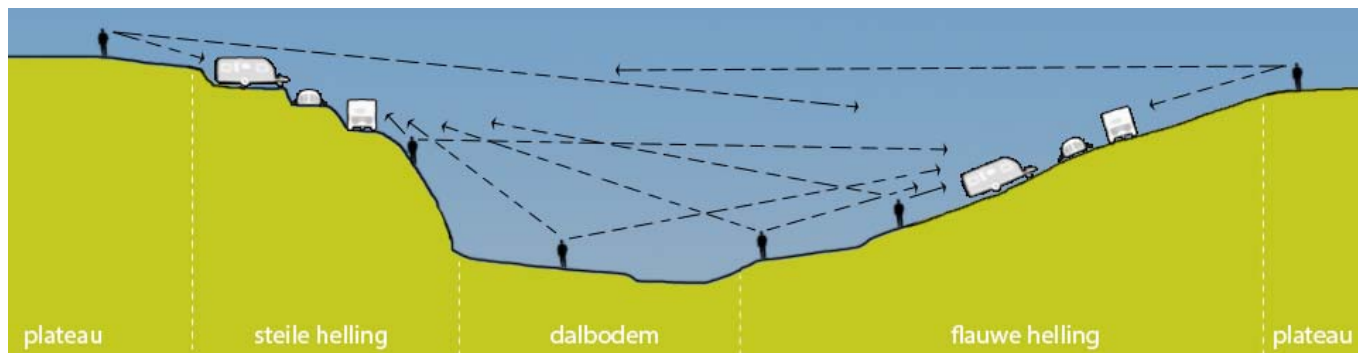
Regelmatig worden landschapspanorama's verstoord door de

*‘witte schimmel’ op het groene decor van het Zuid-Limburgse
heuvellandschap*

De ruimtelijke impact van een kampeervoorziening op een helling is groot. Dit komt door de aanzienlijke hoogteverschillen. In tegenstelling tot een vlak terrein, waarbij hoofdzakelijk alleen de randen van de kampeervoorziening de omgeving beïnvloeden, zorgt een hellend maaiveld voor een schuin oppervlak of zelfs een verticale wand als storend element in het landschap. Daarbij speelt de positie van waaruit men de camping waarneemt ook een zeer belangrijke rol. Vanwege het **driedimensionale** dalenlandschap levert elk willekeurig standpunt een nieuwe blik op de kampeervoorziening

Zichtbaarheid van een kampeervoorziening op de helling

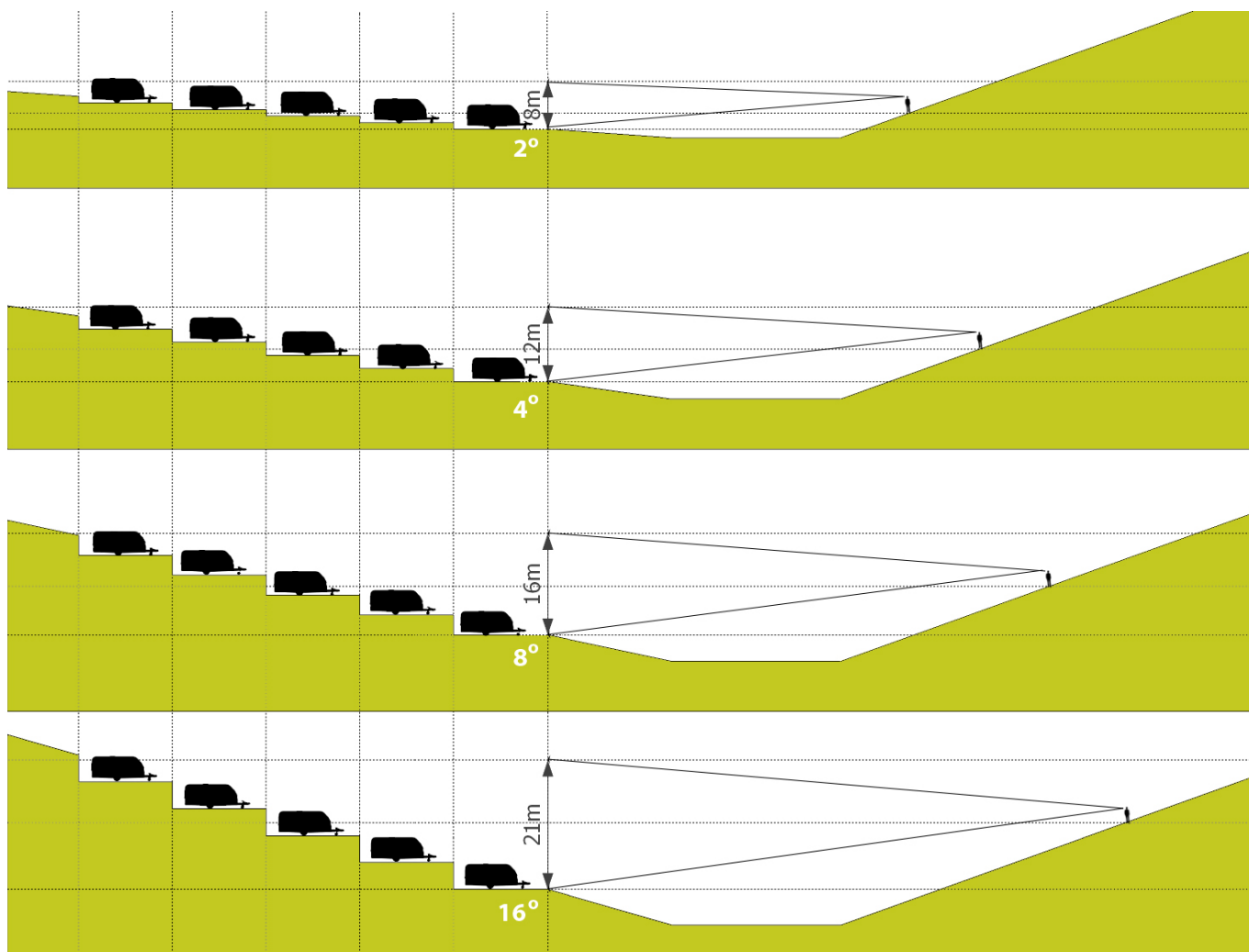

Diverse kampeervoorzieningen zichtbaar vanuit de weidse omgeving

Montage, kampeervoorzieningen minder zichtbaar door het versterken van de groenstructuur

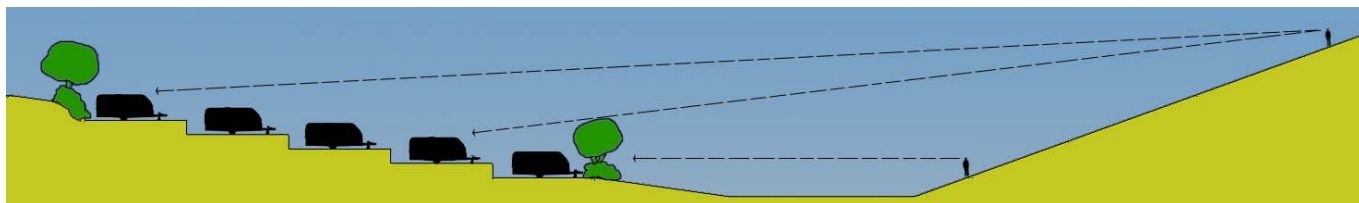

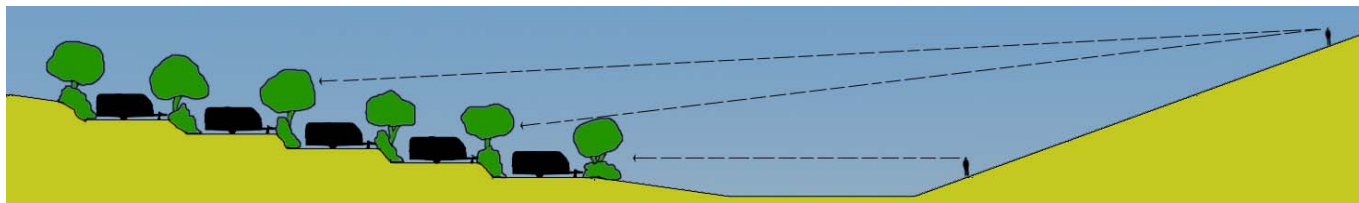
Kampeerterrijnen op een helling zijn vaak in **terrasvorm** gesitueerd. De opeenvolging van terrassen met caravans en tenten leidt al snel tot '**witte wanden**' in het groene landschap. Steile hellingen bieden het voordeel dat uitkijken over de buurman geen enkel probleem is. Een aantal terrassen achter elkaar levert al snel een wand van 30 meter hoogte. Vanuit het lager gelegen hellingdeel, het dal of tegenovergelegen plateau zijn deze gelaagde campings zeer goed zichtbaar.

Zichtbaarheid van een kampeervoorziening in relatie tot de standpunthoogte

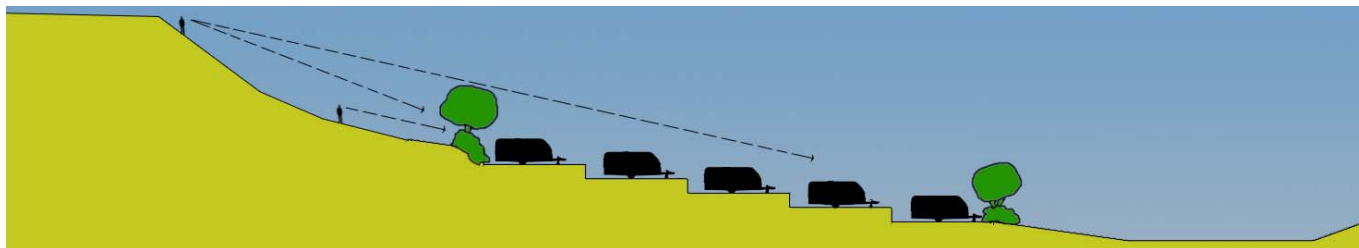
Vanuit tegenoverliggende helling: alleen randgroen kan 'inkijk' niet voorkomen

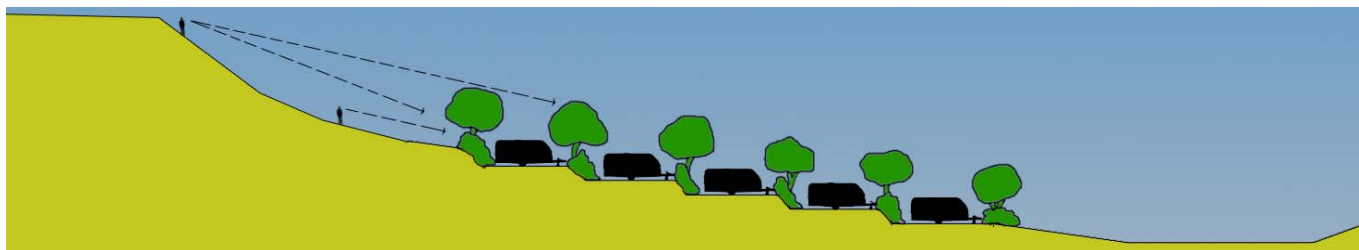
Een dichte, maar vooral ook opgaande groenstructuur vermindert het zicht op alleen maar witte daken. Het groene karakter van de helling wordt versterkt.

Vanuit aangrenzende helling: diepte van de camping is mede bepalend voor 'inkijk'

Compacte en opgaande interne groenstructuur verzacht de ruimtelijke impact van een camping op de helling

De steilheid van de helling en afstand tot de camping bepalen in welke mate men daadwerkelijk neerkijkt op het terrein en een wit dakenlandschap van caravans ervaart. Om de **groene uitstraling als kernkwaliteit** van het landschap zoveel mogelijk te respecteren en te versterken is een zeer dichte interne opgaande groenstructuur van bomen noodzakelijk. Er bestaan diverse beplantingsprincipes voor de open- tot halfopen helling : **natuurlijke graftbeplanting, hagen met solitaire bomen en boomgroepen en de hoogstamfruitboomgaard.**

Inpassingsprincipe kampeervoorziening in een helling

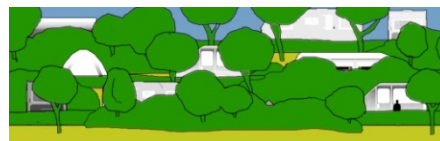
Aanzicht transparant

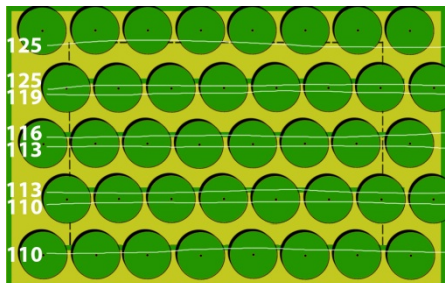
Aanzicht gesloten

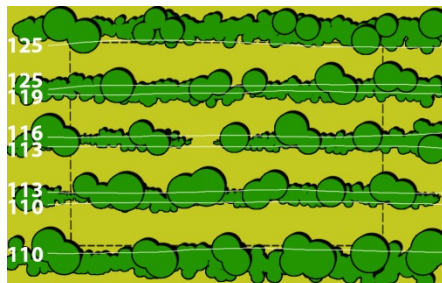
Aanzicht gevarieerd

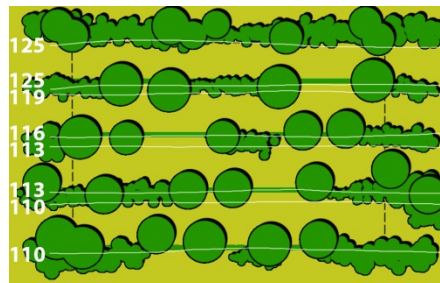
Inpassingsprincipe met boomgaard

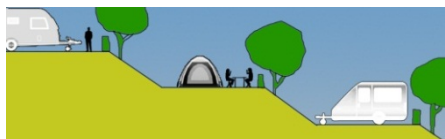
Inpassingsprincipe met graftbeplanting

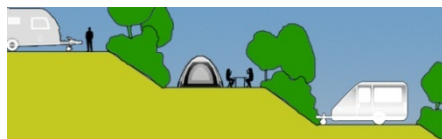
Combinatie van hagen, onderbeplanting en bomen

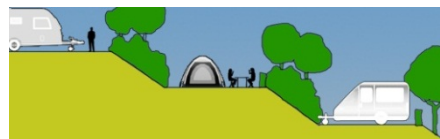
Doorsnede, halfopen karakter

Besloten karakter

Combinatie besloten en halfopen karakter

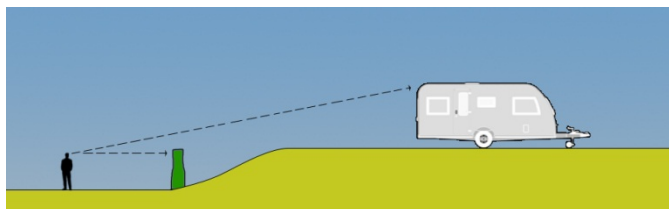

Vanuit hoger gelegen helling is e rvolledig zicht op het kampeerterrein, vanwege het ontbreken van een dichte groenstructuur

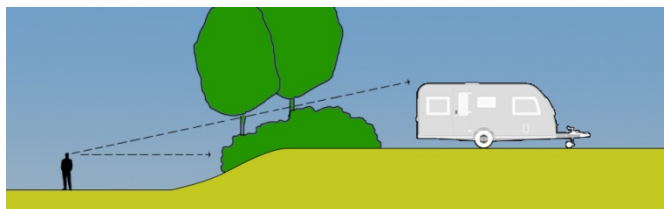

Inpassingsprincipe het benutten en versterken van reliëf

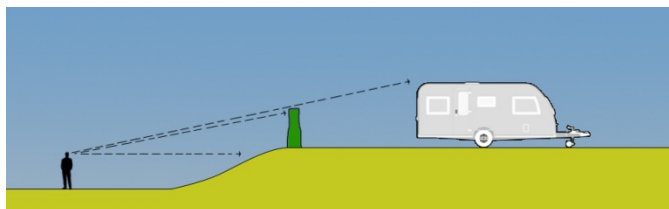
Haag aan de voet van talud, camping blijft zichtbaar, reliëf minder zichtbaar

Struiken onder de bomen, reliëf is minder goed zichtbaar

Haag aan bovenzijde talud, camping minder zichtbaar, reliëf wel zichtbaar

Struiken achter de bomen, reliëf is goed zichtbaar

Haag onder aan talud

Haag rondom kampeerplek

Struweel beplanting in talud

Ervaren van **reliëf is een kernkwaliteit** van het landschap, dit dient zoveel mogelijk versterkt te worden. De aanwezigheid van hoogteverschil geeft aanleiding de beplanting voor de landschappelijke inpassing op een specifieke wijze toe te passen. Hierbij is het van belang dat door gebruik te maken van het reliëf de kampeervoorziening minder opvalt en tegelijkertijd aanwezige het **hoogteverschillen zichtbaar blijven en geaccentueerd** worden.

Door het ontbreken van een interne groenstructuur en een verkeerde ontsluiting wordt het uitzicht verstoord

Groene karakter van kampeerterrein draagt bij aan mooi uitzicht

Vergelijking van strakke taluds met natuurlijke terrasvorm van graften

Oorspronkelijke situatie

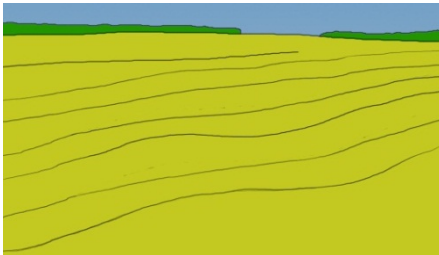
Positie bepaald door oorspronkelijke situatie

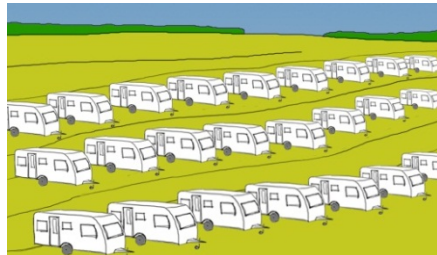
Overige ruimte voorzien van groenstructuren

Gecultiveerde taluds

Hoge dichtheid

Bescheiden mogelijkheden voor groenstructuur

Landelijke sfeer, met veel privacy

'Hutje mutje', drukke uitstraling en weinig privacy

Om een groter aantal standplaatsen mogelijk te maken worden natuurlijke graften in het landschap geprofileerd tot een cultuurlijke terrasvorm. Het resultaat hiervan is dat de herhaling van caravans en het ruimtegebrek voor structureel groen een minder fraai beeld opleveren. Het **behouden van de natuurlijke situatie** geeft meer variatie en afwisseling waardoor de gast het heuvellandschap vanaf de voortent beleeft.

Duidelijk zichtbare terrascamping krijgt door

haag rondom elke standplaats, het lager opkronen van bomen

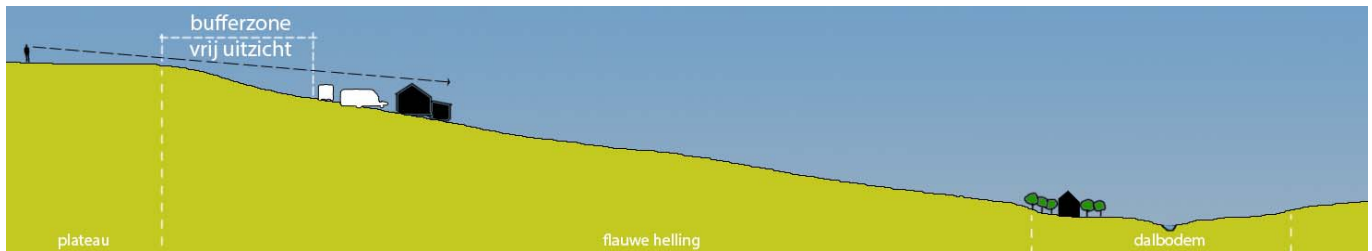

en struweel op bovenzijde talud een groene aanblik.

Bepaal de positie van het kampeerterrein in relatie tot overige massa in de helling

Houdt afstand tot de plateaurand bij een open helling

Het plaatsen van een kampeervoorziening op een open helling doet afbreuk aan het groene karakter. **Zorgvuldig positioneren** kan de schade enigszins beperken. Uitgangspunt is dat de caravans en tenten zich begeven binnen het beplante erf van de boerderij. Indien dit niet mogelijk is en nieuwe ruimte ingenomen wordt als 'campeererf' zijn er twee situaties denkbaar. Ligt de boerderij in het **onderste gedeelte van de helling**, positioneer dan de camping aan **de zijde van het beekdal**. Bevindt zich het bestaande bedrijf in het **bovenste deel van de helling**, plan dan het terrein aan **de zijde van het hellingbos**. Ontbreekt het hellingbos houdt dan rekening met een **bufferzone vanaf de plateaurand**. Deze ruimte moet voorkomen dat vanaf het plateau tegen de rand van de camping aangekeken wordt.

Laatste rij kampeerplaatsen staan te hoog op de helling, waardoor deze goed zichtbaar zijn vanuit een vlakker hellingdeel

Camping gepositioneerd in de landschappelijk waardevolste zijde van de helling.

Landschappelijke erfbeplanting past zowel kampeerterrein als bestaande stallen in.

Voorbeelden van logische begrenzing voor een kampeervoorziening op een helling

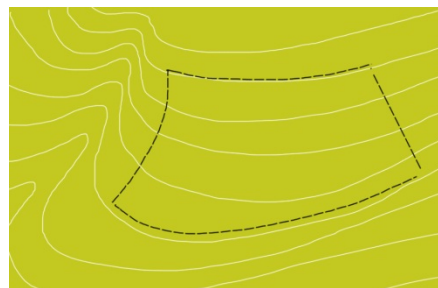
Hoogtelijnen

Bestaande graften

Droogdal

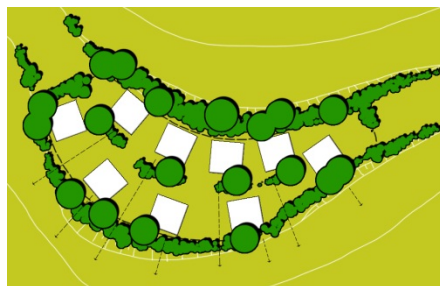

Mogelijke verkavelingsprincipes voor een kampeervoorziening op een helling

Structuur boomgaard met hagen

Transparant struweel met bomen

Verdichting richting droogdal

Varianten voor de landschappelijke inpassing van een terrascamping in een steile helling

Bestaande situatie

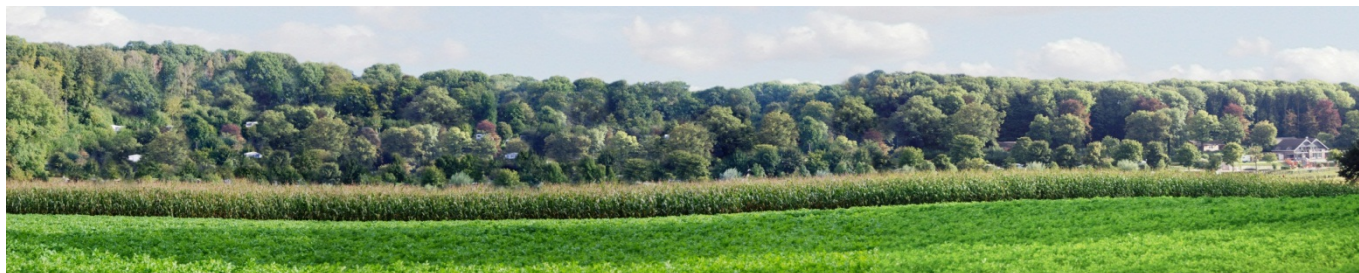
Inpassing door middel van hagen en solitaire bomen

Inpassing door variatie in beslotenheid en openheid van de camping met combinatie van boomgroepen en heesters

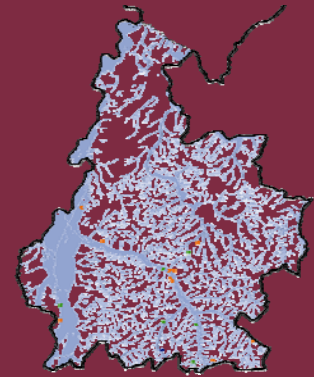
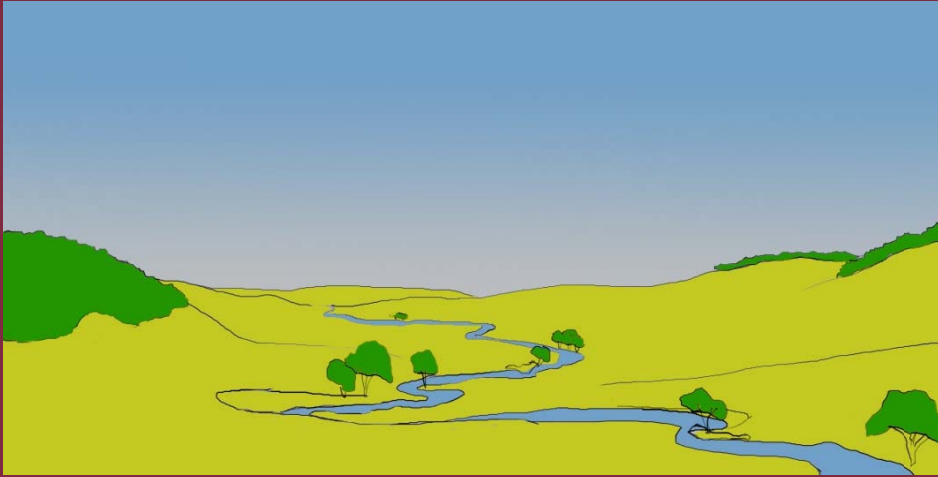
Inpassing door dichte bomenstructuur met struweel als onderbeplanting

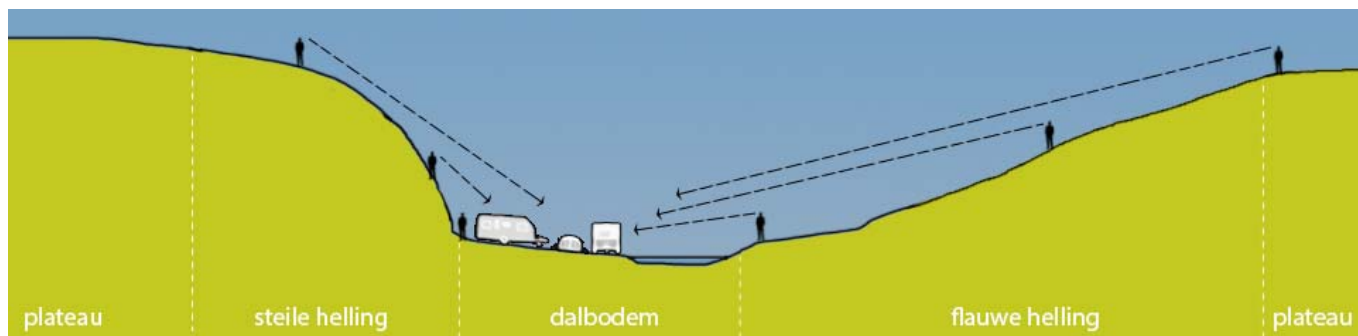
4.4a Beekdal

De dalen dooraderen het Zuid-Limburgse landschap. Fijn vertakt stroomt het water vanaf de plateaus en vanuit bronnen naar de steeds breder wordende beken om uiteindelijk uit te komen in het rivierdal van de Maas. De aanwezigheid van water in de dalen zorgde mede voor het ontstaan van de dorpen. Water en vruchtbare grond hebben de eerste nederzettingen in hun primaire levensbehoefte voorzien. Het ontginningsspatroon bestaat uit weides in de laagste natte delen en bouwland op het hoger gelegen gedeelte van het beekdal. De expansie van sommige dorpen zoals Valkenburg, Schin op Geul, Eijs en Gulpen hebben het beekdal doorsneden of eenzijdig bekneld zoals bij Meerssen en Wijnre het geval is. Hierdoor is de continuïteit in de lengterichting van het beekdal en de samenhang in de dwarsrichting verstoord. Op de recreant heeft het beekdal een bijzondere aantrekkingskracht. Dit ziet men in de dalen door grotere concentraties aan (verblijf)recreatieve voorzieningen. Ook de omvang van de kampeerterreinen is in de beekdalen het grootst. Grootschalige campings staan vaak in een ongelijke verhouding tot de kleinschaligheid van het beekdal met als gevolg dat de dalen onderbroken worden en slecht herkenbaar zijn.

Vanaf de hellingen en plateauranden is er uitzicht over het beekdal. Keerzijde van het uitzicht is dat men makkelijk bovenop een kampeervoorziening kijkt als deze zich in het dal bevindt. De omvang is vaak zo groot dat aan een zijde van de beek de complete laagte van beek tot steilrand bedekt is met caravans en tenten. De beek zien is dan over grote afstand onmogelijk door de visuele barrière van de camping.

Zichtbaarheid van een kampeervoorziening in beekdal

Camping lijkt goed ingepast vanuit een laag standpunt

Een hoog standpunt geeft een minder fraai overzicht

An aerial photograph showing a large caravan park situated in a valley. The park is densely packed with numerous white and light-colored caravans, interspersed with green grass and some trees. In the background, there are rolling green hills and a line of trees. The foreground is dominated by large, leafy trees with yellow and green foliage, suggesting an autumn setting. A small stream or pond is visible in the lower part of the park.

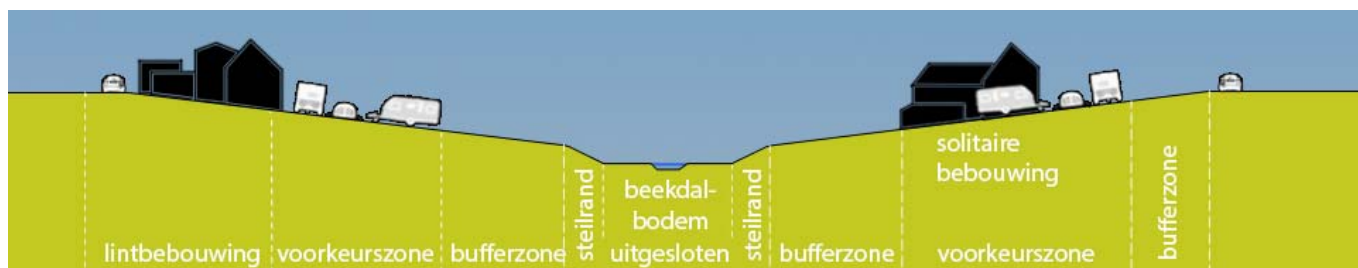
*Grootschalige camping strekt zich uit over volledige breedte
beekdalbodem*

An aerial photograph of the same caravan park, but with a different layout. The caravans are more spread out, and there are more green spaces and trees between them. A buffer zone of trees and grass is visible around the perimeter of the park, separating it from the surrounding landscape. The overall appearance is less dense and more integrated with the natural environment.

*Bufferzone en interne groenstructuur verminderen
grootschalig karakter*

Vanwege de gevoeligheid van de beekdalbodem dient voorkomen te worden dat deze verder dichtslibt. Zijn nieuwe vestiging van verblijf recreatieve voorzieningen of uitbreidingen van bestaande initiatieven toch gewenst, dan is hiervoor een **voorkeurszone** gedefinieerd. Deze zone bevindt zich in de directe omgeving van bestaande bebouwing. Bij een lintbebouwing kan de ontwikkeling plaatsvinden direct achter de bebouwing. Bij solitair gelegen bebouwing vanaf halverwege de bouwmasa in de richting van de helling, dus niet tussen bouwmasa en beek. Dit is de **bufferzone** die voor voldoende afstand zorgt tot de beekdalbodem. Tevens is er een bufferzone aangegeven tussen kampeerterrein en de openbare weg.

Zonering en positionering van kampeervoorziening in beekdal

Camping dringt ver door in open vlakte van beekdal

Op basis van de breedte van de beekdalbodem en vorm van het beekdal zijn de **drie meest voorkomende type watervoerende dalen uitgewerkt**. Elk type vraagt om eigen kenmerkende inrichtingsmaatregelen voor de inpassing en kwaliteitsverbetering van het beekdal.

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening in een beekdal met een smalle beekdalbodem <20 m.

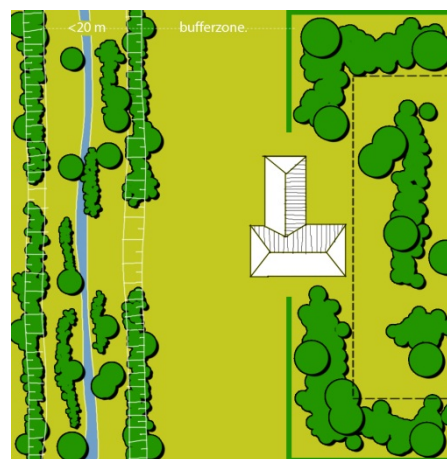
Beek herkenbaar door begeleidende beplanting en struweel op steilranden

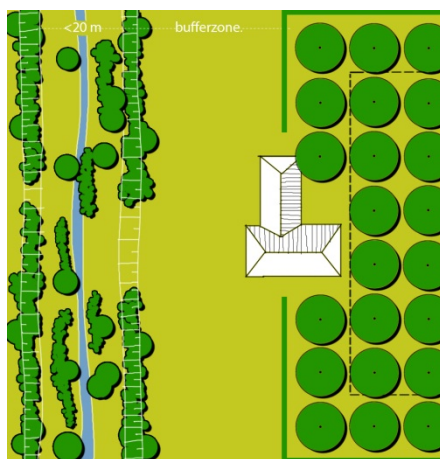
Inpassing met erfbeplanting

Inpassing met erfbeplanting

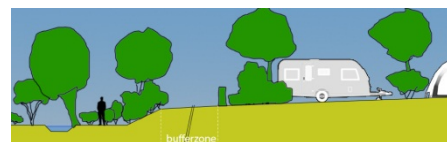
Inpassing met boomgaard

Interne groenstructuur boomgaard, haag, boom

Doorsnede dichte structuur

Transparant

Camping tot aan beek, afstand is noodzakelijk

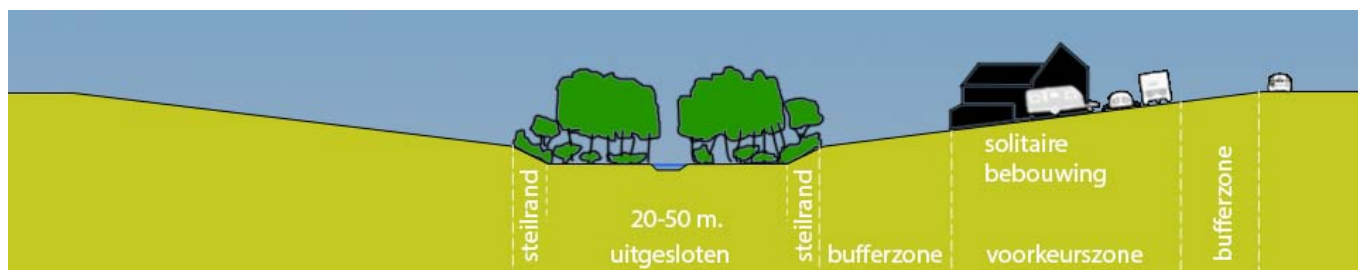

Beekbegeleidende beplanting

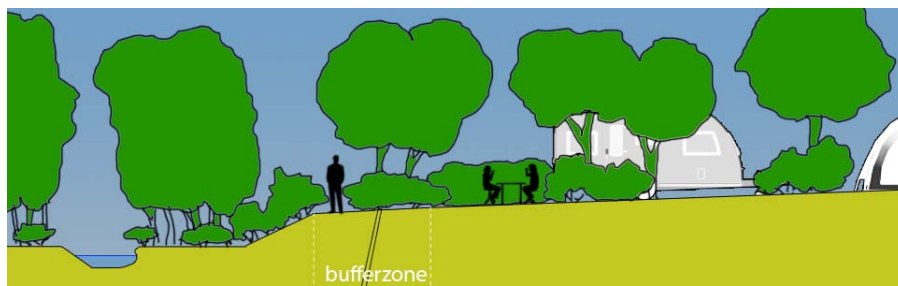
Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening in een beekdal met een beekdalbodem van 20-50 m.

Versterken beekstructuur door bos op de dalbodem en struweel op de steilranden

Inpassing met kleine bosjes

Doorsnede : besloten en sfeervol karakter

Bosbeek bepaalt karakter kampeerterrein

Interne groenstructuur versterkt dit niet door gebruik van exoten

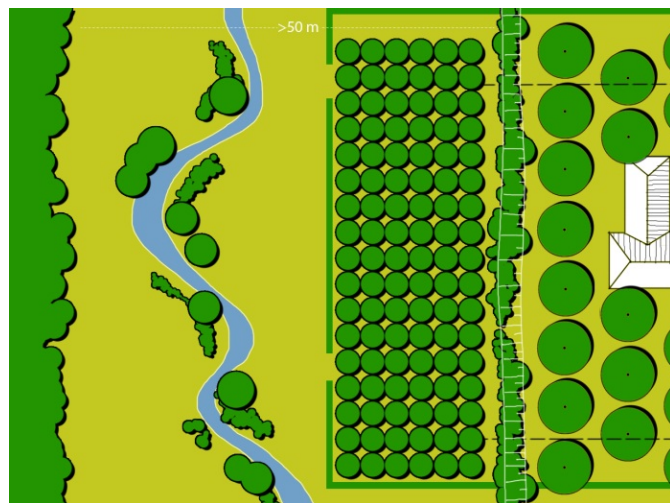
Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening in een beekdal met een brede beekdalbodem > 50 m.

Bij brede beekdalbodem komt het regelmatig voor dat de camping zich vanaf de helling doorzet tot aan de beek

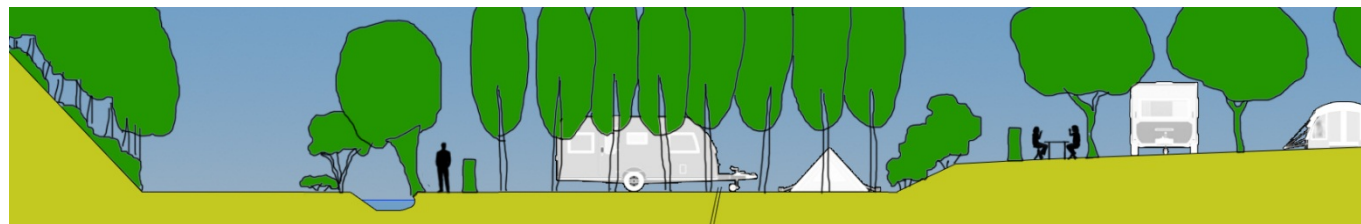

Versterken beekstructuur door beekbegeleidende beplanting, inpassing met populierenbos op beekdalbodem en boomgaard op helling

Populieren opstand

Doorsnede: gevarieerd beeld en duidelijk te onderscheiden zones

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening in een beekdal met een brede beekdalbodem > 50 m.

Kampeervoorziening ligt aan de smalle zijde van het beekdal, tegen de helling aan

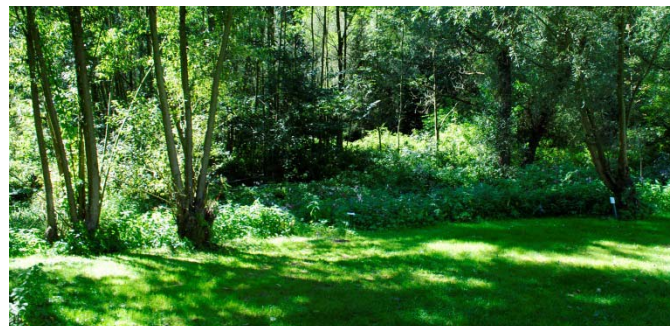
Versterken beekbegeleidende beplanting, inpassing met bos

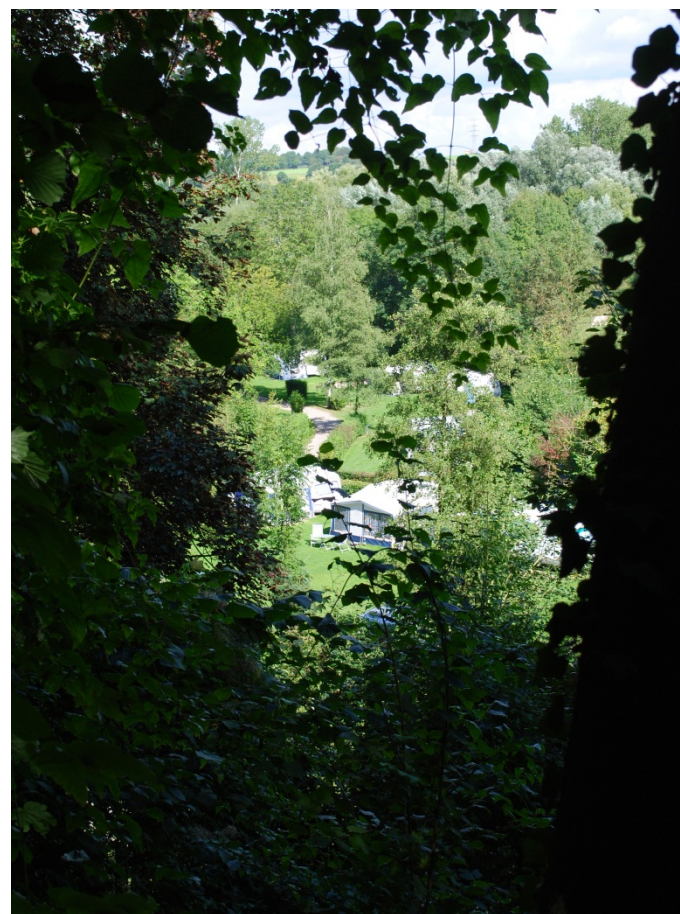
Doorsnede: compacte structuur

Natuurlijke overgang van bos en beek naar kampeerterein

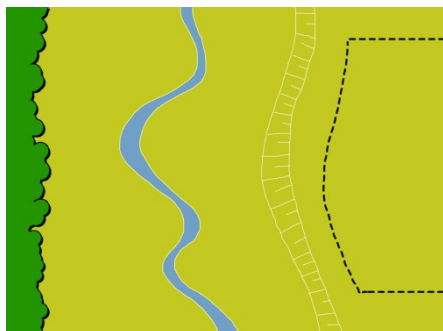

Zicht vanaf steile helling op kampeerterein

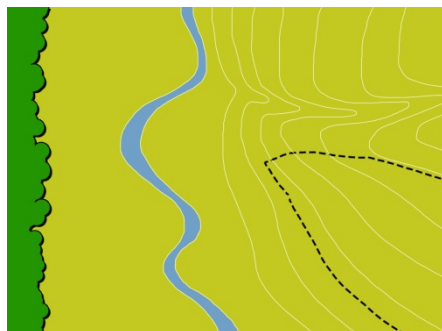

Voorbeelden logische begrenzing van een kampeervoorziening in het beekdal

Steilrand

Droogdal

Patroon van wegen en verkaveling

Varianten voor verkaveling van kampeervoorziening gelegen op de dalbodem

Parallel aan beek verkavelen, met doorzicht over dwarsrichting beekdal

Compacte compartimenten, verjonging richting beek

Camping is smal en langgerekt verkaveld parallel aan de beek

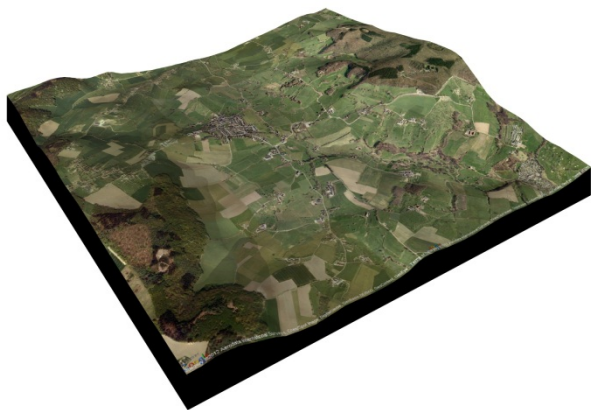
4.4b Concentratiegebied beekdal

Het Geuldal is een typisch Limburgs landschap en Terziet een typisch Limburgs straatdorp. De afgelopen jaren hebben de ontwikkelingen op het gebied van toerisme en recreatie binnen Terziet het dorp en het landschap beïnvloed. Het typische landschap en dorp zijn aan het veranderen. De toename van het aantal en de omvang van de campings werkt door in het landschapsbeeld, er ontstaat een recreatielandschap. Vooral in het hoogseizoen zijn er meer mensen in Terziet die te gast zijn in campings, hotels en vakantiewoningen dan het aantal mensen dat er permanent woont. Ook de cultuur van het dorp verandert. Vroeger waren het vooral de agrarische werkzaamheden die de dagelijkse gang van zaken bepaalden, tegenwoordig is dit voor een groot deel de gastvrijheid. De gemeenschap groeit hierin mee en het landschap transformeert langzaam. Tot op zekere hoogte kan de omgeving de groei van campings opnemen, maar er komt een moment waarop blijkt dat deze ontwikkeling de houdbaarheid van het landschap aantast. Daarom heeft de gemeente Gulpen-Witterm in de aanvullende nota 'Kampeerbeleid Gulpen-Witterm 2011' uitdrukkelijk opgenomen dat er geen nieuwvestiging, danwel uitbreiding van het aantal kampeereenheden mag plaatsvinden in Terziet. Dit is overgenomen in het bestemmingsplan 'Buitengebied reparatie 2011 kamperen bij de boer'.

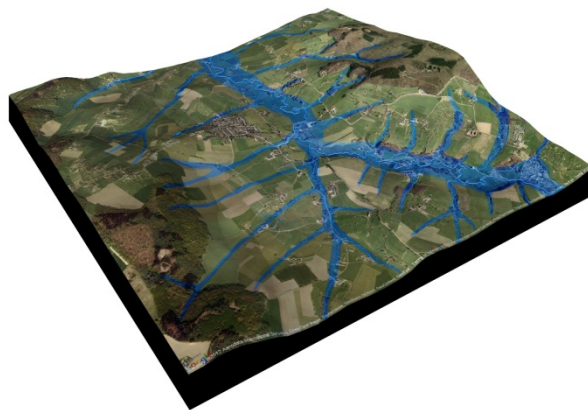
Uit dit voorbeeld van het Geuldal in Terziet blijkt dat de ruimtelijke invloed van een concentratie aan kampeervoorzieningen groot is. Vanaf 'Spotters Hill' Camerig, Kuttingerweg en Eperheide zijn alle campings als in een vogelvlucht zichtbaar. Uit analyse blijkt dat de locaties die in de buurt liggen van droogdalen of watervoerende dalen en waarin (nog) beplanting aanwezig is het minst zichtbaar en storend zijn. De fruitbomen waarmee de meeste campings ingepast lijken, betekenen weinig op het schaalniveau van het concentratiegebied. Mogelijke oplossing voor deze problematiek is de versterking van het landschappelijk raamwerk. Het robuuster maken van groenstructuren versterkt de herkenbaarheid van het dal en is daardoor meer dan incidentele boomgaarden opgewassen tegen de grote dichtheid aan kampeervoorzieningen.

Analyse van Geuldal Terziet als concentratiegebied van kampeervoorzieningen

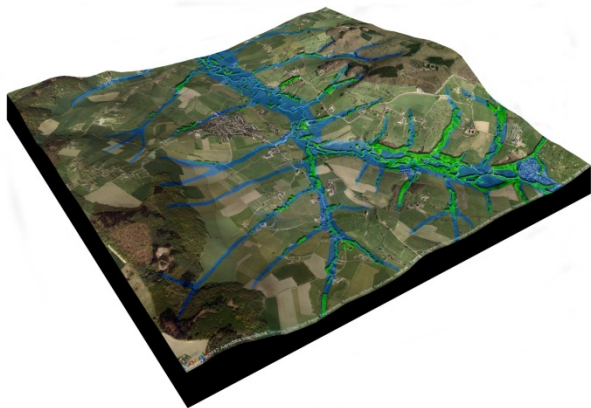
Reliëfrijk gebied, 3D benadering is essentieel

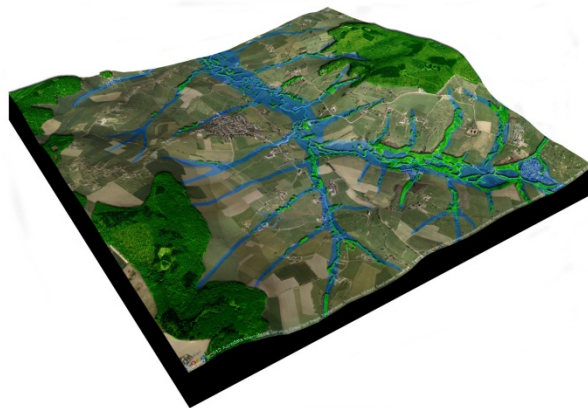
Structuur van natte- en droge dalen

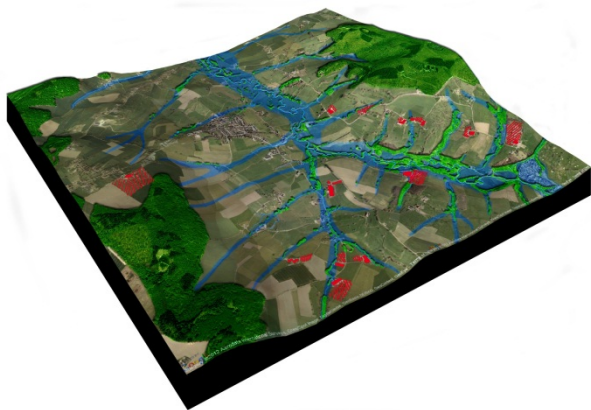
Herkenbaarheid van natte- en droge dalen geaccentueerd door bestaande robuuste begroeiing

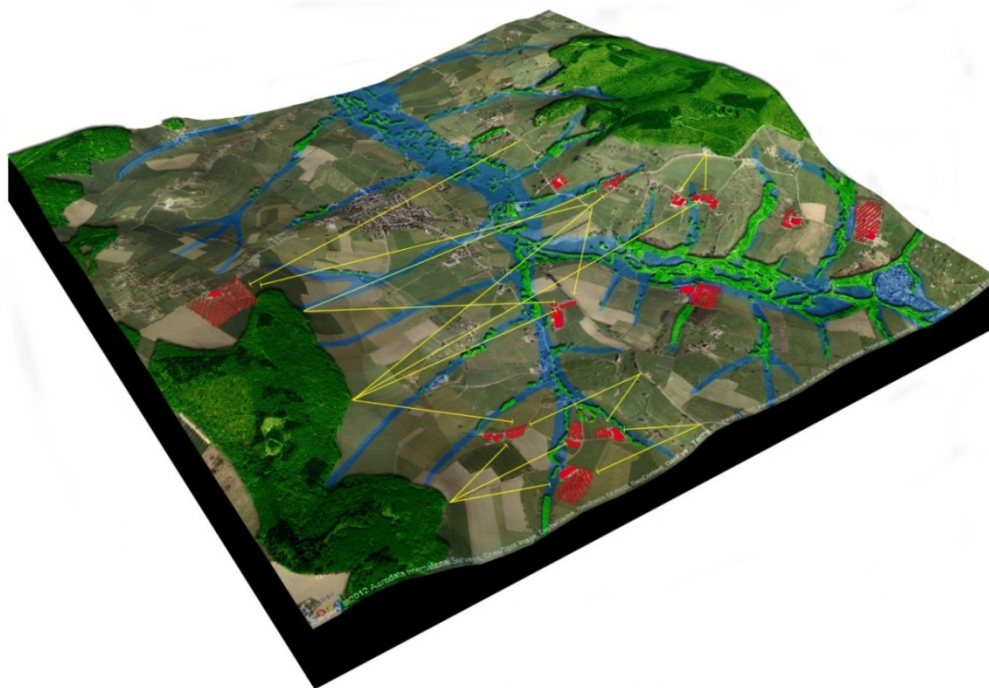
Robuuste structuur van hellingbossen

Concentratie van kampeervoorzieningen

Zichtbaarheid van campings, een aantal zijn minder zichtbaar vanwege de dichte groenstructuur binnen natte- en droge dalen

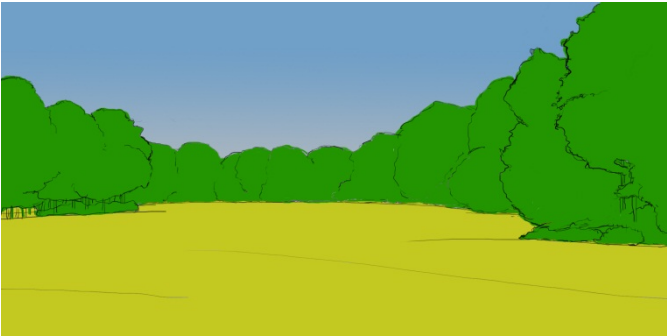

5. Midden- en Noord-Limburg

Landschapstypen Midden- en Noord-Limburg

Bos- en Mozaïeklandschap

pag. 90

Reliëf:	stuifduinen, vlak, laagtes
Water:	diep grondwater, greppels, moerassig
Bodem:	zand, klei
Wegenpatroon:	kronkelig en recht
Verkaveling:	kleinschalig, onregelmatig
Beplanting:	bos, landschapselementen
Bebouwing:	incidenteel

Rivierdal

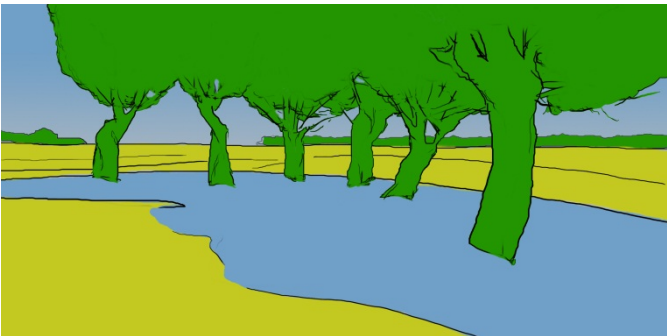
pag. 94

Reliëf:	steilranden
Water:	brede waterloop
Bodem:	leem, klei, grind
Wegenpatroon:	recht, parallel aan water
Verkaveling:	onregelmatig
Beplanting:	landschapselementen, bos
Bebouwing:	op hogere delen

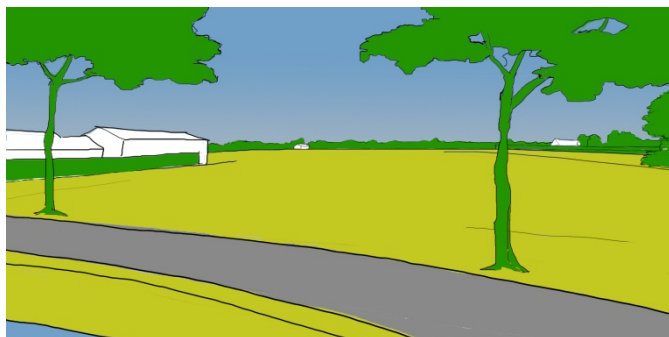
Beekdal

pag. 102

Reliëf:	steilranden
Water:	waterloop
Bodem:	klei, grind
Wegenpatroon:	parallel aan water
Verkaveling:	onregelmatig
Beplanting:	landschapselementen, bos
Bebouwing:	op hogere delen

Landschapstypen Midden-en Noord-Limburg

Velden

pag. 106

Reliëf:	<i>bolle ligging velden</i>
Water:	<i>diep grondwater</i>
Bodem:	<i>dikke humeuze bovenlaag</i>
Wegenpatroon:	<i>kronkelend</i>
Verkaveling:	<i>grootschalig</i>
Beplanting:	<i>laanbeplanting, solitaire bomen</i>
Bebouwing:	<i>aan rand open middengebiet</i>

Kampen

pag. 110

Reliëf:	<i>licht golvend tot vlak</i>
Water:	<i>diep grondwater</i>
Bodem:	<i>dikke humeuze bovenlaag</i>
Wegenpatroon:	<i>kronkelend</i>
Verkaveling:	<i>onregelmatig blok en stroken</i>
Beplanting:	<i>houtwal, singel, laan</i>
Bebouwing:	<i>lint en solitair (boerderijen)</i>

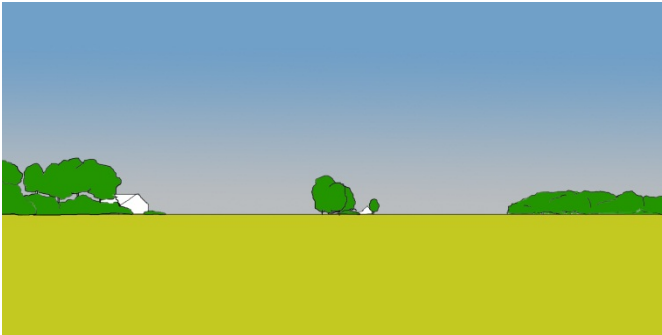

Natte heideontginning

pag. 114

Reliëf:	<i>vlak</i>
Water:	<i>diepe sloten</i>
Bodem:	<i>zand</i>
Wegenpatroon:	<i>recht</i>
Verkaveling:	<i>regelmatig blok</i>
Beplanting:	<i>bomenrijen, erfbeplanting</i>
Bebouwing:	<i>lint, losse boerderijen</i>

Plateau-ontginning pag. 118

<i>Reliëf:</i>	<i>vlak, glooiend</i>
<i>Water:</i>	<i>diep grondwater</i>
<i>Bodem:</i>	<i>löss</i>
<i>Wegenpatroon:</i>	<i>recht</i>
<i>Verkaveling:</i>	<i>regelmatig blok</i>
<i>Beplanting:</i>	<i>bomenrijen, bosjes</i>
<i>Bebouwing:</i>	<i>lint, verspreid</i>

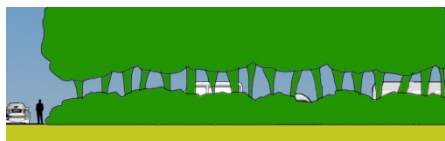
5.1 Bos- en Mozaïeklandschap

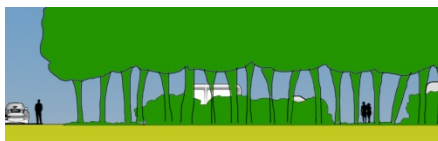
Het overgrote deel van de kampeervoorzieningen in Midden- en Noord-Limburg is gelegen binnen het groene bos- en mozaïek landschap. Door de groene uitstraling heeft dit landschapstype een duidelijk en natuurlijk karakter. Met name de afwisseling tussen de gesloten groenstructuren en de open gebieden zorgt voor een sfeervolle en verrassende beleving. Waardevolle eigenschappen die de binding van het landschap met recreatie en toerisme verklaart. Vanwege de coulisse structuur is het relatief eenvoudig om campings en vakantieparken in te passen zonder dat hierdoor de belevingswaarde enorm verstoord wordt.

Inpassingsprincipe voor kampeervoorziening in het bos

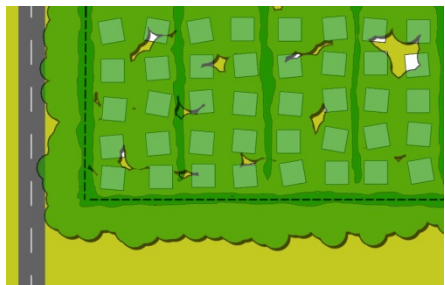
Aanzicht stroken met onderbeplanting

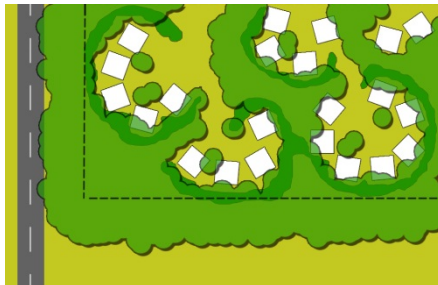
Afwisseling bos met open ruimte

Strokenverkaveling dichte bosstructuur

Gecusterde verkaveling open structuur

Open kampeerkamer in bos

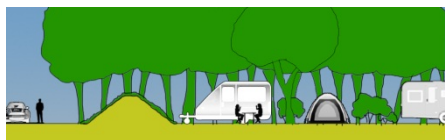
Onderbeplanting begrenst bosrand

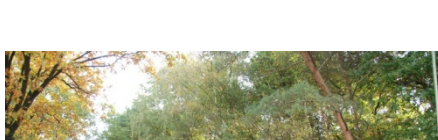
Onderbeplanting op afstand bosrand

Alternatief houtwal

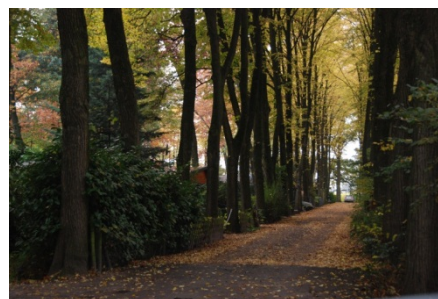

Inpassing middels houtwal

Inpassing door ruimte voor interne ontsluiting

Alternatief ontsluiting aan rand camping

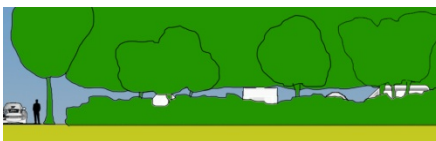
Bij het uitbreiden van bestaande campings dient voorkomen te worden dat er te grote aaneengesloten boscomplexen ontstaan. Dit is nadelig voor de kleinschalige afwisseling. Het is beter **kamers met doorzichten** te creëren.

Inpassingsprincipe voor kampeervoorziening in de open ruimte van het mozaïek

Aanzicht kleinschalige bosjes

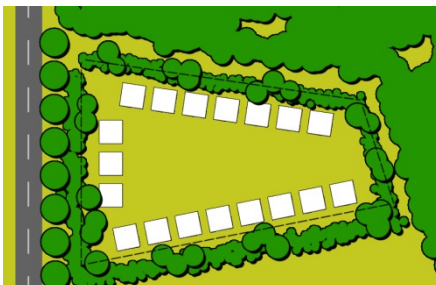
Variatie met landschapselementen

Versterk de afwisseling door kamers van bos

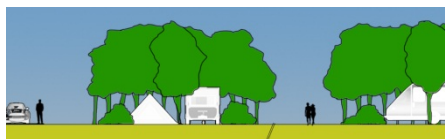
of bomenrijen en houtsingels

Robuuste rand met open haagstructuur

Afwisseling in besloten en

open sfeer kampeerterrein

Inpassing door versterkte bomenrij

Aantrekkelijke sfeer van gegraven waterplas binnen bestaande bosstructuur

In de open ruimte wordt de kampeervoorziening **ingepast door inzet van kleinschalige elementen** zoals: kleine bosjes, houtwallen en singels, bomenrijen en lanen. Probeer hierbij uit te gaan van bestaande structuren zoals oude kavelgrenzen, en bomenrijen of lanen die versterkt kunnen worden.

5.2 Rivierdal

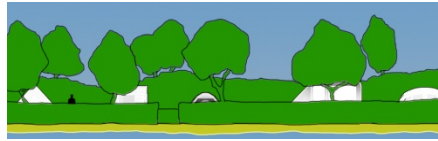
De Maas en de Roer vormen de rivierdalen van Limburg. Door insnijding van de Maas zijn terrassen ontstaan die vaak nog goed herkenbaar zijn door de aanwezigheid van de steilranden. Ook de oude Maasmeanders, herkenbaar door de lage ligging, zijn relict van het eeuwenoude proces dat de natuurlijke laag van het landschap heeft gevormd. Vanwege de vruchtbare gronden ontstonden de eerste nederzettingen langs de Maas. De laag gelegen delen werden gebruikt als hooiland en hoger in het terrein was de grond geschikt voor bouwland. Het ruimtelijk karakter van het rivierdal is afwisselend. Het cultuurhistorisch waardevolle Maasheggenlandschap is zeer kleinschalig door de structuur van hagen die als veekering werden gebruikt. De winning van rivierzand en -grind is de oorzaak van de meest grootschalige gebieden binnen het rivierdal: de Maasplassen. Met de ontwikkelingen van de Maasplassen probeert men recreatie en toerisme in Midden-Limburg te stimuleren. In tegenstelling tot Zuid-Limburg zijn in dit deel van de provincie veel meer verblijfsrecreatieve voorzieningen aan de Maas gelegen. Met name de actieve en passieve waterrecreatie en natuurbeleving maken de Maas met bijbehorend landschap aantrekkelijk om in te verblijven. Het inpassen van vakantiehuisjes en kampeerterreinen in de nabijheid van de Maas is niet gemakkelijk vanwege de ruimte die nodig is voor waterberging tijdens hoogwaterperiodes. Met de ontwikkeling van het Masterplan Maasplassen zijn in grote lijnen wel mogelijkheden gecreëerd om door de ontwikkeling van een robuust groen raamwerk bestaande en een beperkt aantal nieuwe recreatievoorzieningen in te passen.

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening dicht bij de Maas in laag gelegen gebied

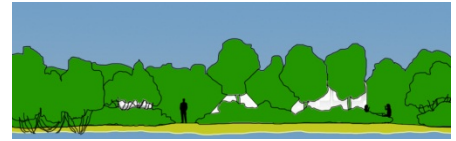
Aanzicht grote dieptewerking

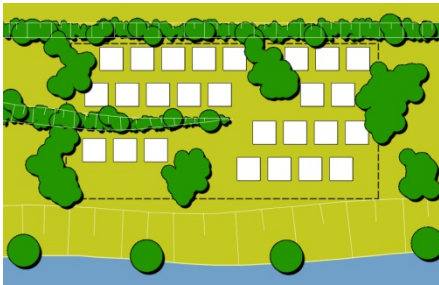
Kleinschalig karakter

Natuurlijk karakter

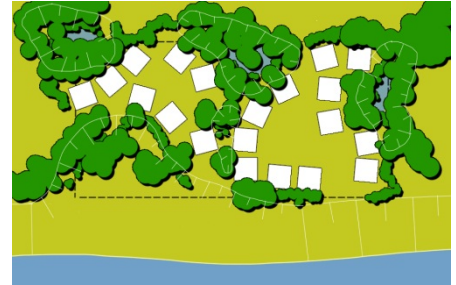
Terrascamping

Maasheggen type

Natuurcamping met broekbos

Bakenboom en struweel op steilrand

Kleine kampeerhofjes

Natuurlijk beeld met veel variatie

Binnen het **laagterras** beschrijven we drie verschillende mogelijke vormen van inpassing: de terrascamping, de Maasheggencamping en de natuurcamping.

De **terrascamping** ligt direct aan de Maas. De aanwezigheid van een steilrand of dijk maakt het voor de gast mogelijk om optimaal te genieten van het uitzicht over de rivier. Bijkomend nadeel van deze terrassen is de wandvorming door de hogere ligging van het achterste terras. Kenmerk van dit type camping is mede de langgerekte vorm parallel aan de Maas. Het verstorende beeld strekt zich relatief lang uit. Met het plaatsen van **bakenbomen** wordt deze lengte doorbroken. Het aanplanten van **struweel of hagen, met enkele solitaire bomen**, doorbreekt de verticale massa van de caravans. Als overgang naar de uiterwaarde zijn **kleine bosjes van struweel en boomgroepen** toegepast. Bij de voorgestelde inrichtingsmaatregelen dient, indien deze gelegen zijn in het winterbed van de Maas, rekening te worden gehouden met de Beleidsregels Grote Rivieren.

De **Maasheggencamping** past binnen de kleinschalige structuur van het rivierdal. Het terrein is glooiend en levert hiermee een bijdrage aan het organische karakter van de structuur van heggen. Rechte lange lijnen worden voorkomen, zo ontstaat een onregelmatige clustering van caravans en tenten. In de **hagen** worden hier en daar **solitaire bomen** geplant die het

groene en kleinschalige karakter versterken. De steilrand die de overgang naar het hoger terreingedeelte vormt wordt beplant met **struweel**.

De natuurcamping weerspiegelt de dynamiek van het uiterwaarde gebied. Er wordt ruimte gegeven aan water en door middel van een **natuurlijk proces natte natuur** ontwikkeld. Beiden vergoten de herkenbaarheid van het rivierdal. In het geval van kamperen bij de boer krijgt de agrariër de mogelijkheid voor agrarisch natuurbeheer. De sfeer van de camping wordt bepaald door **bloemrijk grasland, kleine natte bosjes en poelen**. Dit zijn duidelijk onderscheidende elementen waarmee de camping de rust en natuurliefhebber zal aantrekken.

Zicht bovenop kampeerterrein vanaf steilrand

Wandwerking terrasvormige camping

Mais als tijdelijke inpassing tot haag volgroeid is

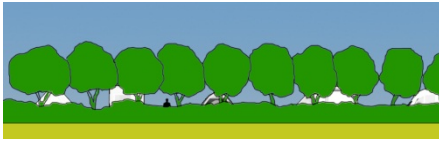

Broekbos

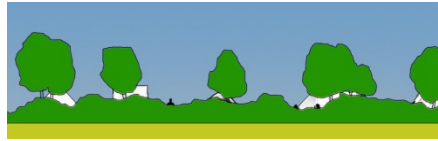

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening dicht bij de Maas in hoger gelegen gebied

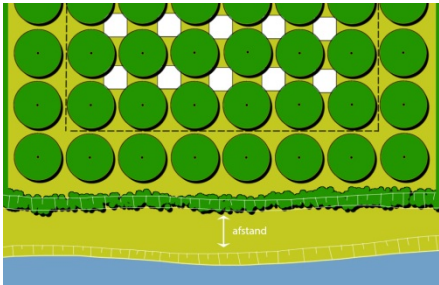
Aanzicht uniform en compact

Compact en gevarieerde beplanting

Boomgaard principe met blokverkaveling

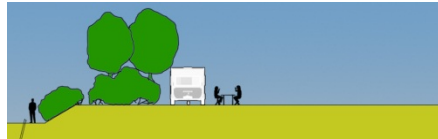
Erf principe met randverkaveling

Doorsnede: struweel op steilrand

Dichte wand

Op de **hogere gronden** is het landschap open door de grootschaligere verkaveling van akkercomplexen. Ook komt hier veel fruitteelt voor. Het agrarisch gebruik geeft aanleiding tot twee voor de hand liggende vormen van inpassingsprincipes: door middel van de hoogstamfruitboomgaard en door een afwisselende erfbeplanting. Beide voorbeelden kennen een compacte en herkenbare structuur waardoor het contrast met het open gebied zo min mogelijk verstoord wordt.

De hoogstamboomgaard omzoomd met een **haag** geeft een duidelijke begrenzing van het kampeerterrein. Het combineren van een lage opkroning van de bomen en een middel-hoge haag voorkomt de inkijk vanuit het open landschap. Een dicht **bomengrid** geeft een intieme sfeer aan de camping en heeft als bijkomend voordeel dat de harde wind uit het open gebied gebroken wordt door de groene massa. Indien aanwezig wordt de steilrand voorzien van **struweel**.

De erfbeplanting heeft een gebiedseigen karakter en bestaat uit **houtsingels met enkele boomvormers**. De volledige omranding van het kampeererf met deze beplantingsvorm onttrekt de camping in zijn geheel aan het zicht vanuit het open landschap. Om de open ruimte binnen het erf te versterken is het mogelijk alleen langs de randen te verkavelen. Een enkele

solitaire boom kan toegevoegd worden om de ruimtelijke werking binnen het erf te vergroten en de herhaling van caravans of tenten te doorbreken.

Camping achter steilrand ingepast door boomgaard met haag 'Kampeerkamer' gecreëerd door de interne groenstructuur

Toepassen van verkeerde beplanting (coniferen)

Sfeer van kampeerhof

Grootschalige camping langgerekt aan Maasoever

Inpassing middels bakenbomen en struweel

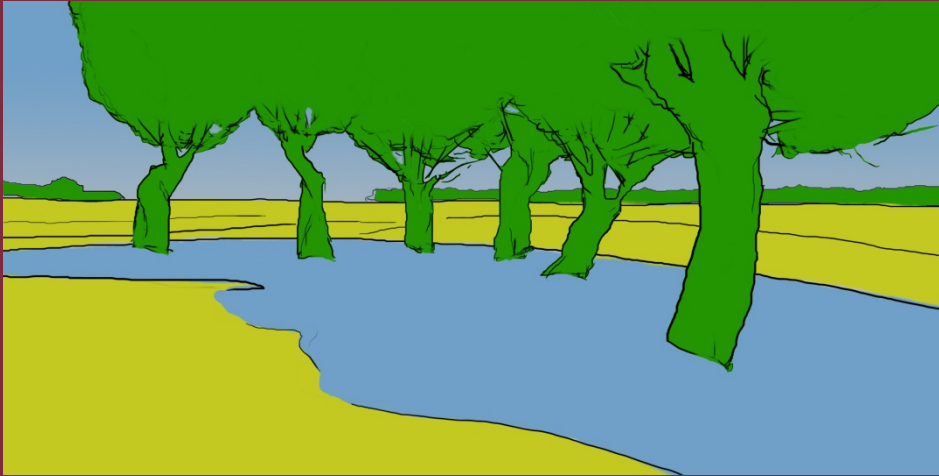
Bij de voorgestelde inrichtingsmaatregelen dient, indien deze gelegen zijn in het winterbed van de Maas, rekening te worden gehouden met de Beleidsregels Grote Rivieren.

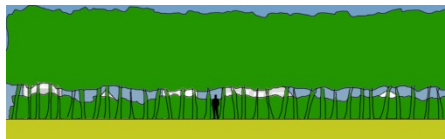
5.3 Beekdal

De beekdalen in Midden- en Noord-Limburg zijn minder duidelijk herkenbaar dan in Zuid-Limburg. In het relatief vlakkere landschap hebbend de beken minder sporen door uitslijting achter gelaten. Als ze wel goed zichtbaar zijn als structurerend element dan is dit door de kleinschalige landschapselementen die aanwezig zijn. Helaas zijn door de grootschalige ontginningen en ontwatering beken gekanaliseerd of verlegd en komt de oorspronkelijke situatie nog maar zelden voor. Dit illustreert het bijzonder waardevolle karakter van de beekdalen die wel herkenbaar zijn. Er worden drie type beekdalen onderscheiden: het besloten bostype, het halfopen kamertjes type en open beekdal.

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening in het beekdal

Aanzicht dichte structuur

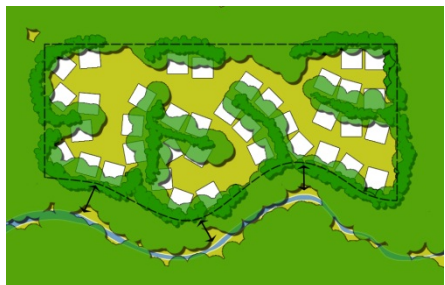
Variatie in de rand

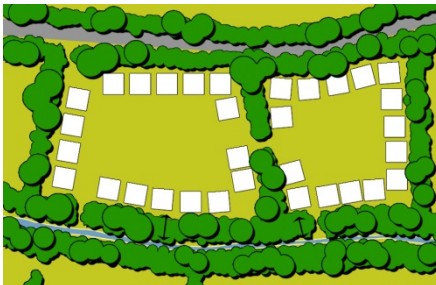
Beekbegeleidende beplanting

Bos type met organische verkaveling

Kamer type met rand verkaveling

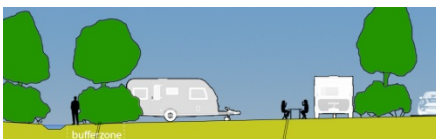
Open type met clusters

Dichte besloten sfeer

Open karakter

Gevarieerde groenstructuur

Bostype

Kamertjestype

Grazig open beekdal

Camping in het bostype beekdal is in te passen **binnen bestaand bosgebied** of door ontwikkeling van **nieuw bos** aansluitend aan de bestaande bosstructuur. Het is van belang dat de ontwikkeling van de kampeervoorziening hand in hand gaat met de natuur- en landschapontwikkeling. Het type camping moet ook afgestemd zijn op deze omgeving; kleinschalig en natuurlijk karakter. Er dient voldoende **bufferruimte** aanwezig te zijn tussen het kampeerterrein en de beek. De camping mag in geen enkel opzicht de continuïteit van het beekdal aantasten. De verkaveling sluit aan bij de organische structuur van het bostype

en **onderbeplanting** voorkomt dat caravans en tenten van grote afstand zichtbaar zijn. Tevens belet de verkavelingsstructuur en onderbeplanting het samenklonteren tot grotere dichte clusters.

Een camping in een halfopen kamertjestype beekdal wordt ingepast door het versterken van de landschapsstructuur met lineaire landschapselementen. De beek zelf is herkenbaar binnen een brede zone met **beekbegeleidende beplanting**. Dwars op de richting van de beek kunnen **houtwallen, houtsingels, knotbomen en hagen** aangeplant worden waarbinnen de kamers ontstaan. Deze kamers zijn door openingen in de dwarsstructuren met elkaar verbonden en bieden markante doorzichten. Maak de kamers niet allemaal even groot, afwisseling versterkt het enigszins natuurlijke karakter. Het campeerteerrein wordt vervolgens aan de randen van de kamertjes verkaveld. Het volgen van de beplanting houdt de binnenruimte open, zo blijft ook de kamerstructuur herkenbaar.

Het inpassen van **een camping in een open beekdal** heeft van de drie types de meeste ruimtelijke impact op de omgeving. De camping dient zo compact mogelijk te zijn en zich in omvang goed te verhouden tot de omgeving. De aanwezigheid van bebouwing, bijvoorbeeld een boerderij kan benut worden voor een deel van de inpassing. Zorg dat de camping hier op aansluit. Houdt ook zoveel als mogelijk **afstand tot de beek**. Versterk de beekstructuur met **beekbegeleidende beplanting** deze heeft deels als functie ook het kampeerteerrein mee in te passen. Kenmerkende groenstructuren zorgen vervolgens voor het omzomen van de voorziening alsof het een erf betreft, dicht en compact. Aan de wegzijde kan een eventuele **bomenrij of laan** versterkt worden, **hagen en houtsingels vormen de interne groenstructuur** die de camping in delen verdeelt.

Grootschalige kamers met

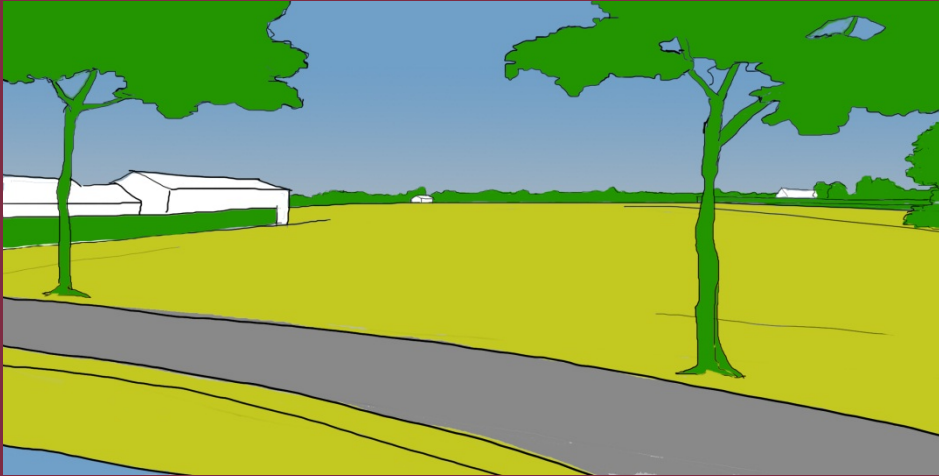

en zonder caravans

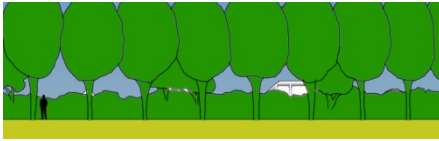
5.4 Velden

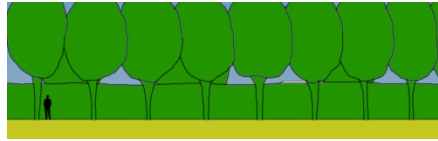
Velden zijn cultuurhistorisch waardevolle landschappen. Een veld is een grote bolle akker waar meerdere percelen van individuele eigenaren in samengebracht zijn. Door het landbouwgebruik zijn het open ruimtes gebleven, deze openheid wordt versterkt door de kleinschalige omranding van boerderijen met hun erf. Afhankelijk van de dichtheid aan bebouwing is de rand meer of minder gesloten. Met name de oude velden zijn als oud ontginningslandschap interessant. Het agrarische karakter en een eeuwenoude boerderij geven een beleving van rust en gemak. Kenmerken die onderscheidend vermogen hebben voor een kleinschalige kampeervoorziening. Bij het positioneren van een camping dient het open middengebied vrij te blijven. In de nabijheid van de bebouwing is het, door gebruik te maken van een landschappelijke erfbeplanting, goed mogelijk om het kampeerterrein op te nemen in de kleinschalige structuur van de diverse landschapselementen

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening aan de rand van een veld

Aanzicht bomenrij en houtsingel

Cultuurlijke haag

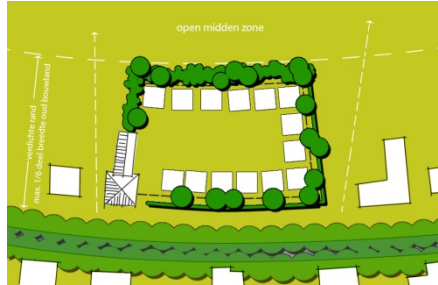
Combinatie met bijzonder gewas

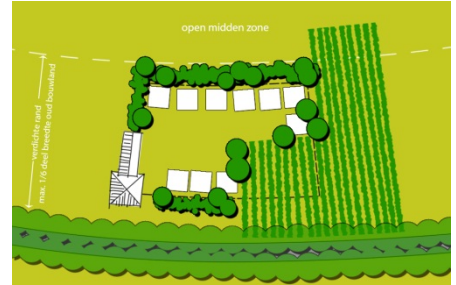
Situatie solitair gelegen boerderij

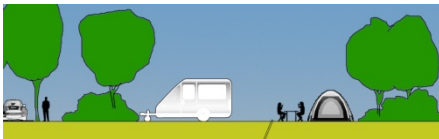
Lintbebouwing met doorzicht

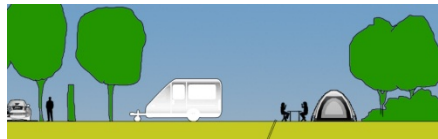
Kampeererf en veld geïntegreerd

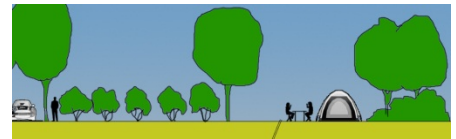
Doorsnede, compacte erfbeplanting

Haag passend bij straatbeeld in dorpslint

Streekproduct draagt bij aan sfeer camping

Het is goed mogelijk om een eigen karakter mee te geven aan de inpassing van de camping. Als de **boerderij solitair** ligt is de begrenzing van het kampeererf duidelijk door een **houtsingel met bomen**. De dichte groenstructuur versterkt het contrast met het open middengebied. Vormen meerdere boerderijen en woonhuizen een **lint** dan kan met name aan de straatzijde en op de erfgrans met de burens gekozen worden voor een **cultuurlijke haag met solitaire bomen**. Door de dichtere bebouwingsstructuur is er minder doorzicht naar het middengebied, het vrijhouden van ruimte op de erfgrans creëert ruimte voor doorzichten. Voor toeristen is kennismaking met het boerenbedrijf vaak interessant. Bijzondere **teelten of streekproducten** zoals blauwe bessen of hazelnoten kunnen dan gebruikt worden als ondersteuning bij de landschappelijke inpassing.

Erfbeplanting t.b.v. inpassing camping strekt zich uit tot in middengebied

Bomenrijen omranden gedeeltelijk het veld, ook hier dringt de erfbeplanting te ver door in het middengebied

Blauwe bessen als sfeerversterkende interne groenstructuur Hoge haag passend bij straatbeeld

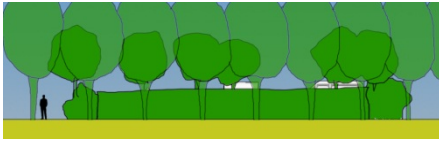
5.5 Kampen

Kampen zijn kleinschaliger dan velden, dit is het belangrijkste verschil. De niveauverschillen in het terrein zorgden bij de oude ontginning voor gras- en hooiland in de lage delen en akkers op de hogere gronden. Weidegebieden werden voorzien van groene veekeringen zoals houtwallen en -singels. Helaas is de kleinschaligheid langzaamaan verdwenen door de schaalvergroting in de landbouw, de houtwallen verloren hun functie door de introductie van prikkeldraad en werden gekapt. Met name in oude bebouwingslinten is het kleinschalige karakter deels behouden. Zoals zo vaak maakt zeldzaamheid authentieke locaties bijzonder waardevol en daarmee charmant om te bezoeken en in te verblijven. Een goede landschappelijke inpassing levert een bijdrage aan het versterken van de ruimtelijke structuur van oude kampen.

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening in het kampenlandschap

Aanzicht haag met bomenrij

Variatie door bijzonder gewas

Interne structuur van houtsingels

Kleinschalige camping in kamp

kampeerterein grenst aan akker

Uitbreiding met kleinschalig karakter

Doorsnede haag en erfbeplanting

Aanwezig gewas versterkt agrarisch karakter

Bosjes, houtwallen, houtsingels, bomen en hagen zijn als kleine landschapselementen in combinatie met elkaar op verschillende wijze bruikbaar voor een goede inpassing van het kampeerterein. Een **kleinschalige camping** wordt omzoomd met **erfbeplanting**. Hierbuiten worden de aangrenzende kleinschalige weidegronden op de kavelgrens ook voorzien van een **houtsingel**. Het toepassen van **bijzondere productie gewassen** grenzend aan de camping geeft een aparte sfeer en brengt de kampeerder dicht bij de bedrijfsvoering van de gastheer. Bij het uitbreiden tot een groter kampeerterein dient door de **interne groenstructuur** het kleinschalige karakter behouden te blijven. Eventuele **overhoeken** worden voorzien van **kleine bosjes**.

Bestaand bosje als begrenzing kampeerterrein

Ontbreken van landschappelijke inpassing

Uitheemse onderbeplanting past niet in omgeving

Overvloedig gebruik van coniferen, niet duurzaam

Tijdelijke of permanente schutting verstoort landschappelijk karakter.

5.6 Natte heideontginning

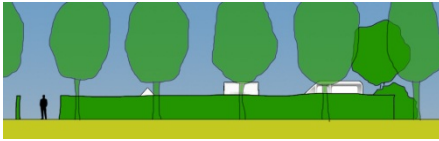

Natte- en droge heideontginningen zijn twee vormen van jonge grootschalige ontginningen. Het onderscheid tussen een droge- en natte heideontginning heeft te maken met de hoogteligging van de gronden. Ruimtelijk verschil tussen beide is aanwezig door de mate van openheid. De **droge heideontginning** is door hoekverdraaiingen in de blokverkaveling kleinschaliger, samen met de groene landschapselementen zoals bosjes, singels, bomenrijen en heggen levert dit een halfopen landschap. De **natte heideontginning** is rationeler van opzet. Er zijn minder landschapselementen aanwezig, waardoor vooral de openheid zeer kenmerkend is. Sloten, bomenrijen en wegen accentueren het lijnvormige patroon. Aantrekkelijk voor de vakantieganger is de openheid en rust in deze landelijke omgeving. Het open karakter met vergezichten wordt makkelijk verstoord door bijvoorbeeld een kampeerterrein.

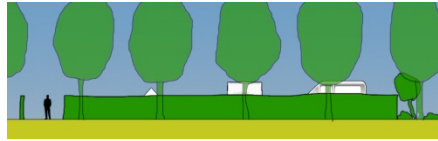
Vanwege het gebrek aan kampeervoorzieningen in droge heideontginningen wordt dit landschapstype niet verder toegelicht.

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening in een natte heideontginning

Transparante bomenrij met haag

Haag naast sloot met knotbomen

Kleinschalige camping met erfbeplanting

Camping sluit aan op bosmozaïek

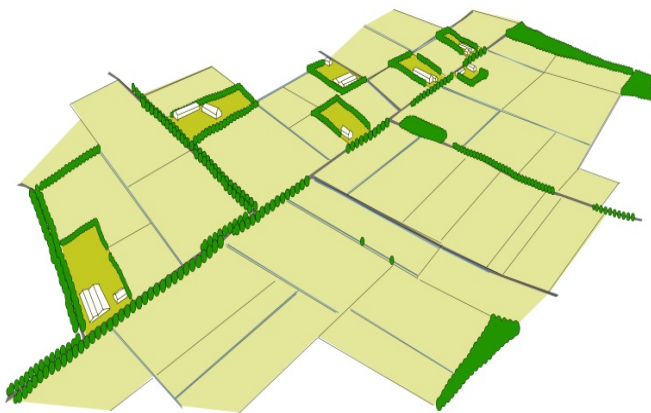
Begrenzing door haag, veldweg en sloot

Doorsnede open karakter

Interne groenstructuur houtsingel en bosje

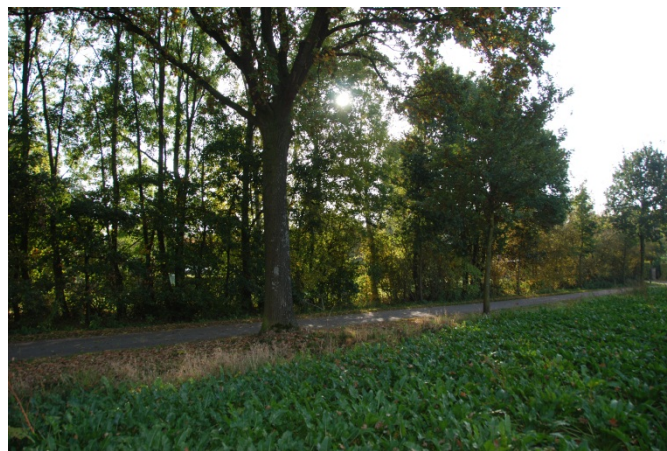

Het open en transparante karakter van bomenrijen contrasteert met de dichte erfbeplanting rondom de boerderijen. Door lijnvormige verkaveling direct langs de erfbeplanting blijft er een bepaald ruimtelijk gevoel behouden op de camping. Aan de straatzijde is het aan te bevelen gebruik te maken van een strakke **haag** op enige afstand van de **bomenrij**. Aanwezige sloten kunnen aangezet worden met **knotbomen** en eventueel een **natuurvriendelijke oever**. Op overgangen naar het mozaïeklandschap worden **kleine bosjes** (rabbatbosjes) en **houtsingels** toegepast.

Camping grenzend aan ontwateringskanaal

Dichte houtsingel met bomenrij

Besloten gevoel in open landschap

Houtwal naast sloot zorgt voor inpassing kampeerterrein

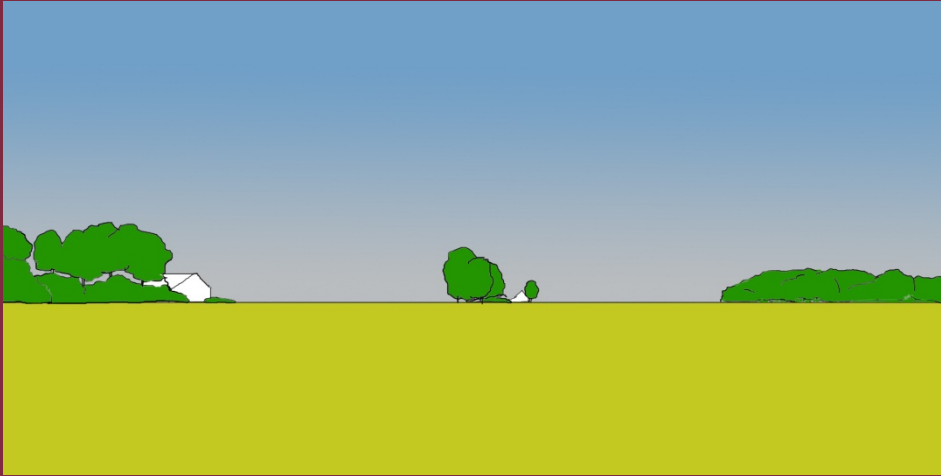

Kenmerkende transparante bomenrij(en) versterkt met nieuwe aanplant

5.7 Plateau-ontginning

Op het hoogterras van de Maas bevindt zich een van de jongste ontginningsgebieden het plateau. Het terrein is lichtglooiend met uitgestrekte akkers afgewisseld met kleine boscomplexen. Deze bossen belemmeren het uitzicht niet, maar benadrukken de openheid. Het agrarisch karakter en het weidse uitzicht voorzien op het plateau de kampeervoorzieningen van kwaliteit.

Inpassingsprincipe voor een kampeervoorziening op de jonge plateau ontginning

Aanzicht gesloten haag met bomenrij

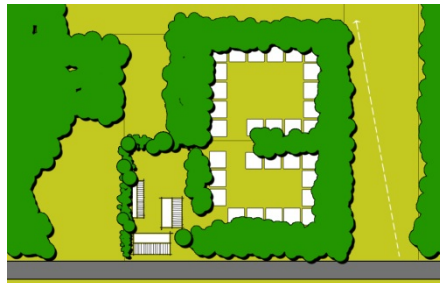
Compact boskarakter

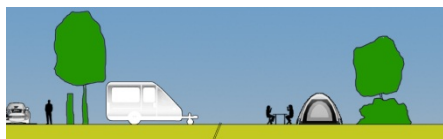
Kleine camping binnen erfbeplanting

Grotere camping in boskamers

Doorsnede verschillende groene randen

Ruimte binnen boskamer

Door het hoofdzakelijke agrarisch gebruik is het toepassen van een **erfbeplanting** voor de inpassing geschikt. Het principe van de **hoogstamfruitboomgaard** is een goed alternatief voor het inpassen van de camping. Vooral het grotere kampeerterrein krijgt een duidelijke kwaliteitsimpuls en meer herkenbaarheid als het opgenomen wordt binnen een **klein bos**. Bij bosontwikkeling moet wel rekening gehouden worden met voldoende afstand tot bestaande bossen om de doorkijk naar het open landschap te behouden.

Entree camping via bossfeer aan de rand

Kampeerterrein zelf is heel open

Uitheimse beplanting bepaalt besloten karakter

Toepassing coniferen voor snel maar gebiedsvreemd resultaat

Erfbeplanting van uitheemse soorten, kampeerterrein ligt zonder inpassing in open landschap

-
- Baas H., Mobach B. en Renes H. (2005),
Leestekens van het Landschap, Landschapsbeheer Nederland, de Bilt
- Berendsen H.J.A. (1997),
Fysische geografie van Nederland – Landschap in delen, Uitgeverij Van Gorcum, Assen
- Bobbink I. (2004),
Land in Zicht, Uitgeverij Sun, Amsterdam
- Bokhorst J. (2006),
Bodem onder het Landschap, Uitgeverij Roodbont, Zutphen
- Faro Architecten, Palmbout Urban landscapes en H+N+S landschapsarchitecten (2012),
Landschappelijk Wonen – 34 voorbeelden in en om de stad, Uitgeverij Blauwdruk, Wageningen
- Gaag van der S. (2004),
Vademecum bedrijventerreinen, Uitgeverij 010, Rotterdam
- Jansen K., Drogen W. Grontmij (2006)
Landschapskader Noord- en Midden-Limburg
- Kerkstra K., Vrijlandt P., Jong de H., Houwen J. (2007),
Landschapvisie Zuid-Limburg, Provincie Limburg en Wageningen Universiteit
- Loidl H. en Bernard S. (2003),
Opening Spaces, Birkhäuser, Basel, Zwitserland
- Renes J. (1988),
De geschiedenis van het zuidlimburgse cultuurlandschap, Uitgeverij Van Gorcum, Assen
- Renes J. (1999),
Landschappen van Maas en Peel, Uitgeverij Eisma, Leeuwarden
- Schulte A. (1991),
Margraten, Mheer en Noorbeek, Waanders Uitgeverij, Zwolle
- Steenbergen C. en Reh W. (2003),
Architectuur en Landschap, Uitgeverij Thoth, Bussum
- Ubachs P.J.H. (2000)
Handboek voor de geschiedenis van Limburg, Uitgeverij Verloren, Hilversum
- Vroom M.J. (2005)
Lexicon van de tuin- en landschapsarchitectuur, Uitgeverij Blauwdruk, Wageningen

Opgesteld door:

Heusschen Copier Stad+Landschap
Rijksweg 12
6325 AE Gulpen
Tel: +31 (0)43 4583437
E-mail: info@hclt.nl
Internet: www.hclt.nl

Uitgave:

Provincie Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
Tel: +31 (0)43 389 99 99
Fax: +31 (0)43 389 79 63
E-mail: postbus@prvlimburg.nl
Internet: www.limburg.nl

Klankbordgroep

BSc. E. Bosman, Gemeente Gulpen-Wittern
Ir. A.F.M. Dohmen, Provincie Limburg
L. Duizings, VEKABO; de Mescherhei, Sint Geertruid
Ing. A.J.M. Hoefnagels, Provincie Limburg
Ir. J.Th.M. Houwen, Provincie Limburg
Drs. F.W.W. Janssen, Provincie Limburg
Ir. M.E.J. Kavouras-Knols, Provincie Limburg, Gemeente Vaals
Drs. N.F. Knols, Provincie Limburg
P.H.M. Sangers, de Sangershoeve Ohé en Laak
Ing. C.A.M. van Seggelen, Stichting het Limburgs Landschap
S. Smeets, VVV Zuid-Limburg
Ir. H.M. van Steenwijk, Provincie Limburg
V.D. van der Stouwe, Provincie Limburg
Ir. H.G.G. Vergoossen, LLTB
F. Verkoijen, Recron

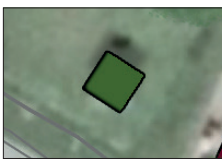
Met dank aan de campinghouders die medewerking
gaven om hun voorbeeld op te nemen in dit
inspiratieboek

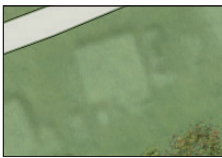
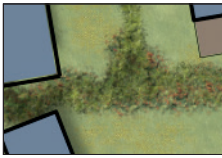

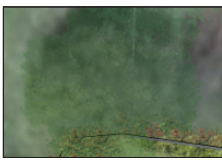
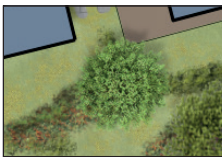
BIJLAGE 3 INRICHTINGSPLAN

Verklaring

- Stacaravan
- Airlodge
- Treelodge
- Woodlodge

- Bestaande bebouwing
- Seizoenplaatsen
- Haag bestaande uit:
 - liguster
 - huls
 - meidoorn
 - sleedoorn
 - kornoelje
 - vlier
 - kardinaalsmuts
 - hazelaar
 - beuk

- Boom bestaand
- Boom nieuw
- Parkeerplaats

1	25-04-2018	Aanpassingen lodges	J.E.E.	----	P.V.	----	P.V.	----
0	02-02-2018		J.E.E.	----	P.V.	----	P.V.	----
Verz.	Datum	Omschrijving	Opsteller	Pat.	Verifieer	Pat.	Valideer	Pat.

Inrichtingsplan Camping Panorama

Onderdeel:
Inrichtingschets

Opdrachtgever:
Camping Gulperberg B.V.

Fase:
A0+1
Schaal:
1:500

Projectnummer:
DIP169

Tekeningnummer:
2018-0202

Behorende bij doc. nr.:

Herfsten
Schiedamsedijk 5, 6003 BR Breda
Postbus 14, 6040 AA Breda

De Herten
Herfsten
Postbus 208, 6002 CH Breda

088 - 3166333
info@krashten.nl
www.krashten.nl

krashten

Herten
Schoolstraat 8
6049 BN Herten

Postbus 14
6040 AA Roermond

's-Hertogenbosch
Hambakenwetering 5-J
5231 DD 's-Hertogenbosch

Postbus 2309
5202 CH 's-Hertogenbosch